

SANCTI ANSELMI LIBER MEDITATIONUM ET ORATIONUM. (G)*

202 PROLOGUS .

Meditationes seu orationes quae subscriptae sunt, quoniam ad excitandam legentis mentem ad Dei amorem vel timorem, seu ad suimet discussionem editae sunt, non sunt legendae in tumultu, sed in quiete, nec velociter, sed paulatim, cum intenta et morosa meditatione. Nec debet intendere lector ut quamlibet illarum totam perlegat; sed quantum sentit, Deo adjuvante, sibi valere ad accendendum affectum orandi, vel quantum illum delectat. Nec necesse habet aliquam semper a principio incipere, sed ubi magis illi placuerit . Ad hoc enim ipsum paragraphis sunt distinctae, ut ubi elegerit incipiat vel desinat, ne prolixitas aut frequens ejusdem loci repetitio generet fastidium; sed potius aliquem inde colligat lector, propter quod factae sunt, pietatis affectum .

MEDITATIO PRIMA. *De humanae conditionis dignitate et miseria.*

I. *Quod ad imaginem et similitudinem Dei facti sumus.*---
Evigila, anima mea , evigila; exerce spiritum tuum, excita sensum, expelle socordiam lethiferi torporis tui, apprehende sollicitudinem tuae salutis. Inutilium cogitationum effugetur vagatio, recedat ignavia, diligentia teneatur. Meditationibus sacris insiste, adhaere divinis bonis; intende sempiternis, temporalibus derelictis. Quid igitur utilius, quid salubrius in

tam divino mentis exercitio poteris cogitare, quam immensa beneficia Conditoris dulcissima cogitatione recolere? Considera igitur in ipso creationis exordio quid sublimitatis, quid dignitatis tibi contulerit; et perpende quo amore, qua veneratione colendus sit. Certe, cum universitatem rerum visibilium et invisibilium creans et ordinans, humanam naturam facere disposuisset, summo consilio de tuae conditionis dignitate tractavit, utpote quam caeteris creaturis quae in mundo sunt, altius honorare disposuit. Vide igitur sublimitatem tuae creationis, et retracta debitum reddendi amoris. *Faciamus* (ait Deus) *hominem ad imaginem et similitudinem nostram* (**Gen. I, 26**). Si ad hoc dictum tui Conditoris non expergisceris, si in tam ineffabili benignitate erga te dignationis ejus in amorem illius tota non exardescis, si ad ejus desiderium totis medullis non inflammaris, quid dicam? Dormientem te, an potius mortuam reputem? Attende igitur diligenter quid sit ad imaginem et similitudinem Dei te esse creatam. Habes dulce pignus piaae meditationis, ubi cogitationes tuas exerceas. Agnosce ergo aliud esse similitudinem, aliud imaginem: verbi gratia, potest habere similitudinem, quamdam cum homine equus, bos et caeterae similes creaturae; imaginem vero hominis non habet nisi alter homo. Manducat homo, manducat et equus: ecce quaedam similitudo ac communitas inter naturas diversas. Imaginem vero hominis non imitatur nisi alter homo ejusdem naturae, cujus imago est. Dignior igitur est imago quam similitudo. Similitudinem itaque ad Deum hoc modo habere poterimus, si eum bonum esse considerantes, nos boni esse studuerimus; si eum justum esse cognoscentes, nos justi esse contendamus; si misericordem contemplant, nos misericordiae operam demus. Quomodo autem ad **203** imaginem suam? Attende.

Deus semper meminit sui, intelligit se, amat se. Et tu ergo, si pro modulo tuo infatigabiliter memor fueris Dei, intellexeris Deum, amaveris Deum, eris ad imaginem ejus; quia hoc facere niteris, quod semper facit Deus. Ad memorandum, et intelligendum atque amandum summum bonum totum debet homo referre quod vivit: ad hoc omnis cogitatio, omnis volutatio cordis retorqueatur, acuatur, conformetur, ut infatigabili affectu memor sis Dei, intelligas Deum, ames Deum, et tuae creationis dignitatem, qua ad imaginem Dei creata es, salubriter exprimas. Quid dico ad imaginem Dei te esse creatam, cum, teste Apostolo, ipsa Dei imago sis? *Vir*, inquit Apostolus, *non debet velare caput suum, cum sit imago et gloria Dei (I Cor. XI, 7).*

II. *Quod ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus.*--- Sufficiunt ne tibi haec tam immensa beneficia Conditoris ad juges gratiarum actiones reddendas, et debitum continui amoris, cum de nihilo vel potius de luto te consideras ejus bonitate ad tantam celsitudinem in ipso conditionis exordio sublimatam? Sanctorum igitur sententiam in tuam converte vitam, et de sancto quid dicatur attende. Quae est igitur laus sancti? *De omni corde suo laudavit Dominum.* Ecce ad quod creata es; ecce opus famulatus tui. Ut quid enim te Deus tam praeclaro conditionis privilegio sublimaret, nisi te suis laudibus indesinenter intendere vellet? Ad laudandum igitur Conditozem tuum creata es, ut ejus laudibus vacans, et hic justitiae merito in illum semper proficias, et in futuro bene vivas. Laus enim ejus et hic justitiam, et ibi beatitudinem tribuit. Sed si laudas, ex toto corde lauda, diligendo lauda. Haec est enim sanctis laudandi proposita regula: *De omni corde suo laudavit Dominum; et dilexit Deum qui fecit*

illum (Eccli. XLVII, 10). Lauda ergo, et ex toto corde lauda, et quem laudas dilige; quia ad hoc facta es ut laudes et diligas. Laudat namque, sed ex toto corde non laudat, quem ad benedicendum Deum prospera demulcent; sed a benedicendi munere adversa restringunt. Laudat quoque, sed non diligit, qui in Dei laudibus aliud quam ipsum laudando requirit. Lauda igitur, et digne lauda, ut nulla in te cura, nulla intentio, nulla cogitatio, nulla sollicitudo mentis, in quantum tibi virtus suppetit, a laude Dei sit vacua. Ab ejus laude nulla te vitae hujus prosperitas revocet, nulla compescat adversitas. Sic enim ex toto corde laudabis Dominum. Sed, cum ex toto corde eum laudaveris, et diligens laudaveris, nihil ab eo aliud quam ipsum expetes, ut ipse sit finis desiderii tui, ipse praemium laboris, ipse solatium hujus umbratilis vitae, ipse possessio illius beatae vitae. Ad hoc itaque facta es, ut eum sine fine collaudes: quod tunc utique intelliges plenius, cum ejus beata visione sublimata videbis te sola et gratuita bonitate illius, cum non esses, de nihilo tam beatam, et ad tam ineffabilem beatitudinem creatam, vocatam, justificatam, glorificatam. Talis namque contemplatio infatigabilem tibi amorem dabit eum sine fine laudandi, ex quo, et per quem, et in quo tantis et tam immutabilibus bonis te beatificatam gaudebis.

III. *Quod ubicunque sumus, in illo vivimus, movemur, et sumus, dum ipsum intra nos habemus.*---Sed ab illa felicitate futura, contemplationis intuitu paululum etiam magnitudinem gratiae, qua te in hac etiam vita fugaci ditavit, considera. Ipse qui in coelis habitat, qui in angelis regnat, cui coelum et terra cum omnibus quae in eis sunt se inclinant, se tibi habitaculum praebuit, suam tibi praesentiam paratam fecit: docente enim apostolo Paulo, *in illo vivimus, movemur et*

sumus (**Act. XVII, 28**). Dulcis vita, motus amabilis, optabile esse. Quid enim dulcius quam in illo vitam habere, qui est ipsa vita beata? Quid amabilius quam omnem voluntatis vel actionis nostrae motum ad illum et in illo dirigere, qui nos perpetua confirmet stabilitate? Quid optabilius quam voto et conversatione jugiter in illo esse, in quo solo, vel potius qui solus est verum esse, sine quo nulli potest bene esse? *Ego*, ait, *sum qui sum* (**Exod. III, 14**). Et pulchre. Ipse enim vere solus est, cujus immutabile est esse. Ille itaque, cujus esse tam excellens, tam singulariter est, ut solum vere sit; in cujus comparatione omne esse nihil est, cum te ad celsitudinem creaverit ut tuae gloriam dignitatis nec intelligere possis, ubi te esse constituit? quem tibi mansionis locum praeparavit? Attende ipsum suis in Evangelio dicentem: *Manete in me, et ego in vobis* (**Joan. XV, 4**). O inaestimabilis dignatio, o beata mansio, o gloriosa vicissitudo? Quanta dignatio Creatoris, ut in se suam velit habitare creaturam? Quam incomprehensibilis beatitudo creaturae, in suo manere Creatore? Quanta rationalis creaturae est gloria, tam felici vicissitudine Creatori sociari, ut ipse in ea, et ipsa in eo teneat mansionem? Tam excellenter ergo creatos, in se nos manere misericorditer voluit; super omnia, sicut omnium gubernator, sine sollicitudine existens; omnia, velut omnium fundamentum, sine labore sustinens; omnia sicut omnibus rebus excellentior, sine superbia excedens; omnia, velut qui universa continet, sine diffusionem complectens; omnia, sicut omnium plenitudo, sine sui angustia complens. Hic ergo, cum nusquam desit, delectabile intra nos sibi regnum elegit, Evangelio demonstrante, ubi dicitur: *Regnum Dei intra vos est* (**Luc. XVII, 21**). Sed si regnum Dei intra nos est et Deus in suo regno habitat, nonne ipse in nobis manet, cujus intra nos

regnum est? Ita plane: si enim Deus sapientia est, et *anima justi sedes est sapientiae*; qui vere justus est, Deum in se manentem habet. *Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos (I Cor. III, 67)*, ait Apostolus. Et tu igitur sanctitatis studio infatigabiliter insiste, ne templum Dei desinas esse. Ipse de suis dicit: *Inhabitabo in illis, et inambulabo (II Cor. VI, 16)*. Nec dubites, ubicunque animae sanctae fuerint, eum in illis esse. Si enim et tu in omnibus membris, quae vivificas, ubique tota es; quanto magis Deus ubique totus est, qui teipsam et corpus creavit? Summa igitur diligentia considerandum est cum quanta ratione et reverentia sensus nostros et membra corporis nostri movere debemus, quibus Divinitas ipsa praesidet. Demus igitur, ut dignum est, tanto ininhabitori omne imperium cordis nostri, ut nihil ei repugnet in nobis; sed omnes cogitationes, et voluntatis motus, omnia verba, et universa opera nostra illius nutum attendant, ejus voluntati deserviant, ad rectitudinis ejus regulam dirigantur. Sic enim vere regnum ejus erimus, et ipse in nobis manebit, et nos in illo manentes, bene vivemus.

IV. *Quod omnes, qui in Christo baptizati sumus, Christum induimus.*---Excita, quaeso te, anima mea, et exardescat ignis superni amoris in intimis tuis, et decorem a Domino Deo tuo tibi collatum prudenter intelligere, intelligens dilige, diligens sanctae conversationis obsequiis venerare. Nonne ipse qui tibi in seipso tribuit mansionem, et in te dignatus est habitare, seipso vestit te, munit et ornat? *Quotquot*, ait Apostolus, *in Christo baptizati estis, Christum induistis (Gal. III, 27)*. Quid igitur laudis, **204** quid gratiarum actionis, ei condigne tribues, qui te tanto vestivit decore, tanto sublimavit honore, ut jucundissimo cordis jubilo dicere possis: *Induit me Dominus*

vestimento salutis, indumento laetitiae circumdedit me? (Isa. LXI, 10.) Angelis Dei summum gaudium est, Christum contemplari: et ecce immensa dignatione sua se tibi tantum inclinatur, ut seipso te velit vestiri. Quali vestimento, nisi eo de quo gloriatur Apostolus dicens: *Christus factus est nobis a Deo sapientia, et justitia et sanctificatio? (I Cor. I, 30.)* Quibus vestimentorum insigniis te magis ornaret, quam ut te splendidam redderet amictu sapientiae, ornamento justitiae, satisfactionis decore?

V. *Quod corpus Christi sumus.*---Et quid dicam quia se tibi Christus vestimentum fecit, cum se tantum univerit, ut in unitate Ecclesiae de carne sua te esse voluerit? Audi Apostolum Scripturae testimonium exponentem: *Et erunt duo in carne una. Ego autem, inquit, dico in Christo et in Ecclesia (Ephes. V, 32).* Super hoc quoque, quanta te unione copulaverit, contemplare. Corpus Christi te Apostolus esse confirmat; *Vos estis, ait, corpus Christi, et membra de membris (I Cor. XII, 27).* Serva igitur corpus et membra, ea dignitate qua decet, ne si ea quolibet levitatis studio injuriose tractaveris, quanto potiori praemio coronareris, si ea digne tractasses; tanto majori supplicio subjiciaris, si eis indigne abusus fueris. Oculi tui, oculi Christi sunt. Non igitur licet tibi oculos Christi ad aliquas vanitates conspiciendas dirigere, quia Christus est veritas, cui omnis vanitas contraria est. Os tuum, os Christi est. Non debes, non dico ad detractiones, non dico ad mendacia, sed nec ad otiosos sermones os aperire, quod ad solas laudes Dei et aedificationem proximi debes patulum habere. Sic de caeteris Christi membris tuae custodiae commissis intellige.

VI. *Quod unum in Christo sumus, et cum ipso unus Christus sumus.*---Sed adhuc altius agnosce quanta illi societate jungaris. Ipsum Dominum audi pro suis Patrem exorantem: *Volo, ait, ut sicut ego et tu unum sumus, sic et isti in nobis unum sint (Joan. XVII, 21).* Sum ego Filius tuus per naturam; sint et illi filii tui et fratres mei per gratiam. Quanta celsitudo est Christianum hominem sic in Christo proficere, ut et ipse quodammodo Christus dicatur? Quod ille vere fidelis dispensator ecclesiasticae familiae sensit, qui dixit: *Omnes Christiani in Christo unus Christus sumus.* Nec mirum, cum ipse sit caput, et nos corpus ejus; ipse sponsus, ipse sponsa; sponsus in se, sponsa in animabus sanctis, quas sibi aeterni amoris vinculo sociavit. *Sicut sponso,* inquit, *imposuit mihi mitram, et sicut sponsam ornavit me ornamento.* Hic igitur, anima mea, hic erga te revolve beneficia ejus, accende in dilectione ejus, exardesce in desideria beatae contemplationis ejus. Exclama ergo fortiter ardentissimo illo intimi amoris affectu et tota in ejus desiderium liquefacta, in vocem sponsae fidelis erumpe: *Osculetur me osculo oris sui (Cant. I, 1).* Recedat ab animo meo omnis delectatio, quae extra illum est; nullus praesentis vitae affectus, nullum mihi solatium blandiatur, dum mihi ejus praesentia beata denegatur. Ipse me charitatis brachiis amplectatur, ipse me ore supernae illius suavitatis osculetur, ipse me eloquio illo ineffabili, quo angelis sua secreta manifestat, alloquatur. Haec sit sponsi ad sponsam vicaria sermonum vicissitudo, ut ego illi totum cor meum expandam, et ipse mihi suae dulcedinis secreta revelet. His itaque anima et hujusmodi meditationibus vegetata, pleno sancti desiderii affectu, sponsum tuum sequi contende, et dic ei: *Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum*

tuorum (**Cant. I, 3**). Sed dic, et fideliter dic, non transitorio sono, sed infatigabili desiderio. Sic dic, ut audiaris; sic attrahi concupisce, ut sequi possis. Dic ergo Redemptori et Salvatori tuo: *Trahe me post te*. Non trahat dulcedo saeculi, sed trahat me suavitas beatissimi amoris tui. Traxit me aliquando vanitas mea; sed jam trahat me tam post se veritas tua. Trahe, quia traxisti; retine, quia apprehendisti. Traxisti redimendo, trahe salvando. Traxisti miserando, trahe beatificando. Apprehendisti inter homines apparens pro nobis homo factus, retine coelo praesidens super angelos exaltatus. Tuus sermo, tua promissio est. Promisisti dicens: *Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum* (**Joan. XII, 32**). Trahe igitur jam potenter exaltatus, quem attraxisti misericorditer humiliatus. Ascendisti, sentiam; super omnia regnas, agnoscam. Nunquid te regnare non agnosco? agnosco certe, et gratias ago. Sed agnoscam perfecte amando quod agnosco pie de te sentiendo. Agnoscam videndo quod agnosco credendo. Liga tecum indissolubilibus amoris vinculis desideria cordis mei, ubi tecum sunt primitiae spiritus mei. Societ nos unitas charitatis, quos copulavit charitas redemptionis. Dilexisti enim me, tradidisti temetipsum pro me. Sit itaque tecum in coelo jugiter intentio mea, sit mecum in terra continue protectio tua. Adjuva tui amoris desiderio aestuantem, qui dilexisti contemnentem. Da quaerenti, qui te dedisti nescienti. Suscipe redeuntem, qui revocasti fugientem. Diligam ut diligar; imo quia diligor, magis ac magis diligam, ut magis diligar. Uniatur tecum cogitatio mea, una et singularis sit tecum intentio mea, ubi tecum a te misericorditer suscepta beata jam regnat substantia nostra. Adhaeream tibi inseparabiliter, adorem te infatigabiliter, serviam tibi perseveranter, quaeram te fideliter, inveniam te

feliciter, possideam te aeternaliter. His sermonibus, o anima mea, Deum interpellando accendere, inflammare, exardesce, et tota in ejus desiderio ignea effici contende.

VII. *Retractatio peccatorum nostrorum, de quibus nos conscientia nostra plus remordet, per quae perdidimus haec omnia.*---Cum autem consideras ad quae et quanta bona per ejus gratiam profecisti, retracta etiam quae et quanta bona per tuam culpam perdidisti, et in quae mala culpis gravata corruisti. Revolve suspirando mala quae nequiter fecisti; et recogita gemendo bona quae propter eadem mala miserabiliter amisisti. Quid enim boni praestantissimus tuus Creator sua tibi non contulit bonitate? Et quid mali tu ei non rependisti, execrabili vegetata iniquitate? Bona perdens, mala meruisti; imo bona projiciens, mala elegisti; et amissa vel potius abjecta gratia Conditoris, iram ejus miserabiliter incurristi. Non est unde te probes innocentem, cum malorum tuorum caterva te velut exercitus immensus circumdet, hinc pravorum operum probra objiciens; illinc inutilium et, quod damnabilius est, perniciosorum verborum immensam congeriem proferens; inde malarum cogitationum molem infinitam ostentans. Haec sunt, propter quae bona inaestimabilia perdidisti; propter haec Conditoris gratia caruisti. Haec recogita gemendo, geme eis abrenuntiando, abrenuntia damnando; damna ea, vitam in melius commutando. Luctare tecum in animo tuo, ne amodo vel ad momentum alicui vanitati seu corde, seu lingua, sive, quod summae damnationis est, opere assensum praebeas. Sit quotidiana, imo continua in animo tuo rixa, ne quodlibet cum vitiis foedus retineas. Districte temetipsam semper examina, secreta discute, et quidquid in te reprobum **205** inveneris,

rigida animadversione percute, prosterne, contere, exstirpa, projice, et ad nihilum redige. Non tibi parcas, non tibi blandiaris, sed in matutino, id est in contemplatione extremi judicii, quod nocti praesentis vitae tanquam lux matutina succedit, interfice omnes peccatores terrae, id est delicta atque peccata conversationis terrenae, ut disperdas de civitate Domini, quam in temetipsa illi aedificare debes, omnes operantes iniquitatem, id est diabolicas suggestiones, odibiles Deo delectationes, mortiferos consensus et opera perversa. Ab omnibus iis tanquam civitas Dei debes emundari, ut placitam in te mansionem sibi Creator inveniatur, obtineat, possideat. Noli esse de illis, quorum pertinaciam Deus ipse videtur plangere, dicens: *Non est qui recogitet in corde suo, et dicat: Quid feci?* (Isa. LVII, 1). Si reprobantur illi, quia pro transactis malis erubescere et se reprehendere noluerunt, tunc ut in electorum numerum curras, temetipsam convenire, dijudicare, ac severa disciplina corrigere negliges? Revolve igitur sedulo cogitatu immensa beneficia Conditoris, quibus te nullis intercurrentibus meritis sublimavit, et ad memoriam revoca mala innumera, quibus ejusdem beneficiis tua iniquitas indigne respondit, et magnum dolorem parturiens, clama: Quid feci? Deum exacerbavi, Creatorem meum ad iracundiam provocavi, beneficiis ejus immensis innumera mala rependi. Quid feci? Sed haec dicens, cor tuum acerbe contere, gemitus emitte, lacrymas funde. Si enim hic non ploras, quando plorabis? Si te ad compunctionem non excitat aversio vultus Dei a te, quam tua peccata fecerunt, confringat duritiam tuam vel enormitas infernalium suppliciorum, quam super te eadem peccata provocaverunt. Redi ergo, redi, praevaricatrix, ad cor, et pedem ab inferis extrahe, ut debita mala evadere et amissa bona, quibus juste privaris, possis recuperare. Si enim ad mala

tua respicias, omnia bona quae tibi sunt ab eo collata perdidisti. Oportet te igitur ad ea, et maxime de quibus te conscientia gravius accusat, semper oculos retorquere, ut ille oculos suos avertat. Nam si tu peccata tua digna satisfactionis intentione avertis, ille ab eis intuitum ultionis avertit. Si tu oblivisceris, ille recordatur.

VIII. *Retractatio Dominicae incarnationis, per quam recuperavimus haec omnia.*---Ut igitur inde libereris, miserationes erga te tui Redemptoris attende. Certe originalis peccati merito caecata eras, sublimitatem tui Conditoris videre non poteras. Peccatorum nubibus circumsepta in obscura tendebas, et ad aeternas tenebras rapidis fluctibus vitiorum agitata festinabas. Et ecce Redemptor tuus caecatis luminibus collyrium suae incarnationis apposuit, ut quae Deum in secreto majestatis fulgentem videre non poteras, Deum in homine apparentem aspiceres, aspiciendo agnosceres, agnoscendo diligeres, diligens summo studio ad ejus gloriam pervenire satageres. Incarnatus est ut te ad spiritualia revocaret. Mutabilitatis tuae particeps factus est, ut te suae incommutabilitatis participem faceret. Inclinavit se ad humilia tua, ut te sublimaret ad excelsa sua. De virginitatis integritate natus est, ut praevaricatricis naturae corrupta sanaret. Circumcisisus est, ut omnia peccatorum vitiorumque superflua hominem abscindere a se debere doceret. Oblatus est in templo, et a sancta vidua susceptus, ut fideles suos domum Dei frequentare, et ut eum mereantur suscipere, studio sanctitatis intendere moneret. A Simeone sene susceptus atque laudatus est, ut vitae gravitatem et morum maturitatem se diligere patefaceret. Baptizatus est, ut nostri baptismatis sacramenta sanctificaret. In Jordane sub manu

Joannis se ad baptismum inclinans paternam vocem audivit, et Spiritus sancti in columba adventum suscepit, ut nos doceret in humilitate mentis (quae per Jordanem notatur: Jordanis enim *descensio eorum* interpretatur,) debere consistere, ibique superni Patris honorari colloquio, de quo dicitur quia *cum simplicibus sermocinatio ejus* (**Prov. III, 32**); et Spiritus sancti praesentia sublimari, qui super humiles requiescit. Et hoc sub manu Joannis, qui *Dei gratia* dicitur; ut eidem gratiae quicquid a Deo percipimus, non nostris meritis ascribamus. Quadraginta dierum completo jejunio diabolum cum suis tentamentis superans, angelico est ministerio glorificatus, edocens nos toto vitae praesentis tempore delectationes rerum temporalium declinando mundum cum suo principe pedibus nostris substernere, et sic angelicis praesidiis communiri. Regnum Dei praedicando diebus cum populo commoratur, et confluentes turbas miraculis et verbis aedificat; noctibus montem frequentans orationibus vacat, admonens nos pro congruentia temporis nunc proximis, inter quos vivimus, verbis et exemplis pro modulo nostro vitae vitam demonstrare; nunc solitudinem mentis adeuntes et virtutum montem ascendentes dulcedini supernae contemplationis inhiare, et intentionem nostram infatigabili affectu in superna dirigere. In monte coram Petro, et Jacob, et Joanne transfiguratur, insinuans nobis quod si tanquam Petrus (qui *agnoscens* interpretatur) nostram infirmitatem humiliter agnoscere, si vitiorum *supplantatores* (quod Jacobus sonat) fieri, si *Dei gratiae* (quae per Joannis nomen innuitur) fideliter nos submittere studuerimus, ad Jesu gloriam contemplandam illum coelestem montem, eodem rege nostro duce, feliciter conscendemus. In Bethania (quod *domus obedientiae* interpretatur) Lazarum suscitavit, ostendens

omnes, qui bonae voluntatis studio huic mundo morientes in sinu obedientiae requiescunt, in vitam aeternam ab eo resuscitandos. Corpus et sanguinem suum discipulis suis in coena mystica tradens eorum pedes humiliter lavit, docens sacrosancta ministeria mundis operibus et pia mentis humilitate celebranda. Resurrectionis sacrae gloria sublimandus ludibria perfidorum, asperitatem verborum, crucis opprobrium, fellis amaritudinem, et ad ultimum mortem sustinuit, admonens suos ut qui post mortem ad gloriam pervenire contendunt, vitae praesentis angustias et labores, pravorumque oppressiones non solum aequo animo tolerant, sed omnia hujus mundi aspera pro praemiis aeternis ament, appetant et gratanter suscipiant. Haec itaque tam praeclara, tam immensa tui Conditoris erga te beneficia si digne cogitare, si devote amplecti, si fervida charitate imitari studueris; non modo bona per primum parentem amissa recuperabis, sed multo potiora per ineffabilem Salvatoris tui gratiam aeternaliter possidebis. Ipse namque Deus tuus per Incarnationis mysterium factus frater tuus, quid tibi inenarrabilis gaudii causaverit, dum naturam super omnem creaturam videris in eo exaltatam!

IX. Quod orandum sit, ut de lacu miseriae eripiaris, et de luto faecis.---Quid ergo jam restat, nisi ut, iis omnibus digne consideratis, modis omnibus ad haereditatem tantorum bonorum mentem succendas, ipsumque qui te alia possidenda creavit, continua supplicatione deposcas, ut te de lacu miseriae, et de luto faecis eripiat, et tantae beatitudinis possessorem efficiat? Quid est autem lacus miseriae, nisi profunditas cupiditatis mundanae? Et quid est lutum faecis, nisi fetor carnalis voluptatis? Haec enim sunt duo retinacula,

quibus humanum genus ne ad beatum supernae contemplationis tendat libertatem, flenda contritione **206** praepeditur, cupiditas scilicet et voluptas. Vere enim lacus miseriae est cupiditas mundana, quae mentem quam suo dominio subjicit, per innumera desideria, velut quibusdam vinculis, in profundum vitiorum trahit, nec eam requiem ullam habere permittit. Mens namque hominis cupiditatis oppressa jugo, amore rerum visibilium extra se spargitur, et per diversas animi passiones raptatur. Devastant illam labor in acquirendo, anxietas in multiplicando, gaudium in possidendo, timor amittendi, dolor cum amiserit, nec in quantis periculis sit omnino eam videre permittunt. Hic est lacus miseriae, quem tantis malis mundana cupiditas non desinit implere. De hoc lacu beatus David se gratulabatur ereptum, cum gratias agens loqueretur, et diceret: *Eduxit me de lacu miseriae et de luto faecis* (**Psal. XXXIX, 3**). Quid est lutum faecis? Delectatio immundae voluptatis. Exclama ergo fortiter cum beato David, et dic Creatori tuo: *Eripe me de luto, ut non infigar* (**Psal. LXVIII, 15**). Terge cor tuum ab omni inquinamento carnalis delectationis, cogitationes immundas ab animo tuo exclude, si hujus luti sordes cupis evadere. Sed cum poenitendo, confitendo, flendo, et sanctas cogitationes cordi tuo sedule ingerendo evaseris, inde ne recidas; sed totis praecordiis ante Deum suspira, ejus clementiam deprecans ut statuatur supra petram pedes tuos, id est, affectiones cordis tui Christi virtutibus solidet, ut collocet se mens tua supra firmamentum justitiae, constanter Christo adhaerens, de quo dicitur quod *factus est nobis sapientia a Deo, et justitia, et sanctificatio* (**I Cor. I, 30**). Ora etiam ut dirigat gressus tuos, ne reflectantur in vitia; sed in praeceptis coelestibus inflexibili statu proficiant, et ad beatam angelorum patriam tota

intentione festinent. Sed tali directione sublimatus, noli esse piger in laude Creatoris; sed ejus clementiam supplica, ut immittat in os tuum canticum novum, ut digna devotione carnem Deo nostro decantes. Dignum est enim ut per vitae novitatem Deo sociata canticum in ejus laudibus resones novum, contemptis temporalibus, sola aeterna desiderans; nec jam timore poenae, sed amore justitiae, divinae legi obtemperans. Hoc est enim canticum novum Deo cant re, veteris hominis studia conterere, et novi hominis vias quas Filius Dei mundo demonstravit, toto conatu cordis, solo desiderio vitae permanentis incedere. Carmen quoque decantat, qui gaudia illa patriae coelestis in memoria purae mentis retentat, et ad eadem, conscientia sanctae vitae suffultus et supernae gratiae dono subnixus, satagit pervenire.

X. Consideratio miseriarum hujus vitae.---Inter haec autem miseras vitae praesentis perpende, et cum quanta cautela in ea tibi vivendum sit pervigili corde revolve. Considera te de illius esse consortio, de quo Scriptura dicit: *Viro cujus abscondita est via, et circumdedit eum Dominus tenebris (Job III, 23)*. Vere enim profunda ignorantiae caecitate circumdaris, qui nescis quomodo Deus penset opera tua, et qualem finem sis habiturus ignoras. *Nescit homo*, ait Salomon, *utrum odio, an amore dignus sit, sed omnia servantur usque in finem incerta (Eccle. IX, 1)*. Pone in animo tuo te videre aliquam vallem profundam, tenebrosam, omne genus tormentorum in fundo habentem. Cogita desuper pontem unum, longo spatio extensum, in latitudine tantum unius pedis mensuram tenentem. Hunc igitur tam strictum, tam altum, tam periculosum pontem si quilibet transire cogeretur, cujus oculi ligarentur, ne gressus videret; cujus

manus retro constringerentur, ne vel baculo iter suum palpando regere posset; quid timoris, quidve angustiae putas in animo gereret? Essetne illi aliquis locus laetitiae, jucunditatis, sive lasciviae? Non puto. Auferretur omnis superbia, vana gloria fugaretur, solius mortis in mente tenebrosa caligo versaretur. Adhuc cogita crudelium avium monstra circa pontem volitantia, et in profundum transeuntem pertrahere cupientia, nonne timor augebitur? Quid si, eo transeunte, semper a talo tabulae subtrahantur? Nunquid non transeunti major sollicitudo incutietur?

Sed exemplum tale quid sibi velit agnosce, et mentem tuam divino timore sollicitus astringe. Vallem profundam et tenebrosam, infernum intellige, sine mensura profundum, et tenebrosa caligine horribiliter obscurum. Ibi omne genus tormentorum confluit. Ibi omne quod demulcet, abest; et omne quod terret et cruciat, et quod angustias inferre potest, praesto est. Pons periculosus, de quo qui male transit inferius praecipitatur, vita praesens est; in qua qui male vivit, ab illa cadens ad inferna descendit. Tabulae quae post transeuntes subtrahuntur, singuli sunt dies vitae nostrae; qui sic praetereunt, ut nunquam revertantur, sed diminutione sui nos semper urgent ad finem, et ad terminum festinare compellunt. Aves circa pontem volitantes, et transeuntibus insidiantes, maligni spiritus sunt, quorum omne studium est homines a rectae viae statu dejicere, et ad profunda inferni praecipitare. Nos ipsi transeuntes sumus, ignorantiae caligine caeci, et difficultate bene operandi velut gravi catena ligati, ne liberos ad Deum sanctae vitae gressus dirigere possimus. Attende igitur si non summo studio in tanto discrimine tibi ad Creatorem tuum clamandum sit, quo ejus munita praesidio

inter adversariorum turmas fiducialiter cantes: *Dominus illuminatio mea, et salus mea, quem timebo?* (Psal. XIX, 1.) Illuminatio videlicet contra caecitatem; salus contra difficultatem. Haec enim duo mala sunt, in quibus primus parens nos dejecit, ignorantia et difficultas, ut nec quo tendimus, nec quid agendum sit videamus; et cum ex aliqua parte viderimus, difficultate praepediti nec ipsum quod recte novimus, implere possimus. Haec meditare, anima mea, haec cogita; in iis quotidie se mens tua exerceat. Iis intenta a rerum, nutilium curis et cogitationibus se avocet, et totam se ad haec mala fugienda, et ad aeterna bona capessenda, sancti timoris et beati amoris igne succendat.

XI. *De corpore, post animae discessum.*---Ad te jam redeo, dulcissime Creator, et benignissime Redemptor, formator et reformator meus, votis supplicius tuam implorans pietatem, ut doceas cor meum vitali timore et salutari tremore considerare quam fetida et quam lugubri conditione caro mea post obitum, spiritu quod ad praesens vegetatur viduata, putredini et vermibus tradatur consumenda. Ubi tunc erit, si qua modo est, de qua superbit, pulchritudo ejus; exquisitae, quibus nunc defluit, deliciae illius; delicati artus? Nonne tunc vere implebitur in ea illud propheticum: *Omnis caro fenum, et omnis gloria ejus tanquam flos feni?* (Isa. XL, 6.) Claudentur oculi ad interiora capitis reflexi, quorum saepe vanis et perniciosis vagationibus delectabar. Jacebunt horrendis tenebris obducti, qui modo pro luce vanitates gaudent haurire. Patebunt aures vermibus mox replendae, quae nunc detractionis voces et saeculares rumores damnabili jucunditate suscipiunt. Stringentur dentes miserabiliter obserati, quos solvit edacitas. Putrescent nares, quae nunc

variis odoribus delectantur. Squalore fetido labia horrebunt, quae stulto cachinno frequenter dissolvi gaudebant. Ligabitur lingua tabida sanie, quae saepe inanes fabulas proferebat. Arctabitur guttur, et venter saturabitur vermibus, qui variis escis crebro distenti sunt. Quid commemorem singula? Tota illa compositio corporis, cujus sanitati, cujus commoditati, cujus voluptati omnis pene cura **207** invigilat, in putredinem, in vermem, postremo in abjectissimum pulverem dissolvitur. Ubi cervix erecta? Ubi jactantia verborum, ornatus vestium, varietas deliciarum? Velut somnium evanuerunt, omnia ulterius non reditura transierunt, et amatorem sui miserrimum reliquerunt.

XII. *De anima a corpore separata.*---Deus bone, quid est quod intueor? Ecce occurrit timor timori, dolor dolori. Post separationem sui a corpore, nonne anima a multitudine occursantium daemonum, qui ejus accusationes exaggerent, circumfundetur, et usque ad minimam negligentiam de omnibus exquiretur? Veniet princeps mundi hujus cum satellitibus suis furore rabidus, callidus ad circumveniendum, ad mentiendum pronus, malevolus ad accusandum, quaecunque potest contra eam vera ex perpetratis malis proferens, multa falsa confingens. O tremenda hora, o examen horridum! Hinc judex districtus ad judicandum; inde adversarii procaces ad accusandum. Stabit anima sola sine consolatore, inde solatium solum capiens, si eam bonorum operum conscientia defendit. Sed in tanta districtione ubi omnia nuda apparebunt, *quis gloriabitur castum se habere cor? Si justus vix salvabitur, peccator et impius ubi parebunt? (I Petr. IV, 18.)* Tunc laudantium labia cessabunt, adulatorum lingua non proderit, vana gloria seductrix

probabitur fuisse. Fugiet inepta laetitia, dignitatum pompa fugabitur, honoris ambitio plena deceptionis fuisse videbitur. Beata illa anima, quam in tali discrimine innocentiae conscientia protegit, sanctitatis memoria defendit; quam adhuc in carne positam piae compunctionis unda saepius abluit, confessionis diligentia decoravit, sacrae legis meditatio illuminavit; quam humilitas mitem, tranquillam patientia, obedientia a propria voluntate vacuam reddidit, et charitatis ad omnis virtutis exercitium fervidam fecit. Talis anima tremendam illam horam non formidabit, *nec confundetur cum loquetur inimicis suis in porta* (**Psal. CXXVI, 6**). Sociabitur enim illis, de quibus Scriptura dicit: *Cum dederit dilectis suis somnum, ecce haereditas Domini* (**Ibid., 4**).

XIII. *Retractatio diei judicii, ubi haedi ad sinistram constituentur.*---Jam vero de terrore illo extremi judicii quis dicere aliquid valeat, ubi oves ad dexteram, haedi ad sinistram statuentur? Quis tremor erit, ubi virtutes coelorum movebuntur? Quae rerum confusio, qui gemitus, qui clamores ululantium, cum vox illa terribilis negligentibus opponetur: *Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum!* (**Matth. XXV, 41.**) Vere dies irae dies illa, dies tribulationis et angustiae, dies nebulae et turbinis, dies tubae et clangoris. Vere tunc vox diei amara, tribulabitur ibi fortis. Quia qui mente superba divinam voluntatem contemnentes modo de prosecutione propriae voluntatis gloriantur, tunc perpetuus ignis involvet, qui nunquam exstinguetur, et vermis depascet qui non morietur, et ascendet fumus tormenti eorum in saecula saeculorum.

XIV. *Retractatio gaudii, ubi oves ad dexteram statuentur.*---His autem lugentibus, et prae angustia spiritus diros cordis

rugitus emittentibus, quid putas gaudii et exultationis erit beatis illis, qui ad dexteram Dei constituti vocem illam felicissimam audituri sunt, qua dicetur illis: *Venite, benedicti Patris mei, possidete regnum quod vobis paratum est ab origine mundi?* (**Matth. XXV, 34.**) Tunc vere vox exultationis et salutis morabitur in tabernaculo justorum. Tunc Dominus humilium eriget caput, qui modo pro eo viles et abjecti esse non dedignantur. Medebitur contritis corde, et perpetuis gaudiis consolabitur pro sui desiderio in hac peregrinatione lugentes. Apparebit ineffabile praemium eorum, qui pro sui Conditoris amore proprias se laetabuntur abjecisse voluntates. In illa die obedientium capita corona coelestis circumdabit, et patientium gloria inenarrabili splendore fulgebit. Ibi charitas milites suos angelorum societate ditabit, et cordis puritas amatores suos Conditoris felicissima visione beatificabit. Tunc ostendet se Deus omnibus dilectoribus suis, et aeterna securitate in perpetuum sublimabit. Tunc vere ab electis omnibus cantabitur: *Beati qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te* (**Psal. LXXXIII, 3**). Cujus laudis participes nos facere dignetur, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO II . *De terrore judicii, ad excitandum in se timorem.*

Terret me vita mea , quia diligenter discussa, apparet mihi tota aut peccatum , aut sterilitas fere tota vita mea, et si quid fructus in ea videtur, sic est aut simulatum, aut imperfectum,

aut aliquo modo corruptum, ut possit aut non placere, aut displicere Deo. Ergo, o peccator, vita tua jam non fere tota, sed certe tota aut in peccato est, et damnabilis; aut infructuosa, et contemptibilis. Sed quid separo infructuosam a damnabili? Utique, si est infructuosa, est et damnabilis. Constat enim et verum est quod Veritas dixit: *Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur* (**Matth. III, 10**). Denique, si quid ago utile, prorsus nullatenus illud compenso alimentis corporis, quibus abutor. Sed quis pascit pecus, quod nec tantum prodest, quantum consumit? et tamen tu benignius Deus, tu nutris, et exspectas tuum inutilem vermem, et fetentem peccatorem. Quam tolerabilius canis putris fetet hominibus, quam anima peccatrix Deo; quam infelicius ista Deo, quam ille hominibus! Heu non hominem, sed opprobrium hominum, vilius pecore, pejus cadavere. Taedet animam meam vitae meae; vivere erubesco, mori pertimesco. Quid ergo restat tibi, o peccator, nisi ut in tota vita tua plores totam vitam tuam, ut ipsa tota se ploret totam?

Sed est in hoc quoque anima mea miserabiliter mirabilis et mirabiliter miserabilis, quia non tantum dolet quantum se noscit; sed sic segura torpet, velut quid patiatur ignoret. O anima sterilis, quid agis? quid torpes, anima peccatrix? Dies iudicii venit, juxta est dies Domini magnus, juxta et velox nimis, dies irae dies illa, dies tribulationis et angustiae, dies calamitatis et miseriae, dies tenebrarum et caliginis, dies nebulae et turbinis, dies tubae et clangoris. O vox diei Domini amara! Quid dormitas, anima tepida et digna evomi? quid dormitas? qui non expergiscitur, qui non tremit ad tantum tonitruum, non dormit, sed mortuus est. Arbor infructuosa, ubi

sunt **208** fructus tui? arbor digna securi et igne, digna succidi et succendi, qui sunt fructus tui? Utique spinae pungentes et amara peccata; quae utinam sic te poenitendo pungerent ut confringerentur : sic amarescerent ut evanescerent.

Forsan parvum quid putas aliquod peccatum: utinam districtus iudex parvum existimaret aliquod peccatum. Sed heu me! nonne omne peccatum per praevaricationem Deum exhonorat? Quid ergo? peccatum peccator audebit dicere parvum? Deum enim exhonorare, quando parvum est? O lignum aridum, et inutile, aeternis ignibus dignum, quid respondebis in illa die, cum exigetur a te usque ad ictum oculi, omne tempus vivendi tibi impensum, qualiter fuerit a te expensum? Tunc quippe condemnabitur quidquid fuerit inventum in te operis vel otii , sermonis et silentii, usque ad minimam cogitationem, etiam quod vixisti, si non fuerit ad Dei voluntatem directum. Vae! quot peccata ibi proruent ex improviso, quasi ex insidiis, quae modo non vides? Certe plura, et fortassis terribiliora his quae nunc vides. Quot, quae non esse mala putas? quot, quae nunc esse bona credis, nudata facie apparebunt ibi nigerrima peccata? Ibi procul dubio recipies prout gessisti in corpore; tunc, cum jam non erit tempus misericordiae; tunc, cum poenitentia non recipietur, cum emendatio non promittetur.

Hic cogita quid gessisti, quid oporteat te recipere. Si multa bona, pauca mala; multum gaude: si multa mala, pauca bona; multum luge. O inutilis peccator! an non sufficiunt tibi haec ad immanem rugitum? an non sufficiunt ad eliciendum sanguinem et medullas in lacrymas . Vae mirabilis duritia, ad quam confringendam leves sunt tam graves mallei! O insensibilis torpor , ad quem excitandum sunt obtusi tam acuti

aculei! Proh lethalis sopor , ad quem excitandum raucum est tam terrificum tonitruum! Peccator inutilis, satis haec tibi debent esse ad continuandum luctum: sufficere tibi possunt ad sorbendas juges lacrymas. Sed cur debeo de gravedine, de magnitudine imminens miseriae quidquam dissimulando tacere, et oculis animae meae furari : an ut improvise irruant repentini dolores, ut subito ingruat intolerabilis tempestas? Certe non sic expedit peccatori. Si autem dixero, quidquid potero excogitare, nondum ad id quod res est, poterit comparari . Igitur deducant oculi mei lacrymas per diem et noctem, et non taceant. Auge ergo, peccator, auge superioribus aerumnis pondus; adde terrorem super terrorem, ululatum super ululatum: nam ipse te judicabit, ad cujus contumeliam spectat quidquid inobediens Deo, aut praevaricator peccat qui mihi bonum pro malo reddidit, cui ego malum pro bono , qui nunc patientissimus , tunc districtissimus; clementissimus nunc, justissimus tunc.

Heu me, heu me! cui peccavi? Deum inhonoravi, Omnipotentem provocavi. Peccator, quid feci? cui feci? quam male feci? Vae, vae! ira Omnipotentis, ne irruas super me. Ira Omnipotentis, ubi poteris capi in me? Non est quod te possit tolerare in toto me. O angustiae : hinc erunt accusantia peccata, inde terrens justitia; subtus patens horridum chaos inferni, desuper iratus judex; intus urens conscientia, foris ardens mundus. Justus vix salvabitur; peccator sic deprehensus in quam partem se premet ? Constrictus ubi latebo? quomodo parebo? Latere erit impossibile, apparere intolerabile. Illud desiderabo , et nusquam erit: istud exsecrabor, et ubique erit. Quid quid tunc? quid erit tunc ? quis eruet me de manibus Dei? unde mihi consilium? unde

salus? Quis est, qui dicitur magni consilii angelus, qui dicitur Salvator, ut nomen ejus vociferer? Jam ipse est, jam ipse est Jesus, ipse idem est judex, inter cujus manus tremo.

Respira jam, o peccator, respira; ne desperes, spera in eo quem times. Affuge ad eum, a quo aufugisti. Invoca importune, quem superbe provocasti. Jesu, Jesu, propter hoc nomen tuum, fac mihi secundum hoc nomen tuum. Jesu, Jesu, obliviscere superbum provocantem, respice miserum invocantem nomen dulce, nomen delectabile, nomen confortans peccatorem, et beatae spei. Quid est enim Jesus, nisi Salvator? Ergo Jesu, propter te ipsum esto mihi Jesus, qui me plasmasti, ne peream; qui me redemisti, ne condemnes; qui me creasti tua bonitate, ne pereat opus tuum mea iniquitate. Rogo, piissime, ne perdat mea iniquitas quod fecit tua omnipotens bonitas. Recognosce, benignissime, quod tuum est; et absterge quod alienum est. Jesu, Jesu, miserere, dum tempus est miserendi, ne damnes in tempore judicandi. Quae namque tibi utilitas in sanguine meo, si descendero in aeternam corruptionem? *Neque enim mortui laudabunt te, Domine, neque omnes qui descendunt in infernum (Psal. CXIII, 17).* Si me admiseris intra latissimum tuae misericordiae sinum, non erit angustior propter me, Domine. Admitte ergo, o desideratissime Jesu, admitte me intra numerum electorum tuorum, ut cum illis te laudem, te perfruar, et glorier in te inter omnes qui diligunt nomen tuum. Qui cum Patre et Spiritu sancto gloriaris per interminata saecula. Amen.

MEDITATIO III . *Deploratio male amissae virginitatis.*

Anima mea, anima aerumnosa, anima, inquam, misera miseri homunculi, excute torporem tuum, et discute peccatum tuum, et concute mentem tuam; reduc ad cor enorme delictum, et produc de corde immanem rugitum. Intende, infelix, intende sceleris tui horrorem, et protende horrificum terrorem, et terrificum dolorem. Tu, inquam, quae quondam candidata coelesti lavacro, dotata Spiritu sancto, in Christiana professione jurata, virgo fuisti Christo desponsata. O unde memini ! O quem nominavi ! utique non jam benignum sponsum virginitatis meae, sed terribilem judicem immunditiae meae. Heu memoria perditae jucunditatis ! Cur sic superaggravas pressuram possidentis infelicitatis ? quam misera sors flagitiosi hominis, cui et bonum et malum pariter sunt in tormentum ? Torquet enim me mala conscientia, et cruciatus ejus in quibus timeo me arsurum ; torquet me bonae conscientiae, et praemiorum ejus, memoria, quae scio me perdidisse, nec amplius recuperaturum. Vae miserum perdere ! dolendum, id perdere irrecuperabiliter, quod servari debet interminabiliter. Heu inconsolabile perdere, quod non solum est damnosum bonorum, sed insuper est lucrosus tormentorum !

O virginitas, jam non dilecta mea, sed perdita mea ; jam non jucunda mea, sed desperata mea quo devenisti ? in quam fetido, in quam amaro coeno me dereliquisti ? O fornicatio sordidatrix mentis meae, perditrix animae meae ; unde misero subrepsisti, de quam nitido, de quam jucundo statu me praecipitasti ? Hinc uris me, o amare moeror, quia illud est

amissum : hinc angis me, o gravis dolor, et timor gravioris, quia istud **209** est admissum . Hinc est damnum inconsolabile , hinc tormentum intolerabile. Vae hinc, et vae illinc. Sic sic pariter bonum et malum, sic utique jam juste punitis adhuc viventem miserum malum. Digne, certe digne. Tu namque anima mea, perfida Deo, perjura Dei, adultera Christi, libenter de virginitatis sublimitate miserabiliter es demersa in barathrum fornicationis. Tu illa olim desponsata Regi coelorum, ardentem facta es scortum tortoris tartarorum. Heu, abjecta a Deo, projecta diabolo, imo abiciens Deum, amplectens diabolum. Tu enim, tu misera anima mea, meretrix obstinata, fornicatrix impudens, tu prior amatori et creatori tuo Deo repudium obtulisti, et ad insidiatorem et perditorem tuum daemonem te sponte contulisti. O miserrima commutatio!

Heu! de quam sublimi cecidisti, in quam profundum corruisti! Vae! quam benignum contempsisti, quam maligno te junxisti! Quid fecisti, o mentis amentia, amens spurcitia, spurca nequitia, quid fecisti? In coelo dereliquisti castum amorem tuum , et in infernum secuta es odiosum corruptorem tuum, et in barathro parasti non thalamum, sed prostibulum tuum. Horror mirabilis, quam perversa voluntas! Miraculum horribile, quam voluntaria perversitas! Unde mihi, Deus, tantae pravitatis correctio ? unde tibi, Deus, tanti sceleris satisfactio? Praecipitare, miser homuncio, in tenebrosum, profundum immoderatae moestitiae, qui sponte praecipitatus es in barathrum horrendae nequitiae. Obruere, infelix, more terribilis doloris, qui corruisti libens in coenum infernalis fetoris. Obvolvere, criminose, horridis tenebris inconsolabilis luctus, qui volens provolutus es in voraginem

tam sordidi luxus. Volutare in gurgite amaritudinis, qui delectatus es in volutabro turpitudinis.

Terror horribilis, dolor terribilis, moeror inconsolabilis, aggregate vos super me, irruite, obruite, perturbate, obvolvite, possidete . Justum est, justum est. Impudenti audacia contempsisti vos, et putenti delectatione provocavi vos; imo Deum, non vos, et nunc miserabili poenitentia desidero vos. Torquete reum, vindicate Deum . Praesentiat fornicator inferni tormenta quae meruit, praegustet quod praeparavit, assuescat quod est passurus. Extende et produc, immoderate peccator, luctuosam poenitentiam, qui tam longe produxisti tui sceleris immunditiam. Revolvere, et revolvere in eundem turbinem amaritudinum, qui toties revolutus es in eadem voraginem libidinum. Consolatio, securitas, laetitia, nolo vos, renuo vos, nisi peccati venia reduxerit vos. Procul este, procul este ante mortem, si forte indulgentia revocet vos mihi vel post mortem. Sit continua poenitentia amara comes aetatis meae, sit continuus dolor insatiabilis tortor vitae meae, sint moeror et acerbus luctus infatigabiles tribulatores juventutis et senectutis meae. Utinam, utinam ita sit opto, oro, desidero ut ita sit. Si enim non sum dignus oculos ad coelum orando levare , certe non sum indignus eos vel plorando caecare. Si confunditur mens mea orare pudore conscientiae, aequum est ut confundatur turbine luctuosi doloris et tristitiae. Si timet exhiberi ante conspectum Dei sui, justum est ut habeat ante conspectum suum tormenta sceleris sui.

Cogitet igitur et recogitet cor meum quid fecit, et quid meruit. Descendat, inquam, descendat ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine mens mea, et consideret quae ibi

expectent scelerosam animam meam, intendat et contempletur, videat et conturbetur. Quid est, Deus, quid est quod animadverto in terra miseriae et tenebrarum? Horror, horror. Quid est quod intueor, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat? (**Job X, 22.**) Heu, confusio ululatum, tumultus fletum, stridor dentium, inordinata multitudo gemitum. Vae, vae ; quot, quot et quot vae, vae. Ignis sulphureus, flamma tartarea, et caliginosa volumina, quam terrifico rugitu video vos rotari. Vermes in igne viventes , quae mira aviditas rodendi sic vos accendit , quos ille ignis ignium non incendit? Daemones coardentes, frementes ardore, frendentes furore, cur sic crudeles estis his qui volutantur inter vos? O omnimoda tormenta , justitia moderata, ad sustinendum immoderata, siccine nullus modus, nullum remedium, nullus finis temperabit vos? Haecine sunt, magne Deus, quae parata sunt fornicatoribus, et contemptoribus tuis, quorum ego unus sum? Ego, ego utique unus horum ego sum.

Anima mea, expavesce; mens mea, defice; cor meum, scindere . Quo me rapitis, exactores sceleris mei? Quo me trudis , peccatum meum? quo me tradis, Deus meus? Si feci ut essem reus tuus, nunquid potui facere ut non essem creatus tuus? Si mihi castitatem meam ademi, nunquid tibi misericordiam tuam peremi? Domine, Domine, si ego admisi unde me damnare potes, tunc amisisti unde salvare soles? Noli, Domine, noli sic attendere malum meum; ut obliviscaris bonum tuum. Ubi est, o verax Deus, ubi est, *Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur et vivat?* (**Ezech. XXXIII, 11.**) Domine, qui non mentiris, Domine, quid est, *nolo mortem peccatoris*, si tu

sepelis in infernum ad te clamantem peccatorem? an detrudere peccatorem in gehennam, hoc est *nolo mortem peccatoris*? An hoc est, *volo ut convertatur peccator et vivat*? Peccator sum, Domine, peccator sum ego. Si ergo non vis mortem peccatoris, quid te cogit, quod non vis, ut me tradas ad mortem? Si vis ut convertatur peccator et vivat, quid te prohibet facere quod vis, ut me convertas, et vivam? An immanitas peccati mei cogit te quod non vis, et prohibet quod vis, cum sis omnipotens Deus? Absit, omnipotens Deus, absit! Domine Deus : non praevaleat nequitia peccatoris confitentis et dolentis sententiae Omnipotentis.

Memento, juste, sancte et benigne Deus, memento quia misericors es, et creator et recreator meus. Ne ergo memineris, bone Domine, justitiae tuae adversus peccatorem tuum, sed memor esto benignitatis tuae erga creaturam tuam; ne memineris irae adversus reum, sed memor esto miserationis erga miserum. Verum est quia conscientia mea meretur damnationem, et poenitentia mea non sufficit ad satisfactionem, sed certum est quia misericordia tua superat omnem offensionem. Parce ergo, tu bone Domine, cujus est salus, et qui non vis mortem peccatoris, parce peccatrici animae meae. Fugit enim exterrita a terrente justitia tua ad confortantem misericordiam tuam, ut quoniam praemium virginitatis est corruptae, o dolor, irrecuperabile ; saltem supplicium fornicationis poenitenti non sit inevitabile, quia non est impossibile omnipotentiae tuae, nec indecens justitiae tuae, nec insolitum misericordiae tuae, quoniam bonus es, et quoniam in aeternum misericordia tua, qui es benedictus in saecula. Amen.

MEDITATIO IV . *Quomodo peccator excitet animam suam ad corrigenda peccata.*

210 Anima mea, anima misera et foeda, diligenter recollige ad te intrinsecus omnes sensus corporis tui, diligentiusque intueri et vide quam graviter intus vulnerata atque prostrata sis. Dum enim adhuc immensa Creatoris tui bonitas tibi vitam praestat, dum ejus ineffabilis misericordia tuam correctionem, et satisfactionem congruam, patienter et cum magna mansuetudine exspectat, non sis pigra et tarda ad curanda vulnera tua, ad corrigenda peccata tua, ad reconciliandum tibi Creatorem tuum quem offendisti, ad pacificandos tibi omnes sanctos ejus, quos in offendendo suum Creatorem et tuum, suum Dominum et tuum, tibi adversarios fecisti. Si recta et munda, sicuti te Creator tuus rectam et mundam creavit, semper stares, ejusque voluntati, sicuti bene posses, si voluisses, indeficiens adhaesisses, nunc laeta et felix, laetam et felicem vitam praesentem transcurreres; qua transcurra et finita, laeta et felix cum illius adjutorio qui te creavit, vitam et felicitatem, quae finem non habet, possideres. Nunc vero quia voluntatem Creatoris tui, infelix et misera, postposuisti ; et carnalibus tuis voluptatibus infeliciter et misere adhaesisti, si studiose et cum magna diligentia non te palpans, nec tibi parcens, quantis malis et iniquitatibus involuta sis inspicias, inspiciens et poenitens ad satisfactionem et emendationem redire disponis, hoc prius projice ab interioribus tuis, scilicet voluntatem peccandi, et

ea amplectere et fac quae Creatori tuo per omnia placere intelligis.

Sed fortassis apud temetipsam dicis inspiciens enormitatem scelerum tuorum, et desperans de indulgentia et remissione, propter assiduas foeditates iniquitatum tuarum: Quomodo me emendare jam amplius valeo, quae fere in omni vita mea contra Dei voluntatem facio, omni malitiae, omnibusque malis desideriis et malis operibus semper intenta existo, et quasi lapis, quem nec ferrum incidere, nec ignis emollire potest, sic indurata in peccatis jaceo? Dum itaque justitiam Creatoris mei diligentius inspicio, et mala opera quae semper operata sum, non minori diligentia intueor, cum ipse iniquique redditurus sit secundum opera sua, tormenta et poenas, quas mala opera merentur, me recipere scio. Verum est quod asseris, quia Deus iudex justus, diligens aequitatem, malis operibus et peccatis tormenta irrogat; sed tamen secundum eandem justitiam, qua perseverantes in malitia punit, resipiscentes a malis, bonaque opera facientes, aeterna mercede remunerat. Propter hoc superius te admonui, ut diligentius omnia interiora tua, et ea quae coram agis, inspicias, et ad quem finem quaeque perventura sint, non minori diligentia videas. Et credo quia si hoc assidue facis, horumque recordationibus quasi ferreis malleis duritiam pectoris tui assidue contundis, nisi insana sis, ea facies, unde felicitatem et gaudia recipias; ea vero dimittes, unde tormenta et tristitiam merebaris.

Propter hoc, iterum atque iterum admoneo ut sine intermissione recorderis quam dulcis et quam bonus sit erga te Creator tuus, quanta bonitas ejus fuerit, quod te cum non esses creavit; et quod te non pecus aut creaturam insensibilem,

sed eam creaturam fecit, quae eum posses intelligere et amare, et cum eo suam aeternitatem aeterna et felix possidere, et quod in tantum te dilexit ut, cum te multa contra suam voluntatem acturam sciret, noluit te non facere, sed te voluit facere, et esse; et quod te cum tanta mansuetudine, ut pius ac misericors adhuc patitur, exspectans tuam emendationem. Exspectat vero Creator tuus, exspectat, sicut dixi, tuam correctionem, quia cui placuit te, cum non esses, facere, nullo modo aliquando te cupit perdere; sed ad suam piissimam misericordiam redire, et tibi per veram poenitentiam purgatae et emendatae, aeternae vitae felicitatem, quam per peccatum amiseras, reddere .

Cogita ergo, et recogita tantam erga te tui Creatoris benignitatem, et erige te, sicut rectum est, et omnes sensus tuos ad ejus ineffabilem dilectionem. Amor enim illius nullam patitur vitiorum foeditatem, nullam consentit secum esse carnalium desideriorum voluptatem. Ubi amor ejus conversatur, ibi est summa pax, summa tranquillitas, et magna facilitas omnia illa faciendi et cogitandi, quibus acquiratur aeterna felicitas. In omnibus actionibus et in omnibus cogitationibus tuis scias pro certo duos esse praesentes, unum amicum, et alterum inimicum tuum. Amicus tuus est Creator tuus, qui de tuis bonis operibus gaudet; inimicus autem tuus diabolus, qui de eisdem tuis bonis operibus luget. Econtrario diabolus tibi semper insidians, laetatur si te viderit mala opera facere, vanisque cogitationibus et stultis operam dare, unde te valeat ante supernum Judicem accusare, accusatam et damnatam secum ad perditionem trahere. Diabolus de perditione fidelium semper cupidus, non solum illos de malis operibus quae

faciunt accusat, sed et ipsorum benefacta, beneque cogitata, etiam injuste accusando maculare tentat. Tu vero contra ejus subtiles fallacias, contraque ejus versutias multis deceptionibus plenas, esto cauta, esto sollicita, tuumque Creatorem et dulcissimum Dominum invoca, ne ejus fallaciis et deceptionibus te seduci permittat. Fuge sub umbra alarum ejus a facie impiorum qui te affligunt (**Psal. XVI, 8**), qui te afflictam et supplantatam ad mortem et ad interitum pertrahere satagunt. Creator tuus, et Dominus tuus plus est pius et misericors quam dici vel etiam excogitari possit: unde nullum nisi sua magna culpa suaque magna iniquitate perdit.

Pater et mater carnales solent magnam pietatem habere de illis quos genuerunt; et si illos aliquo dolore, vel aliqua corporali tristitia affici conspiciunt, se suasque res, si ita ratio exigit, pro eorum recuperanda sospitate libenter impendunt. Multa etiam animalia pro fetibus suis saepius mortem excipere non metuunt, et ut ipsi fetus sui mortem evadant, mortem ipsa incurrunt. Unde vero illis, unde est illa naturalis pietas, nisi ab illo qui fons est pietatis, qui non vult ullum perire, nec laetatur in perditione morientium? Creator igitur noster, fons pietatis, fons misericordiae, super omnia dulcis et amabilis, cum nos conspicit creaturam suam aliquo contagio peccati maculatos, vel etiam magnis multisque vulneribus criminum fere usque ad mortem laesos, multo magis, majoremque diligentiam adhibet circa nos curandi peccata nostra, sanandi infirmitatem nostram, mundandi lepram et sordes criminum nostrorum, vanitates et pulverem cogitationum nostrarum, quam pater carnalis, vel pecus, adhibeat circa curam filiorum vel fetuum suorum. Nec sufficit ei tantummodo sanare infirmitatem nostram, et sic nos dimittere; sed sanatos

familiarissimos sibi nos faciens, dulciter quasi charissimos filios suos postea amplectitur; amplectens et osculans de omni languore et lepra peccati, quam per stultitiam incurrimus, mitigat et consolatur; et omnium injuriarum quas ei fecimus, eum in suis praeceptis spernentes, omnino obliviscitur. **211** Honorat nos in praesenti vita, coronat nos in futura, facit nos reges, facit animam nostram reginam; unde nos reges, jam factos, admonet in psalmo: *Et nunc reges intelligite, erudimini qui judicatis terram (Psal. II, 10)*. Tunc vere reges sumus, si nostros motus inordinatos regimus, eosque ad rationem et ad voluntatem nostri Creatoris revocamus. Erudimur vero, cum terram judicamus, id est, cum cor nostrum si terrena desiderare conspiciamus, terrena contemnere et coelestia amare compellimus. Fit anima nostra regina, quia variis vestibis induta, id est variis virtutum donis decorata, Christo sponso suo qui in coelis est, perenni mente actu et habitu interim, dum in terris conversatur, est copulata. Non satis fuit Creatori nostro nos creare, creatos gubernare, et angelos suos, quoties nobis opus erat, ad defensionem nostram mittere; sed ipse per semetipsum, assumpta forma nostra, assumpta natura nostra, habens pietatem de creatura sua, ad nos descendit, vulnera nostra et mortem diligenter inspexit, inspiciens palpavit, tetigit; pietate motus super miseriam quam nos habere vidit, condolendo ingemuit. Et post haec, de ipsa carne sua quam pro nobis assumpserat, quasi emplastrum faciens, nostrisque doloribus apponens, totam ex integro infirmitatem nostram sanavit. Et ut in hoc ostenderet quantum nos diligeret, ipsam carnem, quam pro nobis suscepserat, nobis ad manducandum dedit; et adhuc in sacrificio sui altaris ministrare non desinit.

Tu vero, anima mea, horum omnium dulci recordatione animata et consolata, ora Dominum tuum, ora Creatorem tuum, invoca omnes sanctos ejus, ut tibi sint in auxilium, quatenus per eorum intercessionem adjuta et consolata, sic tibi in praesenti conversatione qui te fecit concedat vivere, tuas iniquitates per veram poenitentiam et confessionem mundare, ut finito temporali cursu, ad aeterna gaudia merearis ascendere, praestante eo qui vivit et regnat Deus per aeterna saecula. Amen.

MEDITATIO V . Unde vivat anima, et unde vivat caro: et de gloria bonae animae, et de infelicitate malae animae, quando exeunt de corpore.

Dum anima manet in corpore, vivit homo secundum carnem: qua carnem deserente, moritur secundum eandem carnem. Sed, sicut anima vitam carni tribuit, dum ipsa manet in carne, sic ipsa caro vitam tribuit animae, dum ipsa caro facit opera justitiae. Ergo hoc modo sibi invicem videntur tribuere, et anima carni, et caro animae; et sic anima cum carne operante, acquirunt sibi invicem vitam perpetuae vitae. Sed illam vitam mox percipit anima exuta carne, quam caro cum anima perceptura est in resurrectione in novissimo die. Ergo, anima mea, et caro, exultate in Deum vivum (**Psal. LXXXIII, 3**), accedite ad Deum Creatorem vestrum, accedite et illuminamini (**Psal. XXXIII, 6**), et jam amplius non faciatis unde erubescatis; sed semper agere studete, unde in

perpetuum gaudeatis. Hortor vos, moneo vos, ne in vacuum gratiam Dei modo recipiatis (**II Cor. VI, 1**), qui etsi modo multa patitur fieri a vobis quae multum displiceant illi; non semper eum ita pati putetis. Est enim sine dubio patiens redditor, et diligens cordis et renum scrutator. Patitur modo multa, exspectans nostram correctionem, velut mansuetissimus: sed si modo nos non corrigimus, damnabit nos, sicut justissimus: et qui modo tam dulcis est nobis, ut nos suos fratres vocet et amicos, tunc in extrema discussione ignoratos, et non sibi per bona opera notos, veluti inimicos suos reputabit nos.

Anima mea et caro mea, jam tandem evigiletis, semper et ubique cogitantes de novissimis vestris. Forsitan si hoc facitis, non facile peccabitis. Si modo, sicut moneo, facitis, securae sitis; quia cum multi dolebunt, qui modo misere rident et gaudent, vos laetitia inenarrabili exsultabitis et gaudebitis. In ipsis operibus vestris diligenter intendite. Si recta sunt et Deo placita, gaudete; si prava et Deo non accepta, citius corrigite. Non dormitent oculi vestri, non dormiant palpebrae vestrae. Aperta est fovea perditionis: facile illuc labitur, qui modo caute se non custodit. Peccatum et iniquitas, stultum et vanum, facile modo illuc impellunt; in quo semel immersi jam non resurgunt in perpetuum. Sicut pravis et mala semper facientibus, apertus est aeternus interitus; sic bonis, et in bonis operibus perseverantibus, apertus est paradisi introitus, in quo quis semel susceptus semper et in perpetuum manebit gaudens et laetus. Hoc modo et bona opera bonum elevant sursum in excelsum: et mala opera malum demergunt in profundum deorsum.

Sed jam nunc diligenter videamus, si possumus, quo ordine bona opera animam illius qui bene vixit ducant in coelum, et mala opera animam peccatoris trahant in infernum. Anima pura, mox ut discedit a corpore, videt omnia opera sua; et quia omnia bona videt, gaudet inenarrabili laetitia. Mox accipit eam angelus, et qui oculos ejus tenuit ne videret vanitatem ; amplectitur eam, qui obturavit aures ejus ne audiret iniquitatem; protegit eam, qui custodivit os ejus, ne loqueretur mendacium; aggaudet ei, qui eam protexit ne peccaret in sensu olfaciendi sive tangendi; et sic eam ex omni parte laetus et hilaris circumdat, et ante thronum claritatis divinae, ubi sine fine gaudeat, locat. Occurrunt ei alii angeli, et alii sancti, qui ibi assistunt ante conspectum divinae majestatis; et quam sociam sibi per bona opera et amicam noscunt, in brachiis sincerissimae charitatis gaudenter excipiunt; taliterque affantes, quasi singula gaudia omnium ibi cohabitantium ei ostendunt. Ecce, amica nostra, ecce, socia nostra, quia fideliter Deo servisti, ejusque praecepta faciendo viriliter laborasti, jam tandem a labore quiesce, et aeternis gaudiis amodo et usque in sempiternum nobiscum fruire.

At, contra, anima peccatoris cum cogitur de corpore exire, mox excipiunt eam angeli Satanae, quam igneis catenis fortiter constringentes, fortiusque ex omni parte propellentes ad tormenta inferni rapiunt, ubi ipse Satanas mersus in profundum jacet deorsum. Ibi est fletus, et stridor dentium (**Matth. VIII, 12**); ibi ignis, laqueus, spiritus procellarum pars calicis (**Psal. X, 7**) peccatorum. Tunc ipse Satanas rapiens eam ad se, expuensque in eam ignem plenum putore, jubet a suis ministris eam ex omni parte arctari, et sic arctatam in ipsis tormentis projici, ubi sine fine

cum illis tormentetur, et sine fine in ipsis doloribus indeficiens moriatur. Tunc infelix anima in ipsis poenis tormentata, ipsis furiis infernalibus undique coangustata, tandem ad se reducta, cernens omnia mala quae fecit, infeliciter proclamat: Heu misera, misera! cur unquam in vitam veni, misera, quae tantis tormentorum generibus undique excrucior misera? Vermes, vermes, qui tam crudeliter me corroditis, parcite, quaeso; parcite mihi miserae, tot et tam immania alia tormenta patienti. Heu misera, misera! et **212** mori cupio, et tamen moriens mori nequeo. Nunc misera recipio quidquid peccavi per visum, per gustum, per auditum, per odoratum, per tactum. Non tamen valet infelici animae tam misere dolenti, tam sero poenitenti, tam infeliciter proclamanti, quod tunc tanta tristitia se afficit. Sed quod, dum in vita fuit, promeruit, nunc in ipsis doloribus inferni, misera et peccatrix recipit.

Ecce anima mea et caro mea, diligenter intendite; intendentes autem verum iudicium iudicate; et quid sit melius, quid utilius sequendum discernite. Bene facere et bona recipere? an mala agere, et mala percipere? Nisi insanum sapiatis, nihil aliud respondebitis, nisi, bene facere et bonum habere. Ergo facite bonum, ut illud possitis habere bonum, a quo est omne bonum, scilicet omnis boni bonum, quod non potest esse nisi bonum. Multa bona Creator noster dedit nobis, multa in potestate nostra tradidit; sed nullum bonum est tam pretiosum, tam ab omni sapiente expetendum, quam illud bonum, ad quod non potest accedere ullum malum. Hoc bonum est ipse Creator noster, qui nunquam nisi bonus est. Quod bonum si, ejus gratia largiente, habere poteritis, omnia alia bona in illo habebitis. Si vero alia bona habentes, illum solum non habetis;

in vanum laboratis, ventumque stultissime sequentes, in extremis non veritatem, sed vanitatem invenietis.

Est autem, sicut videtis, si recte consideratis, praesens gloria, quasi vesica vento plena; quae dum sic plena tenetur in manibus, conspicitur speciosa et clara; cui si fortuito punctus permodicus imprimatur, non claritas, sed inanitas, et ventus remanet in manibus. Animadvertite ergo; et, sicut in principio hujus meditationis vos monui, de novissimis vestris semper cogitetis; quia sic cogitantes, semperque de exitu vestro metuentes non facile peccabitis, et sic usque in extremum viventes, finita temporali laetitia, quae dum sic timebatis, circa oculos vestros quasi ventus volabat, non vanitatem, sed veritatem, quae Christus est, invenietis, ad quam vos perducatur qui vos creavit. Amen.

MEDITATIO VI . Ad roborandum spiritum ne desperemus; quia si veram poenitentiam agimus, veram misericordiam sine dubio de omnibus peccatis nostris inveniemus.

Cum ad peccata quae feci respicio, et poenas et tormenta intelligo, quae pro iis pati debeo, non parvum timorem habeo. Itaque multum anxius et multum timidus de perditione mea, si forte alicubi aliquam consolationem inveniam requiro. Sed heu miser! nullam invenio; quia non solum Creatorem meum, sed et illum, et omnem creaturam ejus a me offensam esse certus existo. Creator itaque meus cum omni creatura sua, peccatis meis graviter offensus, me damnat; mea conscientia

certa de suis malis operibus, ex omni parte me accusat. Et ita nullam consolationem invenio, nec ab ullo facile me puto habere. Quid ergo faciam? quo me convertam sic desolatus, sic peccatorum meorum malitiis involutus? Si ad illum, qui me rectum fecit, redire volo, ejusque ineffabilem pietatem, ut de me misericordiam habeat, deprecor; non parum timeo ne pro tanta temeritate magis eum moveam ad iracundiam adversum me, et pro hoc gravius se vindicet de sceleribus meis, quibus non timui ejus mansuetudinem exasperare. Quid ergo? Remanebo quasi desperatus sine consilio, sine adjutorio? Adhuc Creator meus me patitur vivere: adhuc non dimittit mihi ea, quae sunt necessaria ad sustentationem hujus vitae, ministrare. Et, sicut rebus ipsis experior, peccata mea non possunt ejus bonitatem vincere, ut adhuc velit, sicut jam promerui, confundere, et ex toto destruere. Certissimum est ergo illum esse pium erga me, qui tanta bona mihi largitur, nec adhuc de meis iniquitatibus se quaerit vindicare.

Audivi, et sicut ipsi attestantur qui experti sunt, verum est quod audivi, quia ipse fons misericordiae, qui ab initio mundi currere coepit, adhuc currit. Fuit autem multum (ut aiunt) misericors et pius erga primum parentem nostrum Adam, quando illud peccatum de fructu vetito commisit, quod non statim eum, sicut promeruerat, aeterna perditione damnavit; sed emendationem ejus patienter expectavit, et ut ad gratiam ejus quem offenderat redire posset, misericorditer adjuvit. Misit vero ad hoc opus illi, et omnibus illis qui ex illo exorti sunt, saepius suos angelos, monens ut redirent, et poenitentiam pro suis iniquitatibus agerent; quia ipse eos adhuc libenter reciperet, si de peccatis suis ex toto corde poeniterent. Sed ipsi adhuc in peccatis suis perdurantes,

ejusque monita spernentes, addiderunt peccata peccatis, et quasi insani et abominabiles in suis iniquitatibus facti, cum in honore facti essent propter similitudinem Dei, coeperunt mores bestiarum contra naturam imitari.

Misit praeterea patriarchas, misit prophetas; sed nec sic illi voluerunt relinquere vias suas tortas et perversas: sed quosdam illorum, qui eis monita salutis dabant, interficiebant; alios variis et inauditis tormentis cruciabant. Castigabat tamen eos aliquando, ut misericors pater, non ut irritatus malis operibus illorum se de contumeliis, quas ei faciebant, vindicaret; sed ut correcti ad illius misericordiam redirent, qui nullo modo vult illorum, quos bonitate sua creavit, perditionem. Sed cum nec admonitione, nec correctione saepius ab eo visitati reverterentur, non se potuit fons pietatis ultra retinere; sed de sinu Patris descendens, assumpta vera humanitate, assumpta peccatorum similitudine, coepit eos dulciter monere, ut salutarem tunc de peccatis suis poenitentiam agerent, et ipsum esse Filium Dei cognoscerent. Pro illorum enim salute venerat, et propter hoc, non desperarent: sed certissime adhuc de omnibus peccatis suis veniam habere se crederent, si tantum illa dimitterent, et poenitentiam agerent. Nullum est enim tam grave peccatum, quod non possit per poenitentiam aboleri; ita ut nec jam amplius vel ipse diabolus de eo valeat reminisci. Cernentes ergo peccatores tantam dulcedinem Creatoris sui, coeperunt et ipsi certatim ad fontem currere misericordiae, ad fontem pietatis, et peccata sua in eo lavare. Coepit autem et ipse fons pietatis cum peccatoribus convesci, coepit eis aperire sacramenta confessionis sanctae, per quam alleviatur omne

onus peccati; quia in vera confessione mundatur omnis macula delicti.

Post haec appropinquante tempore, quo pati deberet pro redemptione peccatorum, Judaei, ex quorum stirpe secundum carnem ortus est, ducti invidia, illum, pro eo quia erat pius et misericors, crucifixerunt. Qui tamen et in ipsa morte non immemor pietatis suae, pro interfectoribus suis Patrem suum rogabat, ut dimitteret illis hoc peccatum: *Non enim sciunt, inquit, 213 quid faciunt (Luc. XXIII, 34).* Excusat illos dulcissima Domini pietas, *qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, et vivat (Ezech. XXXIII, 11).* Cujus ergo cor tam durum, tamque lapideum non emollire possit tanta mansuetudo Creatoris nostri? Quem cum in multis creatura sua, quam ad imaginem et similitudinem suam de nihilo creavit, dehonestaret, non se vindicavit, sed dehonestatus, et multis malis operibus illorum irritatus, patienter tulit, et ut ad illum sine haesitatione redirent, dulciter admonuit. Pius ergo et dulcis Dominus noster Jesus Christus, sicut per prophetam dicitur, *non vult mortem peccatoris, sed ut relinquat vias suas malas (Ezech. XVIII, 23),* et sic poenitentiam agens de iniquitatibus suis, revertatur ad gratiam sui Creatoris. Quam misericors etiam sit erga peccatricem animam, dicit per alium prophetam, exhortans eam ut etiam post peccatum revertatur ad eum, et invenient misericordiam. *Tu autem, inquit, fornicata es cum amatoribus multis (Jer. XXXI, 1),* id est, tu quae in baptismo mihi fidem promiseras, tuam castitatem cum amatoribus multis commaculans violasti, tamen poenitentiam age, et revertere ad me, et suscipiam te. Nullus ergo peccator desperet, quando fornicata cum multis

amatoribus recipitur, quia fons pietatis et misericordiae Jesus Christus nullius iniquitatibus exhauritur, nullius sceleribus polluitur, sed semper purus, et abundans gratia dulcedinis, omnes ad se revertentes infirmos et peccatores recipit, et quibuscunque peccatis sint maculati, abluit. Et ut certi sint omnes peccatores et iniqui se veniam peccatorum suorum accipere, si ipsa peccata sua curant dimittere, et poenitentiam agere, ipse fons pietatis, pro amore quem erga eos habebat, eandem carnem quam pro eis sumpsit, sicut superius exposui, pertulit crucifigi, ut qui erant peccatis mortui, nec aliter ad vitam redire poterant, nisi pretio sanguinis ejus redempti, nullo modo desperent, cernentes pretium quod est datum pro peccatis suis.

Cum itaque videam tantam pietatem Domini mei Jesu Christi, totque peccatores et iniquos currere ad fontem pietatis, nullum excludi omnesque recipi, debeo ego solus desperare quod ipse fons pietatis, qui alios abluit, mea peccata non possit abluere? Scio, certo scio, et vere credo quia qui alios abluit, me quoque potest abluere, et mihi, si vult, quia potentissimus est, omnia peccata mea dimittere. Sed inter peccatorem et peccatorem est magna differentia, id est inter illum qui plus peccat, et eum qui minus peccat. Unde ego considerans quantum peccavi, quantisque iniquitatibus infelix anima mea polluta sit, intelligo me non solum aequalem cum aliis peccatoribus, sed plus quam ullum peccatorem, et ultra omnes peccatores, esse peccatorem. Plures enim peccaverunt, et tunc cessaverunt; quidam, etsi saepius peccaverint, tamen aliquando suis malitiis finem imposuerunt. Item alii et si multa mala fecerunt, multa etiam bona facere non omiserunt, quibus vel ut ex toto ipsa mala dimitterentur, promeruerunt, vel ut

tolerabiliorem ipsam poenam gehennae haberent sibi acquisierunt. Ego autem miser, et super omnes miseros et peccatores peccator et miser, intelligens et sciens ad quantam perditionem me traheret peccatum, et peccati delectatio, a peccatis et malefactis nunquam cessare curavi, sed semper auxi peccata peccatis, et ita totum libens et volens in perditionem peccati me infelix immersi, et nisi immensa Domini bonitas me adhuc pateretur, jam diu est quod ab ipsa gehenna debuisssem esse devoratus. Qui ergo taliter vixi, qui tanta mala commisi, qui tantis iniquitatibus me involvi, quomodo audebo cum aliis peccatoribus qui tanta mala non fecerunt, currere ad fontem misericordiae; ne propter fetorem, scelerum meorum me nolit, sicut alios peccatores, quorum fetor tolerabilior est, abluere? Adjuva ergo, Domine Jesu Christe, adjuva creaturam tuam, et si magnitudine peccatorum obrutam; a te tamen videns creatam, adjuva ne desperet, quia, sicut credimus, nulla enormitas scelerum te vincere potest, si tantum peccator de tua misericordia non desperet.

Patere ergo me, Domine Jesu Christe, patere tuam ineffabilem pietatem inspicere, et quam dulcis et bonus sis erga peccatores et miseros, enarrare. Hoc idem superius dixi, sed multum me delectat, quoties occasio apta se offert, reminisci quanta sit erga peccatores gratia tuae dulcedinis. Pro amore enim et redemptione peccatorum, non solum illorum qui minus vel plus peccant, sed etiam illorum qui ultra modum peccant, si tantum modo poeniteant, de sinu Patris descendisti, Virginis uterum intrasti, carnem ex ea veram assumpsisti, in mundo conversans omnes peccatores ad poenitentiam vocasti, ad ultimum, crucis patibulum pro illis pertulisti, et sic mortuus secundum carnem, vitam quam juste pro suis peccatis

perdiderant, illis reddidisti. Itaque cum respicio ad mala opera quae operatus sum, si me judicare vis secundum quod merui, certus sum de perditione mea, cum vero respicio ad mortem tuam, quam pro redemptione peccatorum passus es, non despero de misericordia tua. Latro vero ille, qui pro suis sceleribus tecum crucifixus est, usque ad ipsius animae exitum semper in peccatis fuit, sed tamen in ipsa hora suae expirationis, quia sua mala confessus est, et culpam clamavit, misericordiam invenit, et tecum ipso die in paradiso fuit (**Luc. XXIII, 43**). Cernens ergo te pro redemptione peccatorum esse mortuum, manus tuas et pedes clavis confixos, latus tuum lancea militis apertum, undam sanguinis et aquae de eodem tuo latere currentem, desperare debeo? Unum tantummodo est quod vis, sine quo nullus peccator potest salvari, scilicet, ut de malis nostris poeniteamus, et, in quantum possumus, emendare curemus. Hoc si fecerimus, securi sumus quia, si nos sic facientes invenerit dies ultimus (quandoquidem et exemplum latronis, qui sic in ultima hora meruit salvari, habemus), confidentes de ineffabili pietate Domini nostri Jesu Christi, accusationem inimici aut parum, aut nihil omnino timere possumus. Habentes ergo ante oculos nostros pretium nostrae redemptionis, mortem videlicet et sanguinem Redemptoris nostri, qui in remissionem effusus est pro peccatis nostris, habentes etiam exemplum latronis, et multorum qui in multis et magnis peccatis erant involuti, quos ipse fons pietatis Jesus Christus misericorditer absolvit, non desperemus, sed curramus securi de remissione peccatorum ad ipsum fontem pietatis, in quo jam tot, et tam magnos peccatores ablutos et videmus, et agnoscimus, et certi simus nos similiter abluendos ab eodem fonte misericordiae, si abstineamus a malitiis et a peccatis nostris, et, in quantum

possumus, curemus deinceps bona operari. Ut vero a malis abstineamus, et bona faciamus, hoc nostra virtute sine illius adjutorio facere non possumus. Illius ergo ineffabilem misericordiam deprecemur, cui cura fuit nos facere, cum non essemus, ut nobis sic concedat in hac vita, antequam hinc exeamus, nostra peccata emendare, et sic assiduis compunctionibus mundare, quatenus ista finita, recto cursu, nullo impediante, ad eum valeamus pervenire, ut cum illo simus in perpetua claritate juncti angelicis choris, et omnibus sanctis, qui jam illa fruuntur gaudentes sine fine.

MEDITATIO VII .

I. *Quod nihil stabile est in mundo.*---**214** Nihil certius morte, nihil hora mortis incertius . Cogitemus ergo quam brevis sit vita nostra, quam lubrica via, quam certa mors, et hora mortis incerta. Cogitemus quantis amaritudinibus admistum sit, si quid dulce aut jucundum in via hujus vitae, occurso suo nobis alludit. Quam fallax ac suspectum, quam instabile et transitorium est quidquid amor hujus mundi parturit ; quidquid species aut pulchritudo temporalis promittit, quidquid delectatio carnis protendit. Consideremus etiam quae sit patriae coelestis suavitas aut dulcedo, serenitas et amoenitas: et perpendamus unde cecidimus, et ubi jacemus; quid perdidimus , et quid invenimus, ut ex utroque intelligamus quantum nobis in hoc exilio lugendum sit. Hinc Salomon ait: *Qui apponit scientiam, apponit et dolorem (Eccli. I, 18)*, quia quanto magis homo intelligit mala animae suae , tanto magis suspirat et gemit. Meditatio

siquidem parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio orationem commendat. Meditatione assidua homo ad sui cognitionem illuminatur. In compunctione ex consideratione malorum suorum cor intimo dolore tangitur.

II. *De multiplicibus beneficiis Dei*.---Miser ego , quantum deberem diligere Dominum meum , qui me fecit cum non eram, redemit cum perieram. Non eram, et de nihilo me fecit. Inter caeteras alias creaturas ratione carentes non fecit me, id est, non arborem, non avem, non aliquod de animalibus, sed hominum voluit me esse. Dedit mihi vivere , sentire, et discurrere ; perieram, et ad mortalem descendit; immortalis mortalitatem suscepit , passionem sustinuit, mortem vicit, et sic me restauravit: sic sic gratia ejus et misericordia ejus semper praevenerunt me; de multis etiam periculis liberavit me liberator meus . Quando errabam, reduxit me; quando ignorabam, docuit me; quando peccabam, corripuit me; quando contristabar , consolatus est me; quando desperabam, confortavit me; quando cecidi, erexit me; quando steti, tenuit me; quando ivi, duxit me: quando ad eum veni, suscepit me. Haec et alia multa fecit mihi Dominus meus Jesus Christus , de quibus erit mihi dulce semper gratias agere ut pro omnibus beneficiis suis possim eum amare, et semper laudare. Pro his enim omnibus quid illi rependam non habeo, nisi tantum ut diligam eum ex toto corde meo. Non enim melius, nec decentius quam per dilectionem datum est .

III. *Hic reprehendit se peccator de ingratitude divinorum beneficiorum*.---Ah, ah, ah, Domine Deus, Pater misericordiarum, audeone venire, et apparere in conspectu sanctorum tuorum infelicissimus et miserrimus, tot et

tantorum beneficiorum tam ingratus, donorum tuorum tam impudens et tam execrabilis abuser? Qui toties ac tandiu ipsis beneficiis tuis te impugnare non veritus sum; qui stipendiis tuis diabolo contra te militare toties et tandiu non erubui, qui ipsa dona tua in arma diabolica convertere non timui, qui me ipso tam abominabiliter abuti praesumpsi, ac me ipsum servum ausus sum exhibere diabolo, et membra mea ejusdem facere, quibus te Creatorem, auctorem et membrorum meorum largitorem impugnavi.

Nunquid non ego sum, Domine Deus meus, qui me ipsum toties exhibui gladium acutum ingrato diabolo ad devorandas animas? Quoties armavi me contra te in alienam mortem? Linguam meam in arcum mendacii toties exhibui, quoties sagittas detractionis ac adulationis in alios misi. Non sufficio, misericordissime ac dulcissime Pater, enumerare membrorum meorum nefarias abusiones, quibus et diabolus armavi, et te benignissimum ac clementissimum impugnavi.

IV. *Recognitio peccati.*---Ego sum ille homo dementissimus, quem de nihilo creasti, et de massa peccati et perditionis in filium gratiae tuae elegisti, et in cohaerem charissimo unigenito Filio tuo Deo et Domino nostro Jesu Christo adoptaveras, et ad honorem et gloriam regni tui, et tanta tam indebitae gratiae tuae largitate me implevisti, qui et abundantiam hujus tantae suavitatis tuae oblitus sum, et tanta bona mihi tradita a te prospiciens, spreto honore regni coelestis, et gloria tua, me in spurium filium et degenerem converti, et diabolo distrahendo per sterquilinia luxuriae et spineta avaritiae, et ad illidendum in scandalis fluctibus et

procellis superbiae me tradidi. Ego sum caecus mercator qui pretiosissimis talentorum tuorum divitiis tantam, miserabilis, inopiam et nuditatem et aeterna suspiria mercatus sum; sterquilinio luxuriae et divitiarum sentibus, jucundissimam ac suavissimam pacem; securissimum portum, procella superbiae; aeternam lucem, aeternitatis tenebris; aeterna gaudia, aeternis doloribus; et aeternam gloriam, aeterno opprobrio; et regnum tuum, diabolica servitute commutavi.

Ego sum infirmissimus ille, qui velut signum ad sagittam jaculis peccatorum confodiendum, et vulneribus lacerandum me exposui. Ego sum ille homo qui, velut cadaver canibus infernalibus et omnibus volucris immundis dissecandum et laniandum, projectus a civitate tua sancta, quae est sanctorum amicorum tuorum, sanctaque jucundissima societate sanctorum spirituum supernorum, vitiorum vermibus comedendum me tradidi. Quam abominabilis appareo coram oculis sanctis tuis, coeno fetidissimo teterrimoque luxuriae immundus ac sordidatus, igne iracundiae et avaritiae semiustus, atque vermibus odii, et invidiae obsessis membris meis, vento superbiae tumidus, monstruosus totus, ulcerosus, atque confossus, tot tantorumque peccatorum meorum diabolicae turpitudinis sigillatus characteribus. Scio, miserator Domine, quod merito et justissime negare me potes, et non me recognoscere non solum filium tuum, sed et creaturam tuam in eo quod talis sum. Nec enim horrenda illa omnigenum turpitudinum monstruosa facies, est creationis aut recreationis tuae, non est abominatio ista imago tui et similitudo aequa. Alteram me creasti. Vere similitudo ista diabolicae turpitudinis me

ostendit **215** diaboli hactenus fuisse filium, et tormentorum infidelium haeredem. Haec est mercatio et commutatio, quia caecus et dementissimus ego tuae similitudinis gloriam et honorem abominabilissima ac vilissima feditate mutavi.

Non ideo, sancte Pater, pretiosa illa talenta tua tradideras mihi, ut pro usuris horrendam istam abominationem faceres me tibi reportare. Non ideo mihi tot ac tantis beneficiis tuis debitis seminasti, ut fetorem et spinas et tribulos peccatorum de me colligeres. Non ideo tot et tantis beneficiis me implevisti et ditasti, ut in oppugnationem tuam ea converterem. Non erat intentio benignitatis tuae armare me contra te, nec armare diabolicam auctoritatem donis tuis. Ecce tot hic vulneribus plagatus sum, nec ullo sensu doloris torqueor. Tot et tantis vulneribus confossus non doleo. Video me caecum, qui tot et tantas turpitudines meas et nuditatem non erubesco.

Vere insensibilis sum et stupidus corde, qui tot et tanta damna mea non doleo, et qui mortem meam lugere non valeo. Vere corde lapideo induratus sum, qui nec imminetia mihi aeterna supplicia saltem non timeo. Vere corde congelatissimo, quem beneficiorum incendia admota amore Patris clementissimi calefacere non sufficiunt. Vere largiter me reprehendo, quem nec tuba praedicationis, nec comminationum tuarum tonitrua sufficiunt excitare.

Ubi est dolor penetrabilis, dolor compunctionis, quo totam illam duritiam diabolicam conterere et diruere deberem, et totum lapidem duritiae et obstinationis illius comminuere? Ubi est, Deus meus, ille pudor, quo ante oculos tuos et totius curiae coelestis confundi deberem? Ubi est timor ille tuae vindictae, quo totus ante conspectum tuum contremiscere

deberem? Ubi est amor ille, et desiderium pacis, amoris, et gratiae tuae recuperandae quo inardescere deberem? Ubi est torrens ille lacrymarum, quo spurcitas meas ante te delere deberem? Ubi est devotio orationis, qua te mihi placatum et propitium reddere deberem? Quo me vertam, misericors et miserator Pater, qui nihil dignum respectu misericordiae tuae offero majestati tuae? Quo fugiam, piissime Pater, qui sum vacuus omni bono, et etiam plenus omni malo appareo ante conspectum sanctorum tuorum, et sanctarum militiarum exercituum coelestium?

Scio, Domine Deus, dominator vitae meae, quod *omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre et fonte luminum (Jac. I, 17)*: scio me nihil posse acceptum offerre coram te et gratum nisi de fonte bonitatis tuae illud prae hauserim; et hoc utique te illuminante, docente. Scio hanc arrham misericordiae tuae me praevenire. Scio, dulcissime Pater, quod bona tua sicut fraude nulla tibi arripere aut auferre possum, sic nec ullis meritis obtinere me omnia posse quibus ad te revertar, et complaceam. Quid enim meritis meis deberi potest, nisi mortis aeternae supplicium? Scio quod in beneplacito tuo sancto est me disperdere, secundum multitudinem flagitiorum, facinorum, et negligentiarum et omissionum mearum; vel reformare me, vel facere me tibi acceptabilem secundum divitias inaestimabiles misericordiae tuae, qui solus es reformator creaturae quam solus formasti.

Nunc, misericors Pater, ad te confugio, sciens quod non est mihi fuga a te nisi ad te. Quis me potest liberare de manibus tuis, nisi tu solus? Liberare me potest misericordia tua, quam tot et tantis iniquitatibus meis non solum demerui, sed etiam

impugnaui, ab ira justissima tua, quam infelicissimus et gratissimus irritavi. Igitur suscipere me dignare, Domine, revertentem ad te. Averte, obsecro te, oculos sanctos ab ingratitudinibus meis atque spurcitiis. Ad teipsum, obsecro, respice, cui nunquam sine veniae spe supplicatur. In temetipso invenies unde et propter quod miserearis secundum abundantiam suavitatis tuae, et immensitatem misericordiae tuae. Noli, obsecro, ad me respicere, quia nihil in me invenies, nisi unde irasci debeas, vel nisi morte aeterna dignissimum. Averte, obsecro te, Domine, oculos tuos sanctos a conspectu turpitudinum et abominationum mearum, quas si ego perlucide et plene conspicerem et viderem, horrore nimio non sustinerem, sed me ipsum horrerem et fugerem. Averte, obsecro, nares tuas a fetoribus meis; et ad temetipsum converte. Scio, Domine misericordiae, quod mundi sunt oculi tui sancti, et horrorem deformitatis meae, nisi tu dederis mihi bona, quibus placeam tibi, non possunt aspicere. Scio quod tota tua curia coelestis avertit oculos suos, et aures obturat, abominationes meas ferre non sustinens. Sed tu, misericors Pater, ad fontem illum misericordiae convertere, cujus misericordiae non est numerus nec finis, et pio ac sereno vultu respice me creaturam tuam. Creatura tua ego sum, Domine, et opus manuum tuarum.

Reforma igitur, obsecro, quod in me fecisti, et destrue quod ego contra mandata tua in me feci. Hoc igitur destrue quod odisti in me, et quod tu utique non fecisti, sed ego miser. Hoc reforma et refice quod tu ipse fecisti et formasti. Hoc enim est tuum, Domine Deus meus, hoc est odisse, quod non posse. *Nihil odisti eorum quae fecisti* (**Sap. XI, 25**). Hoc destrue in me quod meum est, quod utique tu non fecisti, hoc

est, turpitudinem abominationum mearum. Ne me destruas. Hanc destrue, misericors et miserator Domine; hanc enim odisti, et hanc ut odisse incipiam mihi largitus es.

MEDITATIO VIII. *Elevatio poenitentis ad Patrem.*

Respice, obsecro, sancte Pater omnipotens aeternae Deus, ad illam misericordiae tuae exundantissimam abyssum, qua velut diluvium ablutionis charissimi Filii tui unigeniti pretiosissimum vivificumque, in mundi emundatione exundavit, cujus et morte placuit bonitati tuae etiam nos vivificare, et ejus sanguine lavare. Qui etiam Filium tuum charissimum mundo scuto bonae voluntatis tuae (**Psal. V, 13**) largitus es, quo se ab ira tua protegerent, et mortem quam metuunt, ipse illam scuto justitiae tuae et justissimae irae tuae objecto exciperet. Ubi, quantum per te nobis boni velles, ostendere dignatus es, dum charissimum Filium tuum, velut scutum, irae tuae opponere dignatus es. Et ipsum placuit misericordiae tuae et iram tuam et mortem nostram excipere, iram quam merueramus, et mortem. Ipse vero Unigenitus tuus mortem nostram solus portavit.

Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et misericordiarum tuarum, quae a saeculo sunt (**Psal. XXIV, 6**); et conanti creaturae tuae ad te porrige dexteram. Adjuva infirmitatem conantis ad te. Trahe ipsum, qui scis ipsum non posse ad te venire, nisi tu Pater traxeris eum tuo amore et desiderio (**Joan. VI, 44**). Fac me servum tibi acceptabilem et placitum, qui scis me non posse aliter tibi placere. Da, obsecro, dona illa sancta, quibus solis tibi

placeam; qui das bona grata petentibus te; fac, quaeso, ut tu solus sis amor meus et desiderium meum, tu solus sis amor **216** meus et timor meus. Vindica me totum tibi qui me totum quod sum, et totum quod in me, imo totum quod sapio, totum quod moveor, debere tibi soli scio. Totum me converte in laudem et gloriam tuam, qui totum me debeo laudi tuae. Ne tradas, obsecro te, Domine, hostibus tuis creaturam tuam, retine eam tibi, cujus est solius plenissime, et singillatim consumma in me quod coepisti, et confirma quod operatus es.

Exaudi, obsecro, orationem meam, cujus tu largitor et inspirator es, antequam invocarem te. Respice supplicantem tibi, qui me, dum erarem, respicere sic dignatus es. Non in vacuum, miserator Domine, orationem istam inspirare dignatus es, non frustra eam largitus es mihi. Ad hoc utique mihi eam largiri dignatus es, ut exaudias me. Ad hoc dedisti mihi, ut supplicarem tibi ut miserearis mihi peccatori et cui jam arrham misericordiae tuae tribuisti, largire residuum. Recupera me, Domine Deus meus, et erue de manibus inimicorum meorum, quia et ipsi tui sunt, et omnipotentiae tuae subjiciuntur; qui etiam nihil oderunt in me, nisi quod dedisti mihi in omnibus bonis actibus. Nihil oderunt in me, nisi quod diligo te. Hoc omnibus studiis et viribus suis et tota fraude moliuntur ne diligam te, ne glorificem te, nec omnino quaeram te.

Ne ergo praevaleant adversum me hostes gloriae tuae, sed magis confundantur multitudine misericordiae tuae, videntes me conversum in laudem et gloriam tuam totum quaerere pacem et gloriam tuam contra insidiantes, et cujus immutationem intendunt. Ne expleri patiaris, obsecro te, Domine, tam iniquam, tam execrabilem voluntatem eorum

de me, et contra me. Magnifica ergo, Deus meus, animam meam ad annuntiandum laudem tuam, et gloriae tuae praeconia, ut totus de caetero secundum magnitudinem gloriae tuae vivam, totaque vita mea te glorificet. Exemplo meo ad glorificandum te, invita et provoca multos praedestinos. Abstrahat, quaeso, vilissimos et immundissimos abominabilesque spiritus tenebrarum a me, praesentiae luminositatis et suavitatis gloriae tuae, quam sustinere non possunt. Dirumpe vincula mea, et educ me de conclusione, et de carcere horrido et tenebroso teterrimoque, et de lacu miseriae, et de luto faecis, et de profundo mortis et tenebrarum in libertatem et lucem tuam admirabilem.

Illumina me fide saluberrima tua, laetifica me et confirma spe jucundissima et certissima tua. Vivifica me dilectione fortissima et justissima tua. Deprime me et humilia atque custodi me timore fortissimo, securissimo et invictissimo tuo. Confunde salubriter me pudore pulcherrimo et gloriosissimo tuo. Quoties ante oculos tuos aliquid quod eos offendat affero, torque me, afflige me dolore muliebri, et suavissimo modo compunctionis medicinae efficacissimae tuae, ne recedam a facie misericordiae tuae vacuus et confusus, sed obtineam quidquid, te jubente, te largiente et inspirante, petam, et quidquid te petentibus promisisti. Sentiam, misericors et miserator Domine, quod non in vanum ad misericordiam tuam confugitur, et praesto es te quaerentibus ad inveniendum te, et quod non deficiam apud te fontem misericordiae tuae, qui de profundo me eripuisti, et quae, et quanta, et quot intelligis, contulisti. Eadem quippe facultate omnipotentiae, sapientiae et bonitatis tuae, qua dixisti et facta sunt omnia, ea facilitate

misericordiae tuae dicere potes, et informabuntur in me omnia deformata.

Ecce, omnipotens et misericors Pater, tot et tanta beneficia tua quae recepi, enumeravi, tot et tanta mala, quae bonitati tuae reddidi, recitavi; infelix ego sum et ingratus, qui post tot et tanta mala, quae manent me, et imminent mihi, adhuc gelido, duro et impudenti et mortuo et stupido corde sum coram te, et non erubesco. In tot et tantis latrociniis deprehensus, et solum exspectans infernale patibulum, nec timore concutior, nec dolore torqueor, nec pudore confundor, nec amore tam placidae, tam durabilis bonitatis tuae accendor. An exspectas, dulcissime Pater, et differs respicere in me, et misereri mei, quousque secundum misericordiam tuam dignus ante te appaream, et dignum aliquid rogatu et exauditione tua ante te offeram? Ecce cadaver mortuum, et vermibus scatens, et triduanum fetens ad te veniens in te vitae Largitorem, attuli. Ecce caecum ad illuminandum offero omnipotenti misericordiae tuae, et languidum ad sanandum, et tot et tantis debitis obligatum, ad solvendum, nudissimum et pauperrimum, ad ditandum, in cujus oculis facile est subito honestare pauperem.

Non aliquid aliud possum, clementissime Deus, offerre tibi, nisi memetipsum qualis sum, et ostendere mortem et vulnera mea, nuditatem et paupertatem meam, et debita mea, secundum quae carcerem mortis aeternae timeo. Ostende itaque oculos tuae misericordiae, si quomodo convertaris et ignoscas, et infundas gratiam beatitudinis tuae super me. Nec enim convertere me possum ad te tot et tantis vulneribus et aegritudinibus et morte ipsa depressus, et impotens effectus. Sed tu, misericors Pater, converte me, et convertar ad te.

Converte me, Domine, ad te, et contere et contribula cor meum, et sensus vivifici doloris immitte. Non enim est fons bonorum praeter te. Non est a quo accipiam amorem et timorem et dolorem et pudorem, quibus coram te misericordia dignus inveniar, nisi de praelarga misericordia tua super me indignissimum gratiam effuderis. Domine, si istam mihi concesseris, beatus ero. Si in me flagitia et facinora mea vindicare secundum iudicium et justitiam tuam dignatus fueris, felix sum; non autem si secundum iram tuam, quae rebelles et contumaces misericordiae tuae comprehendit in fine.

Et haec est justitia tua, et iudicium tuum, misericors Pater, quod timore, et amore, et pudore, et dolore agitur in cordibus veraciter poenitentium et redeuntium ad bonitatem tuam, ut misericordiam consequantur. Confige ergo latronem istum timore tuo sancto, et adure apostatam istum igne amoris et charitatis tuae. Confige, Domine, malefactorem istum dolore vivifico ac saluberrimo tuo; confunde impudentem praevaricatorem istum glorioso tuo pudore. Affige sceleratum istum cruci poenalis laboris, et acceptabilis misericordiae tuae, fac me toto corde esurire et sitire te totis visceribus, totoque desiderio amplecti te. Fac me totis visceribus servire tibi soli, toto studio quaerere quae beneplacita sunt coram te; cui cum Unigenito tuo et Domino nostro Jesu Christo, et Spiritu sancto paracleto dono sanctissimo tuo omnis honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.

217 MEDITATIO IX . *De humanitate Christi.*

Jesum Nazarenum a Judaeis innocenter condemnatum, a gentibus cruci affixum, nos Christiani divinis honoremus obsequiis. Salvatoris infirma nos, qui Christi sumus, reverenter venerari, amanter amplecti, fortiter imitari dignum est et salubre et honorificum. Haec enim sunt instrumenta fortissima; quibus omnipotens virtus, et investigabilis sapientia Dei restaurationem mundi potenter ac mirifice operata est, et usque modo operatur. Christus Dominus minoratus est paulominus ab angelis, ut nos aequaret angelis, et quis propter Christum se non humiliet? Christus Dominus pro peccatis nostris crucifixus est, et crucis amara suis amatoribus dulcoravit; mortuus est, et mortem enecavit, ut viveremus per illum; et quis non amet Christum Dominum? quis non patiat pro Christo? Christus per crucis ignominiam ad supernae claritatis gloriam transivit, et data est ei pro sua reverentia a Deo Patre omnis potestas in coelo, et in terra (**Matth. XXVIII, 18**); ut adorent eum omnes angeli Dei, et in nomine ejus omne genu flectatur, coelestium, terrestrium, et infernorum (**Phil. II, 10**).

Ubi est ergo gloriatio tua, o Christiane , nisi in nomine crucifixi Domini tui Jesu Christi; in nomine quod est super omne nomen, in quo qui benedictus est super terram, benedicetur in coelis? Gloriamini in nomine sancto ejus, filii redemptionis; date honorem Salvatori vestro, qui magna fecit in vobis, et magnificate nomen ejus mecum, dicentes: Adoramus te, Christe , Rex Israel, princeps regum terrae, lux gentium, Domine sabaoth, virtus Dei omnipotentis fortissima. Adoramus te, pretiosum redemptionis nostri pretium, hostia

pacifica, quae sola odoris tui mirabili suavitate Patrem, qui in coelis habitat, ad respiciendum humilia inclinasti, et solus ipse ipsum placabilem reddidisti. Tuas, Christe, miserationes praedicamus; tuae suavitatis memoriam cum abundantia eructamus; tibi, Christe, sacrificium laudis immolamus pro multitudine bonitatis tuae, quam ostendisti nobis, semini nequam, filiis sceleratis.

Cum enim adhuc essemus inimici tui, Domine, et mors antiqua in omnem carnem exerceret dominium, cui omne semen Adam lege primordialis culpa obnoxium erat, recordatus es uberrimae misericordiae tuae, et prospexisti de sublimi habitatione tua in hanc vallem plorationis et miseriae. Vidisti, Domine, afflictionem populi tui, et tactus dulcore charitatis intrinsecus, apposuisti cogitare super nos cogitationes pacis et redemptionis. Et quidem cum esses Filius Dei, verus Deus, Deo Patri sanctoque Spiritui coaeternus et consubstantialis, lucem habitans inaccessibilem (**I Tim. VI, 16**), portansque omnia verbo virtutis tuae (**Hebr. I, 3**), non despexisti in hoc nostrae mortalitatis ergastulum altitudinem tuam inclinare, ubi nostram et gustares et absorberes miseriam, nosque reparares ad gloriam. Parum fuit charitati tuae, ad consummandum opus nostrae salutis, cherubim, aut seraphim, aut unum ex angelis destinare: ipse ad nos venire dignatus es per mandatum Patris, cuius nimiam charitatem experti sumus in te. Venisti, inquam, non locum mutando, sed praesentiam tuam nobis per carnem exhibendo. Descendisti a regali solio sublimis gloriae tuae in humilem et abjectam in oculis suis puellam, primo virginalis continentiae voto sigillatam. In cujus sacro utero Spiritus sancti inenarrabilis virtus et te concipi fecit, et nasci in vera

humanitatis natura, ita ut nec majestatem divinitatis in te, nec integritatem virginitatis in Matre, violaret nativitatis occasio.

O amanda, o admiranda dignatio! Deus immensae gloriae, vermis contemptibilis fieri non despexisti; Dominus omnium, conservus servorum apparere voluisti. Parum tibi visum est Patrem te nostrum esse; etiam, Domine, frater noster esse dignatus es. Et tu, Domine universorum, qui nullam habes indigentiam, inter ipsa nativitatis tuae initia non horruisti abjectissimae paupertatis degustare incommoda. Ut enim ait Scriptura, tibi, cum nascereris, *non erat locus in diversorio (Luc. II, 7)*, neque cunabula, quae teneritudinem tuam exciperent habuisti; sed tu in vili praesepio sordentis stabuli, tu qui terram palmo concludis, involutus panniculis reclinatus es (*ibid.*); et hospitium, scilicet praeseptum a brutis animalibus mater tua mutuo accepit. Consolamini, consolamini, qui in sordibus paupertatis enutrimini, quia vobiscum est Deus in paupertate, non cubat in deliciis splendidi cubilis, nec enim invenitur in terra suaviter viventium. Quid ultra gloriaris, o dives, lutea res, in volutabro lecti picti et delicati, cum Rex regum suo recubitu stramenta pauperum honestare maluerit? Quid dura strata detestaris, cum tener infantulus, in cujus manu sunt omnia, tuis sericis, tuis plumis duras jumentorum stipulas praelegerit? Sed et tenella haec tua, Christe, infantia a persecutorum gladiis tuta non fuit. Adhuc enim inter dulcia matris ubera sugens dependebas, quando *apparuit angelus in somnis Joseph, dicens: Surge, et accipe puerum, et matrem ejus, et fuge in Aegyptum; et esto ibi usquedum dicam tibi; futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum (Matth. II, 13)*. Jam ex tunc, bone Jesu, pati coepisti. Non solum autem

illam infantiae tuae vexationem in te ipso pertulisti, sed et mortem in pusillis tuis, quorum multa millia inter mamillas matrum pro te Herodis trucidavit immanitas.

Infantia vero teneriori decursa, discendae humiliter veritatis nobis exemplum praebuisti. Non enim sedisti cum consilio vanitatis (**Psal. XXV, 4**), sed in medio doctorum, interrogans et audiens illos, cum tamen Dominus scientiarum tu esses (**I Reg. II, 3**), atque ipsa Dei Patris sapientia. Sed et obedientiae nobis formam praestitisti, dum parentum imperio tu, imperator mundi, humiliter subditus exstitisti. At ubi robustioris aetatis plenitudo advenit, missurus manum ad fortia, egressus es in salutem populi tui, ut gigas fortis ad currendum viam totius miseriae nostrae (**Psal. XVIII, 7**). Et primum quidem, ut per omnia te fratribus assimilares, servum tuum baptizantem peccatores in poenitentiam, tanquam peccator adiisti; baptizare quoque te postulasti, innocens Agne Dei, quem nulla peccati stilla unquam maculavit. Baptizatus es, non te in aquis, sed aquas in te sanctificans; ut per eas sanctificares nos. De baptismo in desertum in Spiritu fortitudinis egressus es, ut et vitae solitariae in te non deesset exemplum. Solitudinem ac jejunium quadraginta dierum, famis acerbiter, tentamenta illusoris spiritus aequanimiter tolerasti, ut omnia haec nobis tolerabilia efficeres. Demum venisti ad oves quae perierant domus Israel (**Matth. X, 6**), divini verbi lampadem palam extollens ad illuminationem orbis terrae, et regnum Dei cunctis annuntians, factus es causa salutis aeternae omnibus obtemperantibus (**Heb. V, 9**), sermonem sequentibus **218** signis confirmasti, virtutem divinitatis tuae ostendisti in cunctis male habentibus, omnia omnibus gratis exhibens quae saluti earum congruerent, ut

omnes lucrificares. Sed *obscuratum est insipiens cor eorum* (**Rom. I, 21**), Domine, et projecerunt sermones tuos retrorsum (**Psal. XLIX, 17**); neque attenderunt ad omnia mirabilia, quae operatus es in eis, exceptis perpaucis nobilioribus athleticis, quos inter infima et abjecta mundi elegisti, ut per ipsos alta et fortia magnifice expugnares (**I Cor. I, 27**). Nec solum ingrati gratuitis tuis beneficiis exstiterunt, sed et contumeliis affecerunt te, Dominum dominantium, et fecerunt in te quaecunque voluerunt (**Matth. XVII, 12**). Te enim faciente opera Dei, quae nemo alius fecit, quid dixerunt? *Non est hic homo a Deo* (**Joan. IX, 16**); *in principe daemoniorum ejicit daemonia* (**Matth. XI, 18, 19**). *Daemonium habet; seducit turbas; vorax est et potator vini; amicus publicanorum et peccatorum* (**Luc. X, 15**).

Quid fles? quid suspiras, o homo Dei, dum sustines verborum injurias? Non audis quanta propter te in Dominum Deum tuum ceciderunt opprobria? *Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus?* (**Matth. X, 5**.) Et haec quidem et similia blasphemantes, et aliquoties lapidibus te impetentes, Jesu bone, patienter sustinuisti, et factus es coram eis quasi homo non audiens, et non habens in ore suo redargutiones (**Psal. XXXVII, 15**). Novissime autem et justum sanguinem tuum, a discipulo tuo, filio perditionis, triginta argenteis appretiati sunt (**Matth. XXVII, 9**), ut praecipitarent animam tuam in mortem sine causa. Et te perditissimi proditoris tui perfidia non latebat, quando in coena ablutionis causa etiam coram ipso, genu flexo procumbens, maledictos pedes ejus veloces ad effundendum sanguinem tuum sanctissimis manibus tuis attrectare, lavare et extergere dignatus es (**Joan.**

XIII, 5). Et adhuc extento collo ambulas, o terra et cinis, adhuc superbia te supra te elevat, adhuc impatientia te exagitat! Intuere humilitatis et mansuetudinis magistrum, Dominum Jesum Christum, universae creaturae factorem, tremendum judicem vivorum atque mortuorum, ante pedes hominis et traditoris sui genua incurvantem. Disce quia mitis est et humilis corde (**Matth. XI, 29**), et confundere in superbia tua, erubescere impatientiam tuam. Hoc quoque erat mansuetudinis tuae, Domine Jesu, quod perfidum illum in coetu fratrum palam detegere et confundere noluisti, sed leniter admonitum accelerare jussisti quod parabatur. In omnibus his non est aversus furor ejus a te, sed egressus foras satagebat circa frequens maleficiū. *Quomodo cecidisti de coelo Lucifer, qui mane oriebaris* (**Isai. XIV, 12**) in deliciis paradisi? Gloriosus apparuisti, civium coeli socius, et Verbi divini conviva. Qui nutriebaris in croceis, amplexatus es stercora? (**Thren. IV, 5.**) Tunc clarificata est familia tua, Christe, in modum societatis angelicae, tunc demum divinissimi verbi uberrima inundatione felix ille conventus ex ore tuo potatus est. Siquidem corruptus ille uter foras missus fuerat, quem hujus limpidissimi liquoris infusione sciebas indignum.

Dato autem charitatis et patientiae Salvatoris mandato, et disposito fratribus regno Patris tui ad locum traditori tuo notum cum illis divertisti, sciens omnia quae ventura erant super te. Ibi animae tuae tristitiam, quam ex imminente passione sponte assumpsisti; sicut et caetera quae passus es in auribus fratrum profiteri non erubuisti, dicens: *Tristis est anima mea usque ad mortem* (**Matth. XXVI, 38**). Positis quoque genibus procidisti in faciem tuam, orans in agonia, et

dicens: *Abba Pater, Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste* (**ibid.**, **39**). Et angustias cordis tui tristissimi indicabat sudor ille sanguineus, qui orationis tempore de sanctissima carne tua guttatim decurrebat in terram. Dominator Domine Jesu Christe, unde animae tuae haec tam vehemens tristitia? unde tanti sudoris anxietas, et tam anxia supplicatio? Nonne voluntarium omnino Patri sacrificium obtulisti, et nihil invitus pertulisti? Utique, Domine. Arbitramur autem quod et hoc quoque ad consolationem infirmorum membrorum tuorum assumpsisti, ne forte desperet quis, si caro infirma remurmuret, cum tamen ad passionem promptus est spiritus. Nimirum et ut majores erga te amoris et gratitudinis stimulos haberemus, naturalem carnis infirmitatem, hujusmodi indiciis in te expressisti, quibus doceremur quia vere languores nostros ipse portasti; et non absque sensu doloris, passionum sentes percurristi. Vox enim illa, vox carnis fuisse videtur, non spiritus, ex eo quo subjunxisti, *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma* (**Matth. XXVI, 41**). Quam promptus enim fuerit spiritus tuus, bone Jesu, ad passionem, evidenter ostendisti, quando venientibus una cum proditore tuo viris sanguinum, quaerentibus animam tuam cum laternis, facibus, et armis per noctem, ultro occurristi, et signo quod a duce flagitii acceperant teipsum manifestasti (**Joan. XVIII, 3, 4**). Nam accedentem ad osculum oris tui cruentam bestiam aversatus non es, sed os, in quo dolus inventus non est (**Isai. LIII, 9**), ori quod abundavit malitia, dulciter applicuisti (**Matth. XXVI, 49**).

O innocens Agne Dei, quid tibi et lupo illi? *Quae conventio Christi ad Belial?* (**II Cor. VI, 15**.) Sed et hoc benignitatis

tuae erat, Domine Jesu, ut omnia illi exhiberes, quae pravi cordis pertinaciam emollire potuissent. Nam et veteris amicitiae illum commonuisti, dicens: *Amice, ad quid venisti?* (**Matth. XXVI, 50.**) Et horrore sceleris sui cor impii ferire voluisti, cum ei dicebas (**Luc. XXVI, 48**): *Juda, osculo Filium hominis tradis. Et ecce Philistiim super te, Samson* (**Jud. XVI, 14, 16**). Non illos a te absterruit, quod in hora comprehensionis tuae omnipotenti brachio tuo terrae eos allisisti, non quidem defensionis causa, sed ut cognosceret humana praesumptio nihil se posse adversum te, nisi quantum permetteretur a te. Et quis audiat sine gemitu qualiter in illa hora homicidas manus tibi injecerunt, et innocentes manus tuas, bone Jesu, vinculis constringentes, te Agnum mansuetissimum nihil obloquentem, ad instar latronis, contumeliose pertraxerunt ad victimam? Sed nec tunc misericordiam tuam super inimicos tuos distillare favus dulcedinis tuae, Christe, cessavit. Nam et mutilam ab discipulo tuo aurem inimici sanasti; et defensoris tui zelum a laesione trahentium te compescuisti. Maledictus furor eorum, quia pertinax, quem nec majestas miraculi, nec pietas beneficii confringere potuit.

Concilio malignantium adversus te pontificum praesentatus es, et veritatem, prout oportuit, confessus, quasi de blasphemia adjudicatus es morti. Amantissime Domine Jesu, quanta illic indigna a propria gente pertulisti? Vultum tuum honorabilem, in quem desiderant angeli prospicere, qui omnes coelos adimplet laetitia, quem deprecantur omnes divites plebis (**Psal. XLIV, 13**), polluti labii sui sputis inquinaverunt, sacrilegis manibus ceciderunt, velo operuerunt in derisionem, et te Dominum universae creaturae, tanquam

servum contemptibilem, colaphizaverunt. Adhuc autem et animam tuam incircumciso cani deglutiendam tradiderunt. Vinctum siquidem ante faciem Pilati praesidis te perduxerunt, postulantes supplicio crucis perimi te qui peccatum non noveras; et virum homicidam donari sibi (**Act. III, 13, 14**), lupum Agno, auro lutum praeponentes. O indignum et infelix concambium! Et quidem non ignorabat impius ille per invidiam hoc fieri in te, nec tamen abstinuit a te temerarias manus, sed replevit amaritudine animam tuam sine causa. Illudendum Herodi te misit, illusum recepit, nudum in conspectu irrisorum astare te fecit: nec pepercit amarissimis verberibus virgineam carnem tuam divellere, plagis, livores livoribus crudeliter infligens.

Electe puer Domini mei, quid tanta amaritudine, quid tanta confusione dignum commiseras? prorsus nihil: ego homo perditus, totius contritionis, totius confusionis tibi causa exstiti. Ego uvam acerbam comedi, **219** et dentes tui obstupuerunt, quia quae non rapuisti tunc exsolvebas (**Psal. LXVIII, 5**). In omnibus his non est perfidorum Judaeorum satiata impietas. Novissime autem in manus incircumcisorum militum devolutus es, morte turpissima consumendus. Parum erat sacrilegis istis crucifigere te, nisi prius et ipsi replevissent illusionibus animam tuam (**Psal. XXXVII, 8**). Quid enim de illis ait Scriptura? *Et congregaverunt ad eum universam cohortem in praetorium; et exuentes eum vestimentis suis, induerunt eum tunica purpurea, et chlamydem coccineam circumdederunt ei; et plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus, et arundinem in dextera ejus, et genu flexo illudebant ei, dicentes: Ave, rex Judaeorum; et dabant ei alapas, et*

exspuentes in eum accipiebant arundinem, et percutiebant caput ejus. Et postquam illuserunt ei, induerunt eum vestimentis suis; et duxerunt, ut crucifigeretur, bajulantem sibi crucem. Et perduxerunt eum in Golgotha, et dabant ei vinum myrrhatum cum felle mistum bibere; et cum gustasset, noluit bibere (Matth. XXVI, 27-34). Tunc crucifixerunt eum, et duos latrones cum eo, hinc et hinc, medium autem Jesum. Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt (Luc. XXIII, 33, 34). Postea sciens Jesus quia jam omnia consummata erant, ut Scriptura impleretur, dixit: Sitio. Et currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto, et imposuit arundini, et dabat ei bibere. Cum autem accepit acetum, dixit: Consummatum est (Joan. XIX, 28-30). Et exclamans voce magna dixit: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum (Luc. XXIII, 46); et inclinato capite tradidit spiritum (Joan. XIX, 30). Tunc unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua (ibid., 34).

Expergiscere nunc, anima mea, excutere de pulvere, et contemplare attentius virum hunc memorabilem quem in speculo evangelici sermonis quasi praesentem intueris. Attende, anima mea, qui est iste qui ingreditur habens imaginem quasi Regis et nihilominus servi despectissimi confusione repletus est. Coronatus incedit, sed ipsa ejus corona cruciatus est illi, et mille puncturis speciosum ejus verticem divulgavit. Regali purpura induitur, sed potius in ea despicitur quam honoratur. Sceptrum in manu gestat; sed eo ipso caput ejus reverendum feritur. Adorant coram ipso positis in terram genibus, regem conclamant, et continuo ad conspuendum amabiles genas ejus insiliunt, maxillas palmis

concutiunt, et honorabile collum inhonorant . Vide alia , quomodo per omnia vir iste coarctatur et conspuitur et spernitur . Sub crucis onere dorsum incurvare jubetur, et suam ipsius portare ignominiam. Ad locum deductus supplicii myrrha potatur et felle. In cruce sublevatur, et dicit: *Pater, dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt* (**Luc. XXIII, 34**). Qualis est hic, qui in omnibus pressuris suis nec semel os suum aperuit, ut aut querelae, aut excusationis, aut comminationis, aut maledictionis verbum adversus maledictos canes istos proferret et novissime verbum benedictionis, quale a saeculo non est auditum, super inimicos suos effudit? Quid hoc viro mansuetius? quid benignius, anima mea, vidisti? Adhuc autem attentius illum intueri, quia et grandi admiratione et tenerrima compassione dignus apparet. Vide nudum et verberibus laceratum, in medio latronum cruci ignominiose ferreis clavis affixum, aceto in cruce potatum, et post mortem lancea in latere vulneratum, et copiosos sanguinis rivos ex quinque vulneribus manuum, pedum et lateris effundentem. Fletum deducite, oculi mei ; liquesce, anima mea, igne compassionis super contritione amabilis viri illius, quem in tanta mansuetudine tantis vides afflictum doloribus.

Et jam quidem infirma ejus, anima mea, vidisti, et miserata es? nunc majestatem ejus attende, et miraberis. Quid enim ait Scriptura? *A sexta autem hora tenebrae factae sunt in universa terra , usque in horam nonam, et obscuratus est sol* (**Luc. XXIII, 44, 45**); *et velum templi scissum est a summis usque deorsum; et terra mota est, et petrae scissae sunt; et monumenta aperta sunt; et multa corpora sanctorum,*

qui dormierant, surrexerunt (Matth. XXVII, 51, 52). Qualis est hic, quia coelum et terra compatiuntur ei, cujus mors mortuos vivificat? Cognosce, anima mea, cognosce; hic est Dominus Jesus Christus Salvator tuus, unigenitus Dei Filius, verus Deus, verus homo, qui solus sub sole sine macula inventus est. Et ecce quomodo cum sceleratis reputatus est (Isai. LIII, 12), et quasi vir leprosus, et novissimus virorum aestimatus est (Ibid. 3, 4). Et tanquam abortivum, quod projicitur a vulva, sic projectus est ab utero matris suae infelicis Synagogae (Job. XXXI, 16). Iste formosus prae filiis hominum, quam deformis prae filiis hominum factus est! Siquidem vulneratus est propter iniquitates nostras, et attritus est propter scelera nostra (Isai. LIII, 5). Et factus est holocaustum suavissimi odoris in conspectu tuo, Pater aeternae gloriae, ut averteret indignationem tam a nobis, et consedere sibi nos faceret in coelestibus.

Respice, Domine sancte Pater, de sanctuario tuo, et de excelso coelorum habitaculo, et intueri hanc sacrosanctam hostiam, quam tibi offert magnus Pontifex noster, sanctus puer tuus Jesus pro peccatis fratrum suorum; et esto placabilis super multitudinem malitiae nostrae. Ecce vox sanguinis fratris nostri Jesu clamat ad te de cruce. Quid enim est, Domine, quod pendet in ea? Pendet, inquam, quia praeterita quasi praesentia coram te sunt. Cognosce, Pater; tunica filii tui Joseph haec est fera pessima devoravit eum, et conculcavit in furore suo vestimentum ejus, et omnem decorem illius reliqui corporis inquinavit, et ecce quinque scissuras lamentabiles in eo dereliquit. Hoc est vestimentum quod in manu Aegyptiae meretricis, innocens puer tuus Jesus pro

peccatis fratrum suorum dereliquit , meliorem aestimans jacturam pallii quam pudicitiae ; magisque eligens spoliatus a carnis pallio in carcerem mortis descendere quam pro mundi gloria adulterinae voci acquiescere; illi, inquam, voci, qua dictum est: *Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me* (**Matth. IV, 9**); quod utique esset dormire cum adultera. Et nunc, Domine Pater, scimus quia *vivit Filius tuus, et dominatur in tota terra Aegypti* (**Gen. XLV, 26**), imo in omni loco dominationis tuae. Eductus enim ad imperium tuum de carcere mortis et inferorum, et attonsus mortalitatis comam, mutata veste carnis , in immortalitatis decore refluoruit, et cum gloria suscepisti eum. Subnervavit diri Pharaonis imperium, et cum triumpho nobili virtute propria coelos penetravit. Et ecce gloria et honore coronatus in dextera majestatis tuae assistit vultui tuo pro nobis. *Frater enim et caro nostra est* (**Gen. XXXVII, 27**).

Respice, Domine, in faciem Christi tui (**Psal. LXXXIII, 10**), qui tibi usque ad mortem obediens factus est (**Phil. II, 8**), nec recedant ab oculis tuis cicatrices vulnerum ejus in perpetuum, ut memineris quantam satisfactionem pro peccatis nostris ab eo susceperis. Utinam, Domine, appendas in statera peccata quibus iram meruimus, et calamitatem, quam passus est pro nobis innocens Filius tuus. Certe, Domine, haec gravior apparebit, et magis digna, ut ipsam effundas misericordiam super nos quam sint illi, aut in ipsis contineas in ira misericordias tuas. Gratias tibi, Domine sancte Pater , referat omnis lingua super abundantia pietatis tuae, qui unico Filio cordis tui non pepercisti, sed pro nobis illum tradidisti in mortem, ut tantum, tamque fidelem advocatum haberemus in coelis coram te.

Et tibi, Domine Jesu, fortissime zelotes, quid gratiarum, quid retributionis digne retribuam ego homo, pulvis, et cinis, et vile figmentum? Quid enim pro salute mea facere debuisti, et non fecisti? Ab imo pedis usque ad summum verticis totum in aquis passionum te demersisti, ut me totum de illis extraheres; *et intraverunt aquae usque ad animam tuam (Psal. LXVIII, 2)*. Nam et animam tuam in mortem perdidisti, ut animam meam perditam mihi redderes. Et ecce duplici debito me **220** obligasti; nam et pro eo quod dedisti, et pro eo quod mei causa perdidisti, debitor tibi sum. Et pro mea quidem vita bis a te mihi data, semel in creatione, semel in redemptione, quid magis juste tibi reddam quam ipsam, non habeo; pro tua autem pretiosa anima ita contribulata, quid ab homine digne rependi possit, non invenio. Nam si coelum et terram et omnem ornatum eorum pro ea rependere possem, certe nec sic usque ad mensuram debiti ullatenus attingerem. Ut autem et idipsum quod habeo et possum, tibi, Domine, retribuam, tui muneris est. Diligendus ergo es toto corde, tota anima, tota mente, tota virtute, et tua modo sequenda vestigia qui mori dignatus es pro me. Et quomodo fiet istud in me, nisi per te? Adhaereat anima mea post te (*Psal. LXII, 9*), quia tota virtus ejus pendet ex te.

Et nunc, Domine, Jesu Redemptor meus, te ut verum Deum adoro, in te credo, in te spero, et quibus possum desideriis ad te suspiro. Adjuva imperfectionem meam, ad tuae passionis gloriosa insignia, in quibus salutem meam operatus es, totum me inclino. Tuae victoriosae crucis regale vexillum in nomine tuo, Christe, adoro; tuum spineum diadema, tuo rubentes sanguine clavos, tuo sancto lateri immersam lanceam, tua

vulnera, tuum sanguinem, tuam mortem, tuam sepulturam, tuam victoriosam resurrectionem et glorificationem, Christe, supplex adoro et glorifico. Odor enim vitae mihi spirat in omnibus his. Horum vivifico odore spiritum meum, Domine, a peccati morte resuscita. Horum virtute ab astutiis Satanae me custodi, meque conforta, ut et jugum mandatorum tuorum suave mihi fiat, et onus crucis, quod post te bajulare me jubes, humeris animae meae leve sit atque portabile (**Matth. XI, 30**). Quae est enim fortitudo mea, ut juxta praeceptum tuum mundi pressuras tam multiplices animo invicto sustineam? Nunquid pedes mei tanquam cervorum (**Psal. XVII, 34**), ut te velociter currentem per spinas et confraga passionum consequi valeam? Sed audi, quaeso, vocem meam, et inclina super servum tuum suavem illam crucem, quae lignum vitae est his qui apprehenderint eam, et ut et spero, curram alacriter. Portabo infatigabiliter eam quae ab inimicis est crucem post te. Illam, inquam, divinissimam crucem humeris meis impone, cujus latitudo est charitas, super omnem creaturam se extendens; cujus longitudo, aeternitas, cujus sublimitas, omnipotentia; cujus profunditas, inscrutabilis sapientia est. Confige illi manus meas, et pedes meos, et totam formam passionis tuae servo tuo indue. Da mihi, obsecro, continere ab operibus carnis, quae odisti; et facere justitiam, quam dilexisti; et in utroque tuam quaerere gloriam, et sinistram quidem meam clavo temperantiae, dexteram vero clavo justitiae in illa sublimi cruce confixam arbitrabor. Da menti meae jugiter meditari in lege tua, et omnem cogitatum jugiter jactare in te; et dexterum pedem meum eidem ligno vitae prudentiae clavo affige. Da ut ministram spiritus mei sensualitatem nec enervet labentis vitae infelix felicitas, nec conturbet perennis vitae praemia felix infelicitas, et sinister

quoque pes meus fortitudinis clavo in cruce tenebitur. Ut autem et spinarum capitis tui aliqua in me similitudo appareat, detur, obsecro, menti meae et salubris poenitentiae compunctio, et alienae miseriae compassio, et stimulus zeli aemulantis quod rectum est coram te, et ad te convertar in aerumma mea, dum triplex mihi configitur spina (**Psal. XXXI, 4**). Libet ut et spongiam per arundinem ori meo porrigas, et aceti amaritudinem gustui meo adhibeas. Libet ut per Scripturas tuas rationi meae conferas gustare et videre quomodo florens hic mundus tanquam spongia inanis est, et omnia concupiscentia ejus aceto amarior. Ita, Pater, in me fiat, ut *calix iste Babylonis aureus inebrians omnem terram* (**Jer. LI, 7**), nec inani me splendore seducat, nec falsa dulcedine inebriet, quemadmodum eos qui tenebras lucem, et lucem tenebras, amarum dulce, et dulce amarum arbitrantur (**Isai. V, 20**). Vinum myrrhatum suspectum est mihi pro eo quod tu ex eo bibere noluisti, forte quia nimiam acerbitem, crucifixorum tuorum indicabat. Tuae quoque vivificae morti servum tuum configura, faciens in me ut moriar quidem peccato secundum carnem, vivam autem justitiae secundum spiritum. Ut autem integram crucifixi imaginem portare me glorier; illud quoque quaeso, quod post mortem tuam insatiabilis malitia impiorum in te exercuit, hanc in me similitudinem exprime. Vulneret cor meum vivus et efficax sermo tuus penetrabilior omni lancea acutissima, et pertingens usque ad interiora animae meae (**Hebr. IV, 12**) producat ex ea, tanquam a dextro latere meo, vice sanguinis et aquae, amorem tuum, et fratrum meorum. Postremo et munda sindone primae stolae spiritum meum involve, in qua requiescam ingrediens ad te in locum

tabernaculi admirabilis (**Psal. XLI, 5**), et abscondas me, donec pertranseat furor tuus (**Isai. XXVI, 20**).

Die autem tertio, post diem laboris, post diem simplicis gloriae, mane prima Sabbati perpetui inter filios tuos me indignum resuscita, ut in carne mea videam claritatem tuam, et adimplear laetitia vultus tui (**Psal. XV, 11**). O Salvator meus, et Deus meus, veniat, veniat, oro, tempus, ut quod nunc credo, relevatis tandem oculis aspiciam, quod nunc spero et a longe saluto, apprehendam, quod nunc pro viribus meis desidero, ulnis animae meae amplectar ac deosculer, et amoris tui abysso totus absorbear. O Salvator meus, et Deus meus! Sed nunc interim benedic, anima mea, Salvatorem tuum; et magnifica nomen ejus, quod est sanctum, et sanctissimis deliciis plenum.

O quam bonus et suavis es, Domine Jesu, animae quaerenti te, Jesu redemptor captivorum, Salvator perditorum, spes exsulum, laborantium fortitudo, anxii spiritus latitudo, animae lacrymosae et post te in sudore currentis dulce solatium et suave refrigerium, corona triumphantium, unica merces et laetitia supernorum civium, uberrimus fons omnium gratiarum, inclyta proles summi Dei. Summe Deus, te benedicant omnia quae in coelo sunt sursum, et quae sunt in terra deorsum; quia magnus es tu, et magnum nomen tuum. O immarcescibilis decor Dei excelsi, et purissima claritas lucis aeternae, vita omnem vitam vivificans, lux omne lumen illuminans et conservans in perpetuo splendore mille millena millia luminum fulgentia ante thronum divinae majestatis tuae a primaevo diluculo. O aeternum et incessabile, clarum et dulce profluvium fontis absconditi ab oculis mortalium, cujus unda sine ortu, profundum sine

fundo, cujus altum sine termino, cujus latitudo incirconscripibilis, cujus puritas imperturbabilis. Eructat te cor Dei altissimi de suae profunditatis impenetrabili abyssu, vita vitam, lux lucem, Deus Deum, aeternus aeternum, immensus immensum ac per omnia sibi coaequalem, et de plenitudine tua omnes accepimus (**Joan. I, 16**). Te enim, largissime fons omnis boni, septemplicis gratiae pretiosum lumen, te, inquam, piissime spiritus, deprecor ut si qua pro fragilitate mea in veritate majestatis tuae minus intellexi, et in praeceptis Dominicis intellecta per lasciviam carnis neglexi, tua me visitatione illustrare digneris; quibus ea me decenter et mihi necessarie corrigam, meique erroris per te misericordiam consequar, ut per te, quem in periculoso hujus vitae pelago in auxilium advocavi, sine naufragio ad portum perennis requiei perducar. Te itaque, Pater clementissime, peto, ut qui me primitus creasti, per passionem Unigeniti tui **221** recreasti, qui quidquid ad laudem tuam pertinet, me cogitare facias et amare. Sed quia fragilis sum, nec possum perficere, sedula tamen confessione concedas me studere, ut redemptionis ac salvationis tuae gratiam consequar. Et quidquid deinceps operis agam, ex tua, et per tuam, et in tua gratia ad laudem tuam totum pervenire facias, meque deinceps tuere a peccatis, et in bonis operibus validiorem esse praecipias, et ut quandiu in hoc corpore vivam, aliquid servitii tibi semper exhibeam. Post exitum vero animae meae a corpore veniam omnium peccatorum consequi et vitam aeternam me percipere concedas. Per eum, qui tecum vivit et regnat per omnia saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO X. *De passione Christi*

Dulcis Jesus in inclinatione capitis et morte, dulcis in extensione brachiorum, dulcis in apertione lateris, dulcis in confixione pedum clavo uno. Dulcis in inclinatione capitis: inclinans enim caput in cruce, quasi dilectae suae dicere videtur: O dilecta mea, quoties desiderasti frui osculo oris mei, nuntians mihi per sodales meos, *osculetur me osculo oris sui?* (**Cant. I, 1.**) Ego paratus sum, caput inclino, os porrigo, osculare quantumlibet: nec dicas in corde tuo, Illud osculum non quaero, quod est sine specie et decore; sed illud gloriosum, quo semper frui desiderant angelici cives. Noli sic errare, quia, nisi primo osculatum fueris illud os, ad illud omnino pervenire non poteris. Igitur osculare istud os, quod tibi nunc offero, quoniam, etsi sine specie et decore est, tamen non sine gratia. Dulcis in extensione brachiorum: extendens enim brachia nobis insinuat quod amplexus nostros ipse desiderat, et quasi dicere videtur: *O vos qui laboratis et onerati estis*, venite, et reficimini (**Matth. XI, 28**) inter brachia mea, inter amplexus meos: videte quia paratus sum intra brachia mea congregare vos, venite ergo omnes: nullus timeat repelli, *quia nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, et vivat* (**Ezech. XXXIII, 11**). *Deliciae enim meae sunt esse cum filiis hominum* (**Prov. VIII, 31**). Dulcis in apertione lateris; apertio siquidem illa revelavit nobis divitias bonitatis suae, charitatem scilicet cordis sui erga nos. Dulcis in confixione pedum clavo uno; quia per hoc nobis quasi ita loquitur, ecce si putatis quia fugere debeam, et ideo ad me accedere tardatis, scientes quia sum nimis velox, et sicut hinnulus; videte quia pedes mei clavo uno confixi sunt ita ut omnino non possim fugere vos, quia misericordia me omnino

ligatum tenet; nec fugiam vos ut meruerunt peccata vestra, quia manus meae clavis confixae sunt. Benigne Jesu, humilis Domine, pie Domine, dulcis in ore, dulcis in corde, dulcis in aure, inscrutabiliter et inenarrabiliter amoenus, pius et misericors, potens, sapiens, benignus, largus sed non prodigus, valde dulcis et suavis. Solus es summum bonum, *speciosus forma prae filiis hominum* (**Psal. XLIV, 3**), pulcher, et decorus, et electus ex millibus (**Cant. V, 10**), et totus desiderabilis (**ibid., 16**). Pulchrum pulchra decent. O mi Domine, nunc tota anima mea desiderat in amplexus tuos, et oscula. Nihil quaero nisi teipsum, quamvis nulla merces repromitteretur; licet infernus, et paradisos non essent, tamen propter dulcem bonitatem tuam, propter te ipsum adhaerere vellem tibi. Tu continua meditatio mea, verbum meum, opus meum. Amen.

MEDITATIO XI . *De redemptione humana.*

Anima Christiana, anima de gravi morte resuscitata, anima de misera servitute sanguine Dei redempta et liberata, excita mentem tuam, memento resuscitationis tuae: recogita redemptionem et liberationem tuam. Retracta ubi et quae sit virtus salvationis tuae, versare in meditatione ejus, delectare in contemplatione ejus, excute fastidium tuum, fac vim cordi tuo, intende in hoc mentem tuam; gusta bonitatem Redemptoris tui; accendere in amorem Salvatoris tui. Mande favum verborum, suge plusquam mellitum saporem, gluti salubrem dulcorem. Mande cogitando, suge intelligendo, gluti amando et gaudendo. Laetare mandendo, gratulare sugendo,

jucundare glutiendo. Ubi ergo, et quae est virtus et fortitudo salvationis tuae? Certe Christus te resuscitavit. Ille bonus Samaritanus te sanavit; ille bonus amicus anima sua te redemit et liberavit: Christus, inquam. Ergo virtus salvationis tuae, virtus est Christi. Ubi est haec virtus Christi? Utique *cornua in manibus ejus: ibi abscondita est fortitudo ejus* (**Habac. III, 4**). Cornua quidem in manibus ejus; quia brachiis crucis confixae sunt manus ejus. Quae autem fortitudo in tanta infirmitate? Quae altitudo in tanta humilitate? Quid venerabile in tanto contemptu? Sed certe ideo absconditum, quia in infirmitate; ideo celatum, quia in humilitate; et ideo occultum, quia in contemptu. O fortitudo abscondita! hominem in cruce pendentem, suspendere mortem aeternam genus humanum prementem, hominem ligno confixum, defigere mundum perpetuae morti affixum. O celata potestas! hominem damnatum cum latronibus salvare homines damnatos cum daemonibus! Hominem in patibulo extensum omnia trahere ad seipsum! O virtus occulta! unam animam emissam in tormento, innumerabiles extrahere de inferno, hominem mortem corporis suscipere, et mortem animarum perimere.

Cur, bone Domine, pie Redemptor, potens Salvator, cur tantam virtutem operuisti tanta humilitate? An ut falleres diabolum, qui fallendo hominem dejecit de paradiso? Sed utique veritas nullum fallit. Qui ignorat, qui non credit veritatem, ipse se fallit: qui videt veritatem, et odit vel contemnit, ipse se fallit. Veritas itaque nullum fallit. An ideo, ut ipse diabolus se falleret? Sed utique sicut veritas nullum fallit, ita non intendit ut aliquis se fallat, quamvis hoc dicatur facere, cum permittit. Non enim assumpsisti hominem ut te

notum operires, sed ut ignotum aperires. Verum Deum, verum hominem te dixisti, et **222** operibus ostendisti. Res per se occulta fuit, non studio occultata; non sic est facta ut absconderetur, sed ut suo ordine perficeretur; nec ut aliquem deciperet, sed ut quemadmodum oportebat fieret. Et si dicitur occulta; non est aliud quam non est omnibus revelata. Nam, etsi veritas non omnibus se manifestat, nulli tamen se negat. Ergo, Domine, nec ut falleres, nec ut aliquis se falleret, sic fecisti; sed ut faceres quod et quomodo faciendum erat, per omnia in veritate perstitisti. Qui ergo se fefellit in tua veritate; non de te, sed de propria queratur falsitate.

An diabolus habebat juste aliquid adversus Deum, vel adversus hominem, propter quod Deus prius deberet adversus eum pro homine hoc modo agere, quam aperta fortitudine: ut dum ille justum hominem injuste occideret, juste potestatem, quam super injustos habebat, perderet? Sed certe diabolo nec Deus debebat aliquid, nisi poenam; nec homo, nisi vicem: ut quemadmodum ab illo se facile permisit vinci peccando, ita illum vinceret usque ad difficultatem mortis, justitiam integram servando. Sed et hoc non nisi Deo debebat homo. Nam non peccavit adversus diabolum, sed adversus Deum; nec homo diaboli erat, sed et homo et diabolus Dei erant. Sed et quod diabolus vexabat hominem, non hoc faciebat zelo justitiae, sed nequitiae; nec jubente Deo, sed permittente: non diaboli, sed Dei justitia exigente. Nihil ergo erat in diabolo cur Deus adversus eum ad salvandum hominem fortitudinem suam celare aut differre deberet.

An aliqua necessitas coegit ut Altissimus sic se humiliaret, et Omnipotens ad faciendum aliquid tantum laboraret? Sed

omnis necessitas et impossibilitas ejus subjacet voluntati. Quippe quod vult necesse est esse; et quod non vult, impossibile est esse. Sola ergo voluntate: et quoniam voluntas ejus semper bona est, sola fecit hoc bonitate. Non enim Deus agebat ut hoc modo hominem salvum faceret; sed humana natura indigebat ut hoc modo Deo satisfaceret. Non egebat Deus ut tam laboriosa pateretur; sed indigebat homo ut sic Deo reconciliaretur; nec egebat Deus ut sic humiliaretur, sed indigebat homo ut sic de profundo inferni erueretur. Divina natura humiliari aut laborare non eguit, nec potuit. Haec omnia humanam naturam, ut ad hoc restitueretur propter quod facta erat, necesse erat facere; sed nec illa, nec quidquid Deus non est, poterat ad hoc sufficere. Nam homo ad hoc quod institutus est, non restituitur: si non ad similitudinem angelorum, in quibus nullum est peccatum, provehitur, quod est impossibile fieri, nisi omnium percepta peccatorum remissione, quae non fit, nisi praecedente integra satisfactione: quam satisfactionem talem oportet esse, ut peccator, aut aliquis pro illo det aliquid Deo de suo, quod debitum non sit, quod superet omne quod Deus non est. Si enim peccare est Deum exhonore; et hoc homo facere non debet, etiamsi necesse esset quidquid est, quod Deus non est, perire: utique veritas immutabilis, et aperta ratio exigit, ut qui peccat reddat aliquid Deo pro honore ablato majus, quam sit hoc, pro quo illum exhonore non debuit. Quod quoniam humana natura sola non habebat, nec sine debita satisfactione reconciliari poterat. Ne justitia Dei in regno suo peccatum inordinatum relinqueret, subvenit bonitas Dei, et eam in suam personam assumpsit Filius Dei ut in ea persona esset homo Deus, qui haberet quod superaret non solum omnem essentiam, quae Deus non est; sed etiam omne

debitum, quod peccatores solvere debent: et hoc, cum nihil pro se deberet, solveret pro aliis, qui quod debebant reddere non habebant. Pretiosior namque est vita hominis illius, quam omne quod Deus non est; et superat omne debitum, quod debent peccatores pro satisfactione. Si enim interfectio illius superat omnem multitudinem et magnitudinem peccatorum, quae cogitari possunt extra personam Dei; palam est quia vita ejus magis est bona quam omnia peccata sint mala, quae extra personam Dei sunt. Hanc vitam homo iste, cum ex debito mori non deberet, quoniam peccator non erat, sponte dedit de suo ad honorem Patris: cum eam sibi auferri propter justitiam permisit, ut exemplum omnibus aliis daret, justitiam Dei ab illis non esse deserendam propter mortem, quam ex necessitate aliquando solvere debent: cum iste, qui eam non debebat, et servata justitia vitare posset, eam sibi illatam propter justitiam sponte sustineret. Dedit itaque humana natura Deo in illo homine sponte et non ex debito quod suum erat, ut redimeret se in aliis, in quibus quod ex debito exigebatur, reddere non habebat. In omnibus his divina natura non est humiliata, sed humana est exaltata: nec est illa imminuta, sed ista est misericorditer adjuta.

Nec humana natura in isto homine passa est aliquid ulla necessitate, sed sola libera voluntate. Nec alicui violentiae succubuit, sed spontanea bonitate ad honorem Dei et utilitatem aliorum hominum, quae illi mala voluntate sunt illata, laudabiliter et misericorditer sustinuit; nec ulla cogente obedientia, sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini Pater ut moreretur cogendo praecepit; sed ille quod Patri placitum et hominibus profuturum intellexit, hoc sponte fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit Pater, quod

ab eo exigere non debuit; nec Patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate Filius sponte obtulit. Sic itaque Patri liberam obedientiam exhibuit, cum hoc, quod Patri placitum scivit, sponte facere voluit. Denique quoniam Pater illi hanc bonam voluntatem dedit, quamvis liberam, non immerito dicitur, qui eam ille velut praeceptum Patris accepit. Hoc itaque modo obediens fuit Patri usque ad mortem. Et sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit. Et calicem, quem dedit illi Pater, bibit. Haec est enim perfecta et liberrima humanae naturae obedientia, cum voluntatem suam liberam sponte voluntati Dei subdit, et cum acceptam bonam voluntatem sine omni exactione, spontanea libertate opere perficit. Sic homo ille redimit omnes alios, cum hoc, quod sponte dedit Deo, computat pro debito quod illi debebant. Quo pretio non semel tantum a culpis homo redimitur, sed etiam quoties cum digna poenitentia redierit, recipitur: quae tamen poenitentia peccanti non promittitur. Quod quoniam in cruce factum est, per crucem noster Christus nos redemit. Qui ergo ad hanc gratiam volunt cum digno affectu accedere, salvantur; qui vero illam contemnunt, quia debitum quod debent non reddunt, iuste damnantur.

Ecce, anima Christiana, haec est virtus salvationis tuae, haec est causa libertatis tuae, hoc est pretium redemptionis tuae. Captiva eras; sed hoc modo es redempta. Ancilla eras, et sic es liberata. Sic es exsul, reducta; perdita, restituta, et mortua, resuscitata. Hoc mandat, o homo, hoc ruminet, hoc sugat, hoc glutiat cor tuum cum ejusdem Redemptoris tui carnem et sanguinem accipit os tuum. Hoc fac in hac vita quotidianum panem et victum, et viaticum tuum; quia per hoc, et nonnisi per hoc, et tu manebis in Christo, et Christus in te: et in

futura vita erit plenum gaudium tuum. Sed, o Domine, tu qui ut ego viverem, mortem suscepisti quomodo laetabor de libertate mea, quae non est nisi de vinculis tuis? Qualiter gratulabor de salute mea, cum non sit nisi de doloribus tuis? Quomodo gaudebo de vita mea, quae non est nisi de morte tua? An gaudebo de his quae passus es, et de crudelitate illorum, quia ea tibi fecerunt? Quoniam nisi illi ea fecissent, tu passus non esses: et si tu passus non esses, haec omnia bona non essent. Aut si de illis dolebo, quomodo **223** de istis, propter quae illa fuerunt, et quae non essent, nisi illa fuissent, gaudebo? Sed certe illorum nequitia nihil facere potuit, nisi quia tu sponte permisisti, nec tu passus es, nisi quia pie voluisti. Illorum itaque debeo crudelitatem exsecrari, mortem et labores tuos compatiendo imitari, piam voluntatem tuam gratias agendo amare, ac sic secure de bonis mihi collatis exsultare.

Ergo, homuncio, illorum crudelitatem dimitte Dei iudicio, et tracta de his quae debes Salvatori tuo. Considera quid tibi erat, et quid tibi factum sit, et pensa qui hoc tibi fecit, quo amore dignus sit. Intuere necessitatem tuam, et bonitatem ejus, et vide quas gratias reddas, et quantum debeas amoris ejus. In tenebris, in lubrico, in descensu super irremeabile chaos inferni eras; immensum, et quasi plumbeum pondus pendens a collo tuo te deorsum trahebat, onus importabile desuper te premebat, hostes invisibiles te toto conatu impellebant. Sic eras sine omni auxilio; et nesciebas, quia sic conceptus et natus eras. O quid tibi tunc erat! et quo te ista rapiebant; expavesce memorando, contremisce cogitando. O bone, o Domine Jesu Christe, sic posito nec petenti, nec opinanti, ut sol mihi illuxisti, et mihi quomodo eram ostendisti. Abjecisti

plumbum, quod deorsam me trahebat; removisti onus quod desuper me premebat; impellentes me repulisti, ac illis te pro me opposuisti . Vocasti me nomine novo, quod mihi de tuo nomine dedisti, et incurvatum ad aspectum tuum erexisti, dicens: Confide, ego te redemi, animam meam pro te dedi. Si adhaeres mihi, et mala, in quibus eras, evades et in profundum, quo properabas, non cades, sed perducam te ad regnum meum, et faciam te haeredem Dei et cohaeredem meum. Exinde accepisti me in tuitionem tuam, ut nihil noceret animae meae contra voluntatem suam . Et ecce, cum nondum adhaeserim tibi, sicut consuluisti, nondum tamen in infernum me cadere permisisti, sed adhuc expectas, ut adhaeream, et facias quod promisisti. Certe, Domine, sic eram, et haec fecisti mihi. In tenebris eram, quia nihil nec meipsum sciebam; in lubrico, quia imbecillis et fragilis ad lapsum peccati eram; in descensu super chaos inferni, quia in primis parentibus descenderam de justitia ad injustitiam, per quam descenditur ad infernum, et de beatitudine ad temporalem miseriam, de qua caditur in aeternam . Pondus originalis peccati deorsum me trahebat, et onus importabile iudicii Dei me premebat, et inimici mei daemones, ut me aliis peccatis damnabiliorem facerent, quantum in ipsis erat, vehementer insistebant. Sic destituto omni auxilio illuxisti mihi, et quomodo eram ostendisti. Quia et cum ego nondum hoc nosse poteram, alios, qui pro me essent , et postea meipsum, antequam postularem, haec omnia docuisti . Plumbum trahens, et onus gravans et hostes impellentes rejecisti, quia peccatum, in quo natus et conceptus eram, et damnationem ejus amovisti, et malignos spiritus, ne vim animae meae facerent, prohibuisti. Christianum me fecisti vocari de nomine tuo, per quod et ego confiteor, et tu

cognoscis me inter redemptos tuos, et erexisti et levasti me ad notitiam et amorem tuum; fecisti me confidere de salute animae meae, pro qua dedisti animam tuam, et mihi, si te sequerer, promisisti gloriam tuam. Et ecce, cum nondum sequar te, sicut consuluisti, sed insuper multa peccata fecerim quae tu prohibuisti, adhuc exspectas ut te sequar, et dones quod promisisti.

Considera, anima mea , intendite, omnia intima mea, quantum illi debeat substantia mea tota. Certe, Domine, quia me fecisti, debeo amoris tuo meipsum totum; quia me redemisti, debeo meipsum totum; quia tantum promittis, debeo meipsum totum , imo tantum debeo amoris tuo plusquam meipsum, quantum tu es major me, pro quo dedisti teipsum, et cui promittis teipsum. Fac, precor, Domine, me gustare per amorem quod gusto per cognitionem; sentiam per affectum quod sentio per intellectum; plus debeo quam meipsum totum; sed nec plus habeo , nec hoc ipsum possum per me reddere totum. Trahe me, Domine, in amorem tuum, vel hoc ipsum totum. Totum, quod sum , tuum est conditione; fac totum tuum dilectione. Ecce, Domine, coram te est cor meum; conatur, sed per se non potest; fac tu quod ipsum non potest. Admitte me intra cubiculum amoris tui, peto, quaero, pulso. Qui me facis petere, fac et accipere. Das quaerere, da invenire. Doces pulsare, aperi pulsanti. Cui das, si negas petenti? Quis invenit, si quaerens frustratur? Cui aperis, si pulsanti claudis? Quid das non oranti, si amorem tuum negas oranti? A te habeo desiderare, a te habeam impetrare. Adhaere illi, adhaere importune, anima mea. Bone, bone Domine , ne rejicias eam; fame amoris tui languet, refocilla eam, satiet eam dilectio tua, impinguet eam affectus tuus, impleat eam amor tuus, occupet

me totum, et possideat totum, quia tu es, cum Patre et Spiritu sancto, Deus solus benedictus in saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO XII. *De humanitate Christi.*

Jucunditate, pietate, utilitate redundat plene sanctissima nativitas et infantia nostri Salvatoris. Jucunditate quantum ad exultationem, pietate quantum ad passionem, utilitate quantum ad significationem. Quid enim magis jucundum quam ipsum videre hominem quem esse constat hominis conditorem? Quid iterum eidem homini magis debet videri pium, quam claro videre oculo quod in hoc mediatore Dei et hominum Domino nostro Jesu Christo miro quodam et ineffabili modo aeternitas incipit, sublimitas humiliatur? Concipitur in utero Matris, qui sempiternus est in sinu Patris. Natus ab aeterno de Patre sine matre, nascitur in tempore de matre sine Patre. Pannis est involutus, qui stirpibus et arboribus terram vestivit, luminaribus coelum ornavit, mare piscibus implevit. Quem coeli coelorum capere non possunt, praesepe angustia continetur, lacte materno nutritur. Proficit sapientia, cujus sapientia non incipit nec desinit, qui et Dei Patris sapientia existit aetate, cujus aeternitas sicut non proficit in majus, sic nec deficit in minus; gratia, totius ipse gratiae auctor, et conservator et remunerator. Parentibus subditur, quem adorat omnis creatura, cui et omne genu curvatur. Addamus, si placet quia baptizatur, et quidem Dominus a servo, Deus ab homine, et a milite Rex. Tentatur a diabolo, cui ministrant angeli. Esurit cibus, sitit fons, lassatur

via, deprimatur altitudo, virtus infirmatur, debilitatur fortitudo, injuriatur gloria, moeret laetitia, gaudium dolet, et humiliatur majestas, et moritur vita.

Jesu bone, quam dulcis es in corde cogitantis de te et diligentis te! Et certe nescio, quia nec plene comprehendere valeo, unde hoc est quod longe dulcior es in corde diligentis te, in eo quod caro es, quam **224** in eo quod Verbum; dulcior in eo quod humilis, quam in eo quod sublimis. Siquidem longe dulcius est memoriae diligentis te videre te ex matre Virgine in tempore natum quam in splendoribus ante luciferum a Patre genitum, temetipsum exinanivisse, servique formam accepisse quam in forma Dei aequalem te Deo esse, dulcius te videre coram Judaeis mori in ligno quam dominari super angelos in coelo, intueri te inter omnia subjectum quam super omnia praelatum, hominem humana pertulisse quam divina Deum gessisse, redemptorem esse pereuntium quam conditorem esse non existentium. O quam dulce est, bone Jesu, in secreto cordis ad memoriam revocare te pro nobis in Virgine absque pollutione conceptum, absque laesione virginitatis ejus natum, pannis involutum, in praesepio reclinatum, sustentem convicia, tacentem ad opprobria, pedes discipulorum lavantem, linteo tergentem, de nocte prolixius orantem, sudorem sanguinis emittentem, triginta argenteis venditum, osculo traditum, cum gladiis et fustibus captum, ligatum, judicatum, flagello damnatum, ad occisionem, ut agnum innocentem, ductum, os tuum, cum male tractareris, non aperientem, cum accusareris in multis, non respondentem, colaphizatum, alapas patientem, flagellis caesum, plagis lividum, sputis illitum, chlamyde coccinea indutum, spinis coronatum, in derisum adoratum, arundine

capite percussum, in veste alba illum, ad mortem condemnatum, crucem tuam bajulantem, et in ea affixum, pro crucifixoribus orantem, aceto potatum, felle cibatum, a latrone convitatum, sanguinem tuum per quinque vulnera corporis tui effundentem, caput inclinantem, spiritum emittentem, dilectam animam tuam in manus Patris commendantem, et haec omnia pro nobis sustententem. Haec omnia formant et adaugent magis ac magis exultationem, fiduciam et consolationem, amorem et desiderium.

Quis enim non laetetur et exsultet? quis non supra modum jucundetur et gratuletur, videns conditorem suum non solum pro se hominem esse, sed tam dura tamque indigna sustinuisse? Quid in mente suavius ruminatur? quid dulcius gustatur? quid laetius cogitatur? Quis mihi aufert locum in regno, ubi is omnipotens est, qui frater et caro mea est? Quis mihi eventus aliquam ingeret desolationem, cui spes tanta tantam confert certitudinem? Quomodo aliquem in eo potest habere locum aliqua tristitia, in quo indesinenter versatur cogitatio ista? Nec minorem in eo fiduciam parit, cum ipsa in Conditorem suum diligenter accenditur. Secura certe per omnem modum, et in nullo temeraria praesumptio, quam formavit in mente consideratio humanitatis in Christo. Quomodo non sperem me ad electorum pertingere sortem, cum pro me videam mortuum ipsum universorum Conditorem? Effudit pro me de latere suo sanguinem: quomodo non praesumam me redemptum, cum datum pro me non ignorem tantum taleque pretium? Effudit et pro me aquam, quomodo non me confidam ab omnibus inquinamentis meis mundatum, quem constat aqua quae de visceribus Christi confluit mundatum? Effusus est, inquam,

ille, effusa est illa; ille ad redemptionem, ista ad redempti ablutionem; ille ut me redimeret captivum, ista ut ablueret immundum. Traditus est pro me servo Filius, ut morte sua mihi emeret haereditatem: quomodo me non credam haeredem, et quidem haeredem Dei, cohaeredem autem Christi? (**Rom. VIII, 17.**) Cum inimicus essem, reconciliatus sum Deo per mortem Filii sui: quomodo justificatus nunc in sanguine ejus, non salvus ero ab ira per ipsum? Proprio Filio suo non pepercit pius Pater, sed pro me tradidit illum: quomodo etiam non omnia mihi donavit cum illo? (**Rom. VIII, 32.**) Quis accusabit adversum me, cum charitas ejus operiat multitudinem peccatorum? (**I Petr. IV 8.**) Clamat sanguis ejus de terra melius quam Abel, et non movebit cor Patris tanti talisque sonus clamoris?

Absit, semel et iterum absit, ut compassionis visceribus caream, intuens te, o bone Jesu, mori pro me! Ante oculos meos crucifigeris, et nulla tanget motio cor meum; apparet mihi gladius tuus, et non pertransibit animam meam! Dulcis Jesu, quid mihi ut compatiar tibi? Sed non minus utile. Quomodo minus utile, cum constet, si verum cernit ille et sentit, in quo tu loquebaris, quia *si compatimur, et conregnabimus?* (**Rom. VIII, 17.**) Et alibi, *si commortui sumus, et convivemus* (**II Tim. II, 12**). Ut autem haec, de qua loquimur, compassio in mente vigeat, necesse est ut ardens in ea fuerit dilectio, quia quem amore ferventi complectimur, ejus nimirum et adversitati compatimur, et prosperitati congratulamur. Jesu, nec mens mea capere, nec lingua sufficit exprimere quam sis dignus amari a me, qui tantum dignatus es amare me. Dilexisti me, et lavasti me a peccatis meis in

sanguine tuo (**Apoc. I, 5**). Nam si diligo multum te, tu certe et ante dilexisti me, et plus. *In hoc enim charitas Dei apparet*, ait Apostolus, *non quasi dilexerimus Deum, sed quia prior dilexit nos* (**I Joan. IV, 10**). Dilexit quando non dilexi, quia, et nisi non diligentem diligeres, diligentem quoque non efficeres. Diligo te super omnia, o dulcissime Jesu, sed nimis parum, quia longe minus quam dignus es, dilectissime, ac proinde minus quam debeo. Et quis hoc posset? Diligere te potest aliquis, te donante, quantum valet, sed nunquam quantum debet. Quis tibi reddet innoxium sanguinem tuum, cujus non gutta, sed unda per quinque corporis tui partes profluxit? Creasti me, cum non essem; redemisti me, cum perditus essem. Sed conditionis quidem meae et redemptionis causa sola fuit dilectio tua. Quia ergo, o dulcedo vitae meae Jesu! quid in me vidisti pro quo tantum pretium dares? Nihil prorsus, nisi quia sic fuit placitum ante te. Multum quidem contulisti Creator, sed longe plus Redemptor. O quam decorus es, Domine Jesu, et quam suavis! Decorus, sed videntibus te; suavis, sed gustantibus te. Nesciris, nisi videaris. Non fis dulcis, nisi gusteris. Fac me quaerere te, quaesitum invenire te, tentum possidere, ut tu solus dulcescas mihi, sapias et placeas. Fac me agnoscere te, timere, amare, desiderare. In amorem temporalium labi ne sinas me. Heu, mi Domine, quia incessanter non possum gustare quam suavis et dulcis sis!

Pecator sum, o misericordissime Jesu. Miserere mei, qui non venisti vocare justos, sed peccatores (**Matth. IX, 13**). *Fons patens domui David* (**Zach. XIII, 1**), appare, et effundere, et ablue me. Patens es enim omnibus sitientibus te, et omnes omnium vere poenitentium sordes abluis, reddens eis, o

dulcissime Jesu, bonum pro malo, donum pro iniquitate, meritum pro delicto, pro facinore justitiam, et gratiam pro culpa. Expertus est hoc rex David, qui poenitens a nuntio tuo audivit: *Dominus transtulit peccatum tuum a te, non morieris (II Reg. XII, 23)*. In te namque lotus est lacrymis poenitentiae, et mundatus est a maculis gravis culpae. Tua siquidem in eo munditia crimen lavit adulterii, et pietas crudelitatem extersit homicidii. In te purgatus est ille princeps apostolorum qui amare flevit quod timide negavit. In te etiam illa famosa peccatrix, o fons purissime et dulcissime, dealbata tanta meruit familiaritate donari ut ipsis apostolis novam tuae resurrectionis gloriam et prior videret, et eis eam annuntiaret. In te quoque ille mundatus est, qui, juxta te in cruce pendens, dum et se digna factis recepisse recognovit, et te in tuo regno sui habere memoriam petiit, statim a te audire meruit. *Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso (Luc. XXIII, 45)*. Et quot in te, pie Jesu, quotidie illustrantur et abluuntur, de tenebris ad lucem, et de sordibus ad munditiam! Suscipe me diu exsulantem a te.

Dulcedo vitae, et sanitas non fallax, o bone Jesu, **225** si in carne seminavi, quid de carne metam nisi corruptionem? Et si mundum dilexi, quem ex eo capiam fructum? Triplex, Domine Deus, solebam regi Babylonico persolvere tributum in nefando ejus obsequio. Obsequium ejus quid est, nisi peccatum? Tributum vero est triplex, delectatio, consensus, consuetudo. Et solvebatur hoc tributum de corde, ore et opere. Ecce quibus ardoribus haec erat olla succensa, cujus facies a facie aquilonis, cujus prunas ardere fecit suggestio hostis, qui mentis meae cogitatus exussit. Ecce misericors Deus, ecce funiculus triplex mentem, linguam, corpus ferociter

stringens. Nunquam erat in me sanitas, a planta pedis usque ad verticem (**Isai. I, 6**). *Sana ergo animam meam, quia peccavi tibi* (**Psal. XL, 5**). Fac ergo opus tuum, pie Jesu, et salva me. Vocaris enim Jesus, non ob aliud nisi quia tu salvum facies populum tuum a peccatis eorum (**Matth. I, 21**), qui cum Patre, et Spiritu sancto vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO XIII. *De Christo.*

Verbum secretum mihi est ad te, Domine mi, Rex saeculorum, Christe Jesu. Ausu charitatis alloqui te praesumit factura manus tuae, concupiscens decorem tuum, et audire te gestiens. Desiderate cordis mei, usquequo sustinebo absentiam tuam? Usquequo ingemiscam, et stillabit post te oculus meus? Amabilis Domine, ubi habitas? Ubi est diversorium tuum, in quo laetus recumbis inter charissimos tuos, et satias eos manifestatione gloriae tuae? Quam felix, quam illustris, quam sanctus, quanta appetendus aviditate locus ille deificae voluptatis, locus perennium deliciarum! Non accessit oculus meus, neque appropinquavit cor meum usque ad multitudinem dulcedinis tuae, quam intrinsecus abscondisti filiis tuis. Solo ejus odore foris utcunque sustentor. Spiramentum suavitatis tuae de longinquo venit ad me, quae est mihi super odorem balsami et fragrantiam thuris ac myrrhae, omnisque generis suavia odoramenta. Concupiscentias mundas parit in me, quarum est adustio dulcis, vix portabilis tamen. *Quid enim mihi est in coelo?* (**Psal. LXXII, 25**.) Quis est thesaurus meus in illa

coelica cella? quae est haereditas mea in terra viventium? Nonne Christus Dominus meus, unica salus mea, totum bonum meum, plenum gaudium meum? Et quomodo potero continere cor meum, Domine, ut non amet te? Si non amavero te, quid amabo? Si transtulero amorem meum a te, ubi ipsum digne collocabo? Desiderabilis Domine, ubi extra te requiescerent desideria mea? Si usquam extra te pedem extendat amor meus, pollutus erit; si a te declinaverint desideria mea, vana erunt. Nonne tu amabilis et desiderabilis es super omnia quae amari possunt et desiderari? abs te habet quidquid habet omnis creatura decoris et pretii. Et quid mirum, si omnia solus praecellis? Tu inter astra excellenti solem claritate vestisti, et clarior sole tu es. Imo quid est sol, quid est omnis creata lux ad tui comparisonem, nisi tenebrae? Ornasti coelum sideribus, empyreum angelis, aera volucris, aquas piscibus, terras herbis, floribus virgulta. Sed non est species ultra, neque decor omnibus iis, in tui comparatione, o fons universae pulchritudinis, Domine Jesu. Melli dulcedinem suam praestitisti, et dulcior melle tu es. Oleo suavitatem suam dedisti, et suavior oleo tu es. Aromatibus cunctis odores suos tribuisti, et est, o Jesu, odor tuus super omnia aromata suavis et gratus. Aurum inter omnia metalla pretiosum et pulchrum in singulari excellentia a te conditum est. Et hoc quid est, comparatum impretiabili Domino, et immensae claritati, in quam desiderant angeli prospicere? Opus manuum tuarum est omnis lapis pretiosus, et desiderabilis ad videndum, sardius, topazius, jaspis, chrysolitus, onyx, beryllus, amethystus, saphirus, carbunculus, smaragdus. Et haec quid sunt, nisi festucae, ad tui comparisonem, o Rex decorus nimis et multum amande? Tuae operationis sunt gemmae vigae et immortales, quibus, o sapiens Architecte, in exordio

saeculorum aulam superaetheream pulchre distinxisti, ad laudem et gloriam Patris.

Per te millia millium, ad complenda Patris mysteria, alacri discursu jugiter meant inter coelum et terram, quasi apes negotiosae inter alvearia et flores disponentes omnia suaviter; populus accinctus, nesciens labem vel inobedientiae moram. Per te centena decies millies millena assistunt in sanctuario uranici templi, intendentes in vultum majestatis claro et inflexibili visu, ac personantes harmoniam incessabilis hymni, in gloriam trinae et simplae divinitatis. Per te seraphim ardet, per te cherubim lucet, per te throni judicant.

Tu Dominus noster, ignis es innocue ardens, et a tuae divinitatis immediata approximatione totus charitate ignitur, et flammea coruscatione vestitur sacer ordo seraphim, qui et sui suavis incendii exuberantiam spargit in caeteras tibi militantes phalangas, de quarum plenitudine gustamus et non. Tu Deus noster, vera lux es, et suscipiunt montes populo tuo lucem, dum thesauros sapientiae et scientiae in de reconditos ad intuentes te e vicino oculos cherubim, per te ipsum large effundis, et derivari facis ad illuminandas subordinatas illis electas lampades admirabilis tabernaculi tui, quae ante faciem tuam, Domine, inextinguibiliter lucent. Tu Rex regum, et Judex judicum magne et metuende, excelsos insides thronos, solam super se habentes celsitudinem tuam, sedes vivas et suaves, pacatissimas, summaeque tranquillitatis uniformitate compactas, per te discernentes vias veritatis, per te judicantes judicia aequitatis. Dominator Domine, te dominationum sublimitas sancta adorat, singulari liberalitate animum in divina extendens, atque inter praenobiles aulae tuae heroes, per te primatum agens alti dominii sine altitudine fastus.

Nobile decus principum, per te, Domine Deus meus, celsus ordo principatum sine invidiosa praecellencia principatur super militiam coeli, cui ad explenda divina mysteria, juxta perceptam intrinsecus cordis tui dispositionem, dulcis magisterii praebet ducatum. Tua est potentia, potestatum Domine, prementium in flammeo telo colla tartaricorum principum, et te in illis metuunt ne, quantum volunt, valeant perficere malum ob perniciem nostram. Tua est, o virtus Patris, omnis mirificentia beatarum virtutum, quarum agitur ministerio, ut te miretur omne saeculum, et obmutescens in mirabilibus tuis exclamet et dicat: *Omnia quaecunque voluit Dominus, fecit in coelo et in terra, in mari et in omnibus abyssis* (Psal. CXXXIV, 6). Tua est, o dulcis Jesu, magnificentia archangelorum, in quibus multae dignationis opus operatur benignitas tua, dum tam gloriosos palatii tui Satrapas destinare non spernis in haec mundi infirma, ad suffragandum parvitati nostrae, qui comparati sumus luto, et assimilati favillae et cineri. Per hos quippe tuo jussu summa nostrae salutis administrantur negotia, summaque 226 superni consilii ad nos deferuntur arcana; per hos sanitates mortalium procreantur; per hos consistunt regna et imperia mundi. Inter quos praecipuum novimus tuum Michaellem, signiferum nobilem, coeli civem, qui stat pro acie Dei viventis extendens romphaeam propugnationis, ac voce terrificam intonans, *quis ut Deus?* super eos qui ex adverso sunt. Sed et illa felicitum angelorum amabilis innocentia, nonne pretiosum opus digitorum tuorum est, o Dei sapientia? Unde exornasti eos quasi incorruptibili vestitura in die qua condidisti eos, in opus sacri ministerii tui. Hi sunt viva sidera superioris coeli, lilia interioris paradisi, rosae plantatae super aquam Siloe, quae fluit cum silentio, tibi mentium radicibus immobiliter haerent.

O flumen pacis, o deliciarum agri odor, o sapientia sola gyrum coeli circuiens, ex te lucent, candent, rubent in sapientia multa, in castitate virginea, in charitatis ardoribus sempiternis. Florida haec juvenus, Domine, fideliter tibi in nostra infirmitate deservit, dum in his tenebris mundi gressus nostros paedagogica manu ductione dirigit, dum hostiles incursus a nobis repellit, dum voluntatis tuae secreta nobis nuntiat, dum ad bona quaeque mentes dissolutas roborat, dum orationumstrarum thymiamata ad aram auream transfert, et faciem pii Patris pro nobis semper exorat. Ita, pie Pater, de nobis longe adhuc agentibus aliqua tibi cura est. Et si quid pretii habet drachma decima olim e sinu tuo elapsa, et nunc tandem in laboribus tuis requisita, hoc tui, bone Jesu, pii est muneris. Si quid dulcisonae vocis habet haec decima chorda divinae laudationis, hoc tuus in ea suavis contactus operatur, dum in psalterio decachordo psallis gloriam Patris. Psalle ut psallis, Domine, modulare dulce melos Patri velocibus articulis multiformium gratiarum. Tange novem illas purissimas chordas in coelo, quae nihil triste unquam sonuerunt. Tange et istam decimam gravem, cujus superior quidem portio jam pertracta ad te laetitiam sonat, inferior adhuc terrae astricta moestos novit roboare sonos.

Cuncta virtutis tuae opera, o Dei Unigenite, dum attenta mente considero, stupens expavesco, quia multum per omnem modum in eis gloriosus appares. Magna enim, pulchra et bona sunt valde, sed ad tui comparisonem, quasi nihilum et inane reputantur. Coeli et terra, et omnis ornatus eorum, te auctore et gubernatore subsistunt, et te potentem et metuendum, sapientem et pulchrum, bonum et amabilem omnia praedicant, et quantum lux tenebras, tantum cuncta solus praecedis. Et tu

in coelo servatus es, Deus meus, merces servi tui, ipse dator et donum salutis, quam a te exspectat anima mea. *Et a te quid voluit super terram? (Psal. LXXII, 25.)* Quid volvor de coelo in centrum? Quid melius, quid amabilius te existimavi super terram, ut abstraherem cor meum a te, ad concupiscendum quidquam in mundo absque te? Cur amavi, quare concupivi in omni vita mea quidquam, praeter te Jesum Deum meum? Quare distuli, cur intermisi ullo tempore te, Jesu, versare in corde, te tota mente amplecti, et delectare in tua dulcedine omnia interiora spiritus mei? Ubi eram, quando tecum mente non eram? Quo defluerunt, quando non te solum habuerunt desideria mea?

Deus vitae meae, quam vane consumpta sunt, quam infructuose elapsa sunt tempora mea, quae dedisti mihi ut facerem voluntatem tuam in eis, et non feci? Quanti anni, quot horae perierunt apud me, in quibus sine fructu vixi coram te? Et quomodo subsistam? Quomodo levare potero oculos meos in faciem tuam in illo magno examine tuo, si rememorari jusseris omnia peccata mea, vel tempora mea, et fructum requisieris singulorum? Patientissime Pater, non fiat hoc, sed sint in oblivione coram te, quae perdidisti tempora, heu! multa nimis. Et si quae te juvante utiliter servavi, quorum, o Domine, numerus brevis est, in memoria aeterna fac permanere; fiat, amande Pater, saltem hoc residuum temporis mei fructuosum et sanctificatum in gratia tua, ut in diebus aeternitatis inveniat locum, et computabile sit ante te. Jam ex hoc nunc omnia desideria mea incalescite, et effluite in Dominum Jesum; currite, satis hactenus tardastis? properate quo pergitis, quaerite quem quaeritis. *Jesum quaeritis Nazarenum crucifixum (Marc. XVI, 6).* Ascendit in coelum, *non est*

hic (ibid.). Non est ubi erat; non est ubi nobile caput suum reclinare non poterat; non est ubi ambulavit in medio tribulationis, repletus despectione; non est ubi stetit judicandus ante faciem Pilati; non est ubi stetit spretus et illusus coram Herode; non est ubi pependit consputus, caesus, vulneratus, et cruore perfusus in medio sceleratorum; non est ubi jacuit lapide clausus, et gentium militia custoditus. Ubi vero est amantissimus Domini? habitat confidenter et flagellum non appropinquat tabernaculo ejus. Super altitudinem coelorum, super omnem excellentiam angelorum, propria virtute ascendit, super solium singularis gloriae in dextra Patris, cui coaeternus et consubstantialis sedet, et divino amictus lumine, coronatus gloria et honore, ut decet Unigenitum Dei, serenus in laetitia, plenus omnipotentatu, Dominus in coelo et in terra. Ibi adorant eum omnes angeli Dei, et universa multitudo civium coelestis Sion. In ipso unanimiter laetantur omnium corda, in ejus desiderabili facie pascuntur omnium oculi bonorum. In ipsum undique confluunt desideria omnium sanctorum, ipsi jubilat, ipsi applaudit, ipsum magnificat tota uranica civitas, gloriosa per omnem modum in splendoribus ejus.

Exsulta et lauda, habitatio Sion, quia magnus in medio tui sanctus Israel (Isa. XII, 6). Exsultate in nobili filio vestro, vos illustres patriarchae, quia impleta est in eo omnis expectatio vestra, et ipse sublimis est valde, *et benedicentur in ipso*, vestro videlicet semine, *omnes gentes*; sic enim pollicitus est sermo divinus. Gaudete in Jesu propheta magno, vos prophetae viri veraces, quia mirifice et gloriose impleta videtis omnia, quae de ipso annuntiastis in Spiritu sancto, et fideles inventi estis per ipsum in cunctis sermonibus vestris.

Gaudete in Domino Jesu magistro vestro, vos inclyti proceres coeli, beati apostoli, gaudete in ipso, et iterum dico, gaudete cum Christo familiari laetitia. Ecce enim quem vidistis in medio vestri esurientem et sitientem, fatigatum, et iis similia carnis infirma tolerantem ab omnibus reprobari, et cum sceleratis reputari, quomodo vicit, quomodo regnat, quomodo ei omnia sub pedibus sunt, quam gloriosus in suo dominio lumine fulget, et sui gaudii; suae ineffabilisque gloriae nunc vos socios habet, qui olim permansistis cum ipso in tentationibus suis, et vexationum ejus consortes fuistis. Adorate nunc dulcia illa genua quae se curvaverunt ante vos usque ad terram, sedentibus vobis ad sanctissimam coenam. Adorate nunc sacrosanctas illas manus, quibus pulverem pedum vestrorum Rex regum lavare et extergere dignatus est. Gaudete in Jesu, principe militiae vestrae, vos martyres victoriosi, qui ipsum pro quo tradidistis in mortem animas vestras, ipsum, inquam, Jesum, Filium Dei, possidetis praemium certaminis vestri. Gaudete in Jesu summo doctore veritatis, o venerandi confessores et doctores, quia quem olim doctrinis sacris et operibus justis confessi estis coram hominibus, nunc confitetur vos coram Patre suo et sanctis angelis ejus. Gaudete in Jesu virgine et virginum sanctificatore, vos paradisicolae virgines, vos angelis similes, quia ecce quem amastis, quem optastis, quem ardentibus desideriis expetistis, pro cujus amore terrenos sponsos et omnem ornatum saeculi contempsistis, summi Regis Filium nunc videtis, nunc **227** tenetis, nunc in ejus castis amplexibus quiescitis, et divelli a vobis nulla insidiatoris fraudulentia potest.

Verum inter omnes coelicolas uberrimum tibi gaudium sit, o Maria, virginum virgo singularis, rosa coelicae amoenitatis, praelucidum sidus inter primaevas lucernas divini luminis susceptivas. In tuo Jesu filio dulcissimo sola prae omnibus gaude gaudio magno, quia quem ut hominem peperisti, et propriis uberibus enutristi, ipsum cum angelis et universis civibus coeli adoras ut Deum vivum et verum. Gaude, felix mater, quia quem vidisti in ligno crucis pendentem, vides in coelo regnantem cum gloria magna, vides omnem altitudinem coelestium, terrestrium, et infernorum majestati ejus inclinatum, et omne robur inimicorum ejus attritum. Gaudia gaudiorum sunt tibi, omnis plenitudo sanctorum, beata Hierusalem mater nostra, quae sursum es: festivitatem age laetabundam, et indesinentem in visione pacifica tui Jesu libertatis tuae auctoris.

Et tu nunc rursum elevare, anima mea, quali potes conatu, et sanctis teingere millibus laetantium in Domino Jesu. Illuc fidei et spei vehiculo perge, ibi per charitatis ardorem conversare, *ubi Christus est in dextera Dei sedens (Coloss. III, 1)*. Intende mentis oculum in lumine vultus ejus. Lustra ac deosculare gratulabunda devotione singula loca felicitum plagarum ejus, de quibus egressi sunt pretiosi illi liquores sanguinis sancti, quo te appretiavit unigenitus Dei, et sanctificavit in vitam aeternam. Jesu, qui non amat te, anathema sit. Qui te non amat, amaritudinibus repleatur. Castus est amor tuus, Domine, et nihil impuritatis admittit. Sobrius est sapor amoris tui, et nullam mentem alienat a recto. Suavis est amor tuus, et nihil habet amari: nam et quae amara sunt mundi, indulcat; et dulcia ejus, reddit amara. Inter angustias non coarctatur, inter pressuras non comprimitur;

non perit sub inopia, non moerore contrahitur. In laboribus manuum aequanimis, inter minas securus, inter blandimenta incorruptus, inter tormenta perseverat invictus, in morte semper est vivus. Sicut in thesauro cupidus gaudet, et sicut in amore unici filii delectatur mater; ita gaudium et delectatio est grata in charitate tua, dulcis Jesu, animae amanti te. Dulcedo mellis, suavitas lactis, vini inebrians sapor, cunctaeque deliciae non sic oblectant fauces gustantium se, ut tuus amor mentes diligentium te.

O dulcis Jesu, vive panis nimis concupiscibilis, bote suavis, oleum mistum, mitis agne, fortis leo, formosa panthera, simplex columba, velox aquila, stella matutina, sol aeternae, angele pacis, fontale lumen sempiternorum luminum, te amet, in te delectetur, te admiretur omnis sensus bonus tuae conveniens laudi, Deus cordis mei, et pars mea Christe Jesu, deficiat cor meum spiritu suo, et caro a concupiscentiis suis, et vivas tu in me, et concalescat in spiritu meo vivus carbo amoris tui, et excrescat in ignem perfectum. Foveat et enutriat illum in me gratia tua, ut ardeat jugiter in ara cordis mei: ferveat in medullis meis, flagret in absconditis animae, in die consummationis meae consummatus inveniatur apud te. In die qua erui me videbis a tunica ista mortali quam nunc circumfero, circumdet me dilectio tua, sit animae meae quasi vestimentum decoris, ut non nuda sed vestita inveniatur, et habeat unde abscondantur infirma ejus ab oculis tuis. Ignem alienum, ignem qui per adversarios tuos ardeat, Dilectionis tuae fervor elonget a me: animam meam ad te Creatorem suum attollat; et quantum satis est, tuo divino lumine eam immergat. Domine Jesu, omnes qui te diligunt, repleantur

benedictionibus tuis. Accedentes ad te, in coelo scribantur, ut sit pax eis *in velamento alarum tuarum* (Psal. LXII, 8) per aevum. Tibi autem, unice Dei, sit cum aeterno Patre et sancto Spiritu laus indeficiens, inviolabile decus, et solidum regnum, permanens in saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO XIV .

PROLOGUS.---Quoniam in medio laqueorum positi sumus, facile a coelesti desiderio frigescimus. Quapropter assiduo indigemus monimento [*al.*, munimento], ut expergefatti ad Deum nostrum verum et summum bonum, cum defluimus, recurramus. Idcirco non praesumptionis temeritate, sed magna Dei mei dilectione huic opusculo ad laudem ejus operam dedi, ut ex elegantioribus dictis sanctorum Patrum breve et manuale verbum de Deo meo mecum semper haberem; ex cujus lectionis [*al.*, dilectionis] igne, quoties tepesco, in ejus accendar amorem.

I. Nunc adesto mihi, Deus meus, quem quaero, quem diligo, quem corde et ore confiteor, et qua valeo virtute laudo atque adoro. Mens mea devota tibi, tui amore succensa, tibi spirans, tibi inhians, te solum videre desiderans nihil habet dulce nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, tuam gloriam frequenter sub corde revolvere, ut tui suavis memoria sit inter hos turbines aliqua repausatio mea. Te ergo invoco, desideratissime, ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Et cum te invoco, utique in meipso invoco; quoniam omnino non essem, nisi tu esses in me; et nisi ego essem in te,

non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes; ex ea cognovi te, et in ea invenio te, cum reminiscor tui, et delector in te de te, ex quo omnia, per quem omnia, et in quo omnia.

Tu, Domine, coelum et terram imples, omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione. Semper agens, semper quietus. Colligens et non egens. Quaerens cum nihil desit tibi. Amans, nec aestuans ; zelans, et securus es. Poenitet te, et non doles. Irasceris, tranquillus es. Opera mutas, sed non mutas consilium. Recipis quod invenis, et nunquam amisisti. Nunquam inops, et gaudes lucris. Nunquam **228** avarus, et usuras exigis. Supererogas cui non debes, vel semper supererogatur tibi ut debeas. Et quis habet quidquam non tuum? Reddis debita, nulli debens. Donas debita, nihil perdens. Qui ubique es, et ubique totus. Qui sentiri potes, et videri non potes. Qui nusquam dees, et tamen ab iniquorum cogitationibus longe es. Qui nec ibi dees, ubi longe es; quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui ubique praesens es, et vix inveniri potes. Quem stantem sequimur, et apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia. Qui corda fidelium doces sine strepitu verborum. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris, nec habes accessus et recessus. Qui *habitas lucem inaccessibilem, quem nullus hominum vidit nec videre potest (I Tim. VI, 16)*. In te manens quietus, ubique circuis totum. Non enim scindi et dividi potes, quia vere unus es; nec in partes efficeris, sed totus totum tenes, totum imples, totum illustras et possides.

Si totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis non potest enarrari. Quoniam vero indicibilis es, nullo modo scribi poteris, nec concludi. Tu es fons lucis divinae, et sol claritatis aeternae. Magnus es sine quantitate, et ideo immensus. Bonus sine qualitate, et ideo vere et summe bonus; et nemo bonus nisi tu solus. Cujus voluntas opus est, cuius velle posse est. Qui omnia quae ex nihilo creasti, sola voluntate fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, et sine labore gubernas, et absque taedio regis, et nihil est quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberis, et omnia contines sine ambitu, et ubique praesens es sine situ et motu. Qui nec mali auctor es, quod facere non potes. Qui nihil non potes, nec unquam quidquam te fecisse poenituit. Cujus bonitate facti sumus, et justitia poenas luimus, et clementia liberamur. Cujus omnipotentia omnia gubernat, regit et implet quae creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus, ut te contineant; sed ipsa potius a te contineantur. Nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est, ut unaquaeque res pro magnitudine suae portionis capiat te, id est maxima majus, minima minus, cum sis potius ipse totus in omnibus, et omnia in te. Cujus omnipotentia omnia concludit, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum.

II . Te igitur, clementissime Deus, invoco in animam meam, quam praeparas ad capiendum te, ex desiderio quod inspiras ei. Intra, rogo, in eam, et coapta eam tibi, ut possideas illam quam fecisti et refecisti; ut habeam te velut signaculum super cor meum. Quaeso, piissime, invocantem te non deseras; quia

priusquam te invocarem, me vocasti et quaesisti, ut ego servus tuus te quaererem, quaerendo invenirem, et inventum amarem. Quaesivi et inveni te, Domine, et amare desidero. Auge desiderium meum, et da quod peto; quoniam si cuncta quae fecisti mihi dederis, non sufficit servo tuo, nisi te ipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi, Deus meus; redde te mihi. En amo te; et si parum est, amem validius. Tui ergo amore teneor, tui desiderio flagro, tui dulci memoria delector. Ecce dum tibi mens mea suspirat, et tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minus gravat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis et miseriarum more solito non hebetat, silent cuncta, tranquilla sunt omnia. Cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, et totus spiritus ex desiderio visionis tuae accensus, invisibilium amore rapi se videt. Assumat spiritus meus pennas ut aquilae, volet et non deficiat; volet, et perveniat usque ad decorem domus tuae, et thronum gloriae tuae: et ibi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de oculis tuis in loco pascuae juxta fluentia plenissima. Tu esto exsultatio nostra, qui es spes nostra, salus atque redemptio. Tu esto nostrum gaudium, qui es futurus praemium. Te semper quaerat anima mea, et tu praesta ut quaerendo non deficiat.

III . Vae miserae animae! quae Christum non quaerit nec amat, arida manet et misera. Perdit quod vivit, qui te Deum non diligit. Qui curat vivere non propter te, Domine, nihil est, et pro nihilo est. Qui tibi vivere recusat, mortuus est. Qui tibi non sapit, desipit. Misericordissime, tibi me commendo, reddo et concedo, per quem sum, vivo et sapio. In te confido, spero et totam spem meam pono, per quem resurgam, vivam et requiescam. Te cupio, diligo et adoro; cum quo manebo,

regnabo et beatus ero. Anima quae te non quaerit nec diligit, mundum diligit, peccatis servit et vitiis subjecta est, nunquam quiescit, nunquam segura est. Famuletur tibi semper mens mea, piissime. Suspiret tibi semper peregrinatio mea, ardeat in amore tui cor meum. Requiescat in te, Deus meus, anima mea, contempletur te in mentis excessu, cantet laudes tuas jubilatione, et haec sit in hoc exsilio meo consolatio mea. Confugiat mens mea sub umbra alarum tuarum ab aestibus cogitationum saeculi hujus. Repauset in te cor meum, cor mare magnum, tumens fluctibus. O dives omnium bonarum dapum, supernae satietatis opulentissime largitor Deus, da lasso cibum, collige dispersum, libera captivum et redintegra scissum. En stat ad ostium et pulsat. Obsecro per viscera misericordiae tuae, *quibus visitasti nos oriens ex alto* (**Luc. I, 78**), jube pulsanti misero aperiri, ut liberis gressibus ingrediatur ad te, et requiescat in te, et reficiatur de te pane coelesti: tu enim es panis et fons vitae, tu lumen claritatis aeternae, tu omnia ex quibus vivunt recti qui diligunt te.

IV . Deus lumen cordium te videntium, et vita animarum te amantium, et virtus cogitationum te quaerentium, da ut sancto tuo amor inhaeream. Veni, rogo, in cor meum, et ab ubertate voluptatis tuae inebria illud, ut obliviscar ista temporalia. Pudet ac piget me talia pati, qualia mundus iste agit. Triste est mihi quod video, grave est omne quod de transitoriis audio. Adjuva me, Domine Deus meus, et da laetitiam in corde meo, veni ad me ut videam te. Sed angusta est mihi domus animae meae, quousque venias ad eam, et dilatetur a te. Ruinosa est, refice eam. Habet plurima quae offendant oculos tuos, fateor et scio; sed quis mundabit eam, aut cui alteri praeter te

clamabo? *Ab occultis meis munda me, Domine, et ab alienis parce servo tuo. (Psal. XVIII, 13.)* Fac me, dulcis Christe, bone Jesu, fac me, rogo, amore et desiderio tui deponere onus carnalium desideriorum, et terrenarum concupiscentiarum. Dominetur carni anima, animae ratio, rationi gratia tua, et tuae me interius et exterius subde voluntati. Tribue mihi ut laudet te cor meum, et lingua mea, et omnia ossa mea. Dilata mentem meam, et attolle intuitum cordis mei, ut vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te aeternam sapientiam super omnia manentem. Dissolve me, oro, a vinculis quibus constrictus teneor, ut relinquens omnia ista tibi festinem, tibi soli inhaeream, tibi soli intendam.

229 V. Felix anima, quae terreno resoluta carcere libera coelum petit, quae te dulcissimum Dominum facie ad faciem cernit, quae nullo metu mortis afficitur, sed de incorruptione perpetuae gloriae laetatur. Tranquilla est et segura, jam non timet hostem nec mortem. Habet te pium Dominum, quem diu quaesivit, semperque amavit, hymnidicis sociata choris, melliflua perpetuae festivitatis carmina ad laudem gloriae tuae, Rex Christe bone Jesu, in aeternum concinit. Inebriatur enim ab ubertate domus tuae, et torrente voluptatis tuae potas eam (**Psal. XXXV, 9**). Felix societas supernorum civium, et gloriosa solemnitatis omnium ad te redeuntium ab hujus nostrae peregrinationis tristi labore ad amoenitatem pulchritudinis, ad formositatem totius splendoris, atque dignitatem totius elegantiae, ubi te jugiter, Domine, tui cives cernunt. Nihil omnino quod conturbet mentem, ibidem auribus audire datur. Quae cantica? Quae organa? Quae cantilenae? Quae melodiae ibi sine fine decantantur? Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suavissima

angelorum melodia, cantica canticorum mira, quae ad laudem et gloriam tuam a supernis civibus decantantur. Amaritudo et omnis fellis asperitas in regione tua locum non habent. Non enim est ibi malus neque malitia. Non adversarius et impugnans, nec est ulla peccati illecebra. Nulla est ibi indigentia, dedecus nullum, rixa nulla, nullum improperium, causatio nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla poena, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia; sed est ibi pax summa, charitas plena, jubilatio et laus Dei aeterna, sine fine segura requies, et gaudium semper in Spiritu sancto. O quam fortunatus ero, si audivero jucundissimas civium tuorum cantilenas, carmina melliflua laudes summae Trinitati debito honore promentia. Sed et nimium felix, si ego ipse meruero cantare canticum Domino Jesu Christo, de dulcibus canticis Sion.

VI . O vita vitalis, vita sempiterna et sempiterne beata! ubi gaudium sine moerore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate, ubi omnia bona in charitate perfecta, ubi species et visio facie ad faciem, ubi plena scientia in omnibus et per omnia, ubi summa Dei bonitas cernitur et lumen illuminans a sanctis glorificatur, ubi praesens majestas Dei conspicitur, et hoc vitae cibo sine defectu mens intuentium satiatur; vident semper, et videre desiderant, sine anxietate desiderant, et sine fastidio satiantur; ubi verus Sol justitiae mira suae pulchritudinis visione omnes reficit, et ita universos coelestis patriae cives illuminat ut luceant ipsi, lumen videlicet illuminatum per Deum, lumen illuminans ultra omnem solis nostri splendorem, atque

cunctarum stellarum claritatem immortalī adhaerentes deitati, ac per hoc immortales et incorruptibiles facti, juxta promissionem Domini Salvatoris: *Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi ego sum, et illi sint mecum: ut videant claritatem meam, ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, et ego in te, et ipsi in nobis unum sint* (Job XVII, 22-24).

VII . Regnum coelorum, regnum felicissimum, regnum carens morte, et vacans fine, cui nulla tempora succedunt per aevum, ubi continuus sine nocte dies nescit habere tempus, ubi victor miles post laborem donis ineffabilibus cumulatur.

Nobile perpetua caput amplectente corona. Utinam remissa peccatorum mole, me ultimum servorum Christi juberet divina pietas hanc carnis sarcinam deponere, ut in suae civitatis gaudia aeterna repausandus transirem, sanctissimis supernorum choris interesssem, cum beatissimis spiritibus gloriae Conditoris assisterem, praesentem Dei vultum cernerem, nullo mortis metu tangerer, de perpetuae immortalitatis incorruptione securus gauderem, et scienti omnia conjunctus omnem ignorantiae caecitatem amitterem, terrena cuncta parvipenderem, convallem lacrymarum istam intueri vel reminisci ulterius non dignarer, ubi vita laboriosa, vita corruptibilis, vita omni amaritudine plena, vita domina malorum, ancilla infernorum, quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, aera morbidant, escae influant, jejunia macerant, joci solvunt, tristitiae consumunt, sollicitudo coarctat. securitas hebetat, divitiae jactant, paupertas dejicit, juvenus extollit, senectus incurvat, infirmitas frangit, moeror deprimit, diabolus insidiatur, mundus adulatur, caro delectatur, anima excaecatur, totus homo conturbatur! Et his tot et tantis malis mors furibunda

succedit, vanisque gaudiis ita finem imponit, ut cum esse desierint, nec fuisse putentur.

Sed quas laudes, quasve gratiarum actiones tibi referre valeamus, Deus noster, qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostrae aerumnas non desinis consolari mira visitatione gratiae tuae! Ecce me miserum multis moeroribus plenum, dum vitae meae finem timeo, dum peccata mea considero, dum iudicium tuum formido, dum mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo, dum opera mea qua distractione et discussione a te pensantur ignoro, dum quo fine illa clausurus sim penitus nescio, dumque haec et alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate, Domine Deus, et inter has querelas, nimiosque ploratus ac profunda cordis suspiria, assumis moestam et anxiam mentem super alta juga montium ad areolas usque aromatum, et collocas me in loco pascuae secus rivulos dulcium aquarum, ubi praeparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quae fatigatum spiritum repauset, et cor triste laetificet, quibus tandem refocillatus deliciis, et multarum miseriarum mearum oblitus, levatus super altitudinem terrae, in te vera pace quiesco .

MEDITATIO XV . *De praeteritorum
beneficiorum Christi memoria, de praesentium
experientia, et exspectatione futurorum.*

230 Quae ad dilectionem Dei excitant, nullum ut audiat taedere debet; legitur autem in Evangelio quod duae sorores

vehementi amore dilexerunt Dominum, et licet utraque Deum proximumque dilexerit, specialiter tamen circa obsequium proximorum occupabatur Martha, ex divino vero fonte dilectionis hauriebat Maria (**Luc. X, 39-42**). Ad Dei vero dilectionem duo pertinent: affectus mentis, et affectus operis. Et hoc opus, in virtutum exercitatione; affectus vero mentis, in spiritualis gustus dulcedine. Exercitatio virtutum in certo vivendi modo, in jejuniis, in vigiliis, in opere, in lectione, in oratione, in silentio, in paupertate, et caeteris hujusmodi commendatur; affectus salutaris meditatione nutritur. Itaque ut ille dulcissimus amor Jesu in tuo crescat affectu, triplici meditatione opus habes, de praeteritis scilicet, praesentibus et futuris, id est de praeteritorum recordatione, de experientia praesentium, de consideratione futurorum. Cum ergo mens tua fuerit absque cogitationum tumultu, virtutum exercitatione purgata, jam oculos defaecatos ad posteriora retorque, ac primum cum beata Maria ingressa cubiculum libros, quibus Virginis partus et Christi prophetatur adventus, evolve. Ibi adventum angeli praestolare, ut videas intrantem, audias salutantem, ut sic repleta stupore et exstasi dulcissimam Mariam dominam tuam cum angelo salutante salutes, clamans et dicens: *Ave, Maria* (**Luc. I, 27**), etc. Hoc crebrius repetens quae sit haec gratiae plenitudo de qua totus mundus mutuavit gratiam, quodnam Verbum caro factum est contemplare et admirare Dominum, qui terram implet et coelum, intra unius puellae viscera claudi, quam Pater sanctificavit, Filius fecundavit, Spiritus sanctus obumbravit. O dulcis domina, quanta inebriearis dulcedine, quo amoris igne succendebaris, cum sentires in mente et in ventre tantae majestatis praesentiam, cum de tua carne sibi carnem assumeret, et membra in quibus corporaliter omnis plenitudo divinitatis

inhabitaret (**Col. II, 9**), de tuis sanctis membris aptaret! Haec omnia propter te, o virgo, ut Virginem, quam imitari proposuisti, diligas, et Virginis Filium, cui nupsisti.

Jam nunc cum dulcissima Domina tua in montana conscende, sterilis et Virginis intueri complexum, et salutationis officium, in quo servulus Dominum, praeco Judicem, vox Verbum, intus anilia viscera conclusus in Virginis utero clausum et agnovit, et indicibili gaudio salutavit. Beati ventres, in quibus totius mundi Salvator exoritur, pulsisque tristitiae tenebris sempiterna laetitia prophetatur. Accurre, quaeso, accurre, tantis gaudiis admiscere, prosternere ad pedes utriusque, et in unius ventre sponsum tuum amplectere, amicum vero ejus in alterius utero venerare. Hinc Matrem cum omni devotione in Bethlehem prosequere, et in hospitium divertens cum illa assiste, et obsequere parienti; locatoque in praesepio parvulo, erumpe in vocem exultationis, clamans cum Isaia: *Parvulus natus est nobis, et filius datus est nobis* (**Isa. IX, 7**), et amplectere illud dulce praesepium. Mitiget verecundiam amor, timorem depellat affectus, ut sanctissimis pedibus figas labia, et oscula genibus. Exinde pastorum excubias mente pertracta, angelorum exercitum admirare, coelesti melodiae tuas interpone preces, simul corde et ore decantans: *Gloria in excelsis Deo* (**Luc. II, 14**).

Noli in tua meditatione Magorum munera praeterire, nec fugientem in Aegyptum relinquere incommittatum. Inspiciat oculus devotionis parvulum Jesum dulces mammillas gloriosae Virginis matris dulciter sugentem, et mammas maternas filiali more tractantem, matri arridentem. Quid visu jucundius? Quid delectabilius? Cerne illum, qui immensus

est, parvulis brachiis ad materna colla pendentem, et dicas: Felix sum, feliciorque, dum illum video quem reges optaverunt videre, et non viderunt (**Matth. XIII, 17**). Dignus est visu *qui speciosus est forma prae filiis hominum* (**Psal. XLIV, 3**).

Cogita, et recogita quo animo et qua cogitatione tenebatur illa dulcissima Mater ejus, cum illum Dominum tantum ac tantillum in brachiis suis exsultans ac laeta teneret, cum ei ut infantulo gestienti osculis frequentibus congauderet, cum eum lacrymantem super genua sua, quibus potuit modulis, consolaretur, cum denique aliis atque aliis studiis, ad quae ipsa materna pietas informabat eum, pro qualitatibus vicissitudinibus, sedula blandiretur. Opinare verum esse quod dicitur eum a latronibus deprehensum in via, et adolescentuli cujusdam beneficio ereptum. Erat is, ut dicunt, principis latronum filius, qui praeda potitus cum parvulum in matris gremio conspexisset, tanta in ejus speciosissimo vultu splendoris majestas apparuit ut eum supra hominem esse non ambigens, incalescens amore amplexatus sit eum et, o, inquit, beatissime parvulorum, si aliud se tempus obtulerit mihi miserendi, tunc memento mei, et hujus temporis noli oblivisci. Ferunt hunc fuisse latronem, qui ad dexteram Dei crucifixus alterum blasphemantem corripuit dicens: *Neque tu times Deum* (**Joan. XXIII, 40**), etc., conversus vero ad Dominum, eum in illa quae in parvulo apparuit intuens majestate pacti sui non immemor, *Memento*, inquit, *mei, dum veneris in regnum tuum* (**ibid., 42**). Itaque ad incentivum amoris hac non inutile arbitror uti opinione, remota omni affirmandi temeritate.

Praeterea nihilne suavitatis aestimes tibi accessurum, si eum apud Nazareth puerum apud pueros contempleris, si

obsequentem matri, si operanti nutritio assistentem intuearis? Quid, si duodennem cum parentibus Jerosolymam ascendentem, et illis redeuntibus et nescientibus in urbe manentem per triduum cum matre quaesieris? O quanta copia fluent lacrymae, cum audieris Matrem dulci quadam increpatione Filium verberantem: *Fili, quid fecisti nobis sic?* (**Luc. II, 48.**)

Si autem sequi Sponsum virginem quocunque ierit (**Apoc. XIV, 4**) delectet altiora ejus et secretiora scrutare, ut in Jordanis flumine audias in voce Patrem, in carne Filium, in columba videas Spiritum sanctum. Ibi ad spirituales nuptias invitata Sponsum suscipis datum a Patre, purificationem a Filio, pignus amoris a Spiritu sancto. Exinde dilectissimus Jesus solitudinis tibi secreta dicavit, et sanctificavit tibi jejunium subeundum, docens cum callido hoste conflictum. Haec ibi facta, pro te facta, et quonam modo facta sunt diligenter attendas. Dilige eum a quo facta sunt et imitare quae facta sunt.

Occurrat jam nunc memoriae mulier illa in adulterio deprehensa, et Jesus rogatus ad sententiam quid egerit, quidve dixerit, recordare. In terram oculos jecit, ne forte accusatam respiciens nimis confunderet. Cum enim scribens in terra, terrenos eos non coelestes prodidisset, *qui sine peccato est vestrum*, inquit, *primus in illam lapidem mittat* (**Joan. VIII, 7**). O mira et inexstinguibilis Christi benignitas! Quam condemnare juste potuit, adverte quam pie et quam caute liberavit. Cum enim omnes sententia trivisset et expulisset e templo, imaginare **231** quam pios oculos in illam levaverit, quam dulci et suavi voce sententiam absolutionis ejus protulerit? Puta quod suspiravit, quod lacrymatus fuerit, cum

diceret: *Nemo te condemnavit mulier (ibid., 10)*, etc. Felix, ut ita dicam, haec adultera mulier, quae de praeteritis absolvitur, secura efficitur de futuris. Jesu bone, te dicente, *nec ego te condemnabo (ibid., 11)*, quis condemnabit? *Deus est qui justificat, quis est qui condemnet? (Rom. VIII, 33, 34.)* Audiatur de caetero vox tua, *Vade, et jam amplius noli peccare (Joan. VIII, 11)*.

Jam nunc ingredere domum Pharisei, recumbentem ibi Dominum tuum attende, accede cum beatissima peccatrice ad pedes ejus, lava lacrymis, terge capillis, demulce osculis, fove unguentis. Nonne jam sacro liquoris illius odore perfunderis? Si tibi adhuc suos negat pedes, insta, ora, et gravidos lacrymis oculos attolle, tuisque suspiriis, inenarrabilibusque gemitibus extorque quod petis. Luctare cum eo, sicut Jacob (**Gen. XXXII, 24**), ut ipse se gaudeat superari. Videbitur tibi aliquando quod avertat oculos, quod aures claudat, quod desideratos pedes abscondat. Tu nihilominus *insta opportune, importune (II Tim. IV, 2)*, clama: *Usquequo clamabo, et non exaudies? (Hab. I, 2.)* Redde mihi, Jesu bone, *laetitiam salutaris tui (Psal. L, 14)*; quia *tibi dixit cor meum, quaesivi faciem tuam, faciem tuam requiram (Psal. XXVI, 8)*. Certe non negabit pedes suos virgini, quos osculandos praebeuit peccatrici.

Sed et domum illam non praeteribis, ubi per tegulas paralyticus ante pedes ejus submittitur, ubi pietas et potestas obviaverunt sibi. *Fili, inquit, remittuntur tibi peccata tua (Matth. IX, 2)*. O mira clementia! o indicibilis misericordia! Accepit felix remissionem peccatorum suorum quam non petebat, quam non praecesserat confessio, nec meruerat satisfactio, non exigebat contritio. Corporis salutem

petebat, non animae, et salutem corporis et animae recepit. Vere, Domine, vita in voluntate tua, si decreveris salvare nos, neme poterit prohibere. Si aliud decreveris, non est qui audeat dicere: Cur ita facis? Phariseae, quid murmuras? *An oculus tuus nequam est, quia ipse bonus est?* (**Matth. IX, 15.**) Certe miseretur cui voluerit (**Rom. IX, 18**); ploremus et oremus ut velit. Bonis etiam operibus pinguescat oratio, augeatur devotio, excitetur dilectio. Leventur purae manus in oratione, quas non sanguis immunditiae maculavit, tactus illicitus non foedavit, avaritia non exasperavit, levetur et cor sine ira et disceptatione, quod tranquillitas sedavit, et pax composuit puritas conscientiae lavit. Sed nihil horum paralyticus iste legitur praemisisse, qui tamen legitur remissionem omnium peccatorum meruisse. Haec est autem ineffabilis misericordiae ejus virtus, cui sicut blasphemum est derogare, ita et hoc sibi praesumere, stultissimum. Potest cuicunque vult hoc ipsum efficaciter dicere quod dixit paralytico: *Dimittuntur tibi peccata tua* (**Matth. IX, 5**). Sed quicunque sine suo labore, vel contritione, vel confessione, vel etiam oratione, sibi hoc dicendum exspectat, nunquam ei remittuntur peccata.

Sed exeundum est hinc, et ad Bethaniam veniendum, ubi sacratissima foedera amicitiae auctoritate Domini consecrantur. *Diligebat enim Jesus Martham, Mariam et Lazarum* (**Joan. XI, 5**). Quod ob speciale amicitiae privilegium, quo illi familiariori adhaerebant affectu dictum nemo est qui ambigat. Testes sunt lacrymae illae dulces, quibus collacrymatus est lacrymantibus quas totus populus interpretabatur amoris indicium. *Videte, inquit, quomodo amabat eum* (**Joan. XI, 36**). Et ecce faciunt ei coenam ibi, et

Martha ministrabat; Lazarus autem unus erat ex discumbentibus. Maria sumpsit alabastrum unguenti (Joan. XII, 2, 3), etc. Gaude, quaeso, huic interesse convivio. Singulorum distingue officia. Martha ministrabat, discumbebat Lazarus, ungit Maria. Hoc ultimum tuum est; frange ibi alabastrum cordis, et quidquid habes devotionis, quidquid amoris, quidquid desiderii, quidquid affectionis, totum effunde super caput Sponsi tui, adorans in homine Deum, et hominem in Deo. Si fremit, si murmurat, si invidet proditor, si perditionem vocat devotionem, non sit tibi curae. Ut quid, ait, perditio haec? poterat hoc unguentum venundari multo (Marc. XIV, 4), etc. Pharisaeus murmurat invidens poenitenti, murmurat Judas invidens effusioni unguenti. Sed Judex accusationem non recipit, accusatam absolvit. Sinite, inquit, illam; bonum enim opus (ibid., 6), etc. Laboret Martha, ministret, paret hospitium peregrino, esurienti cibum, sitienti potum, vestem argenti. Ego solus Mariae et illa mihi. Totum praestat quod habet; a me quidquid optat, expectet. Quid enim? Tunc Mariae consulis, relinquendo pedes quos dulciter osculatur, avertendo oculos ab illa speciosissima facie quam contemplatur, amovendo auditum ab ejus suavi sermone quo reficitur?

Sed jam surgentes eamus hinc. Quo? inquis. Certe ut insidentem asello coeli terraeque Dominum comiteris, tanta que fieri pro te obstupescens, parvorum laudibus tuas inseras, clamans et dicens: *Hosanna filio David (Matth. XXI, 9), etc.*

Jam nunc ascende cum eo in *coenaculum grande, stratum (Marc. XIV, 15)*, et salutaris coenae interesse deliciis gratulare. Vincat verecundiam amor, timorem excludat affectus, ut saltem de micis mensae illius eleemosynam

praebat mendicanti. Vel a longe sta, et quasi pauper attendens in divitem, ut aliquid accipias extende manum, famem lacrymis prode. Cum autem surgens a coena linteum se praecinxerit, miseritque aquam in pelvim (**Joan. XIII, 4, 5**), cogita quae majestas, quae potestas hominum pedes abluit et extergit, quae benignitas proditoris vestigia sacris manibus tangit. Specta, et exspecta, et ultimo omnium tuos ei praebere pedes abluendos, quia quem ipse non laverit, non habebit partem cum eo (**ibid., 8**). Quid modo festinas exire? Sustine paululum. Videsne quisnam ille est, rogo te, qui super pectus ejus recubuit (**ibid., 25**), et in sinum ejus caput reclinat? Felix, quicumque est ille. O certe ecce jam video! Joannes est nomen ejus. O Joannes, quid tibi dulcedinis, quid gratiae et suavitatis, quid luminis et devotionis hauriebas ab illo fonte? Ibi certe omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi sunt (**Col. II, 3**). Ibi fons misericordiae, ibi domicilium pietatis, ibi favus aeternae suavitatis. Unde tibi, o Joannes, omnia ista? Nunquid tu sublimior Petro, Andrea sanctior, aut certe omnibus apostolis gratiosior? Speciale hoc virginitatis privilegium, quia virgo es, electus a Domino, atque inter caeteros magis dilectus. Jam nunc exsulta, virgo, accede propius, et aliquam hujus dulcedinis portionem vindicare non differas, si potiora non potes, dimitte Joanni pectus, ubi se cum vino laetitiae in divinitatis cogitatione inebriat; tu currens ad humanitatis ubera lac exprime, quo nutriaris. Inter haec, cum sanctissima illa oratione discipulos commendans Patri dixerit: *Pater, conserva eos in nomine tuo* (**Joan. XVII, 11**), inclina caput tuum, ut merearis audire: *Volo ut ubi ego sum, et illi sint mecum* (**ibid., 24**).

Bonum est tibi hic esse, sed exeundum est. Praecedet ipse ad montem Oliveti, tu eum sequere. Et licet assumpto Petro et duobus filiis Zebedaei ad secreta secesserit, vel a longe intuere quomodo in se nostram transtulerit necessitatem. Vide quomodo ille cuius sunt omnia, pavere coepit et taedere. *Tristis est*, inquit, *anima mea* (**Matth. XXVI, 38**), etc. Unde hoc, Deus meus? Ita compateris mihi exhibens hominem, ut quodammodo videaris nescire quod Deus es. Prostratus in faciem oras, *et factus est sudor* (**Luc. XXII, 44**), etc. Quid stas accurre, et suavissimas illas guttas lambe, et pulverem pedum illius linge. Noli dormire cum Petro, ne merearis audire: *Sic non potestis una hora vigilare mecum?* (**Matth. XXVI, 40.**)

232 Sed ecce jam proditorem praeceuntem impiorum turba prosequitur, et osculum praebente Juda manus injiciunt in Jesum, Dominum suum tenent ligatum, et illas dulces manus vinculis stringunt. Quis ferat? Scio, occupat nunc cor tuum pietas, omnia viscera tua zelus inflamat. Sine, rogo, patiatur, qui pro te patitur. Quid optas gladium? quid irasceris? quid indignaris? Si instar Petri cujuslibet autem abscideris, si ferro brachium tuleris, si pedem truncaveris, ipse restituet omnia. Qui etiam si quem occideris, absque dubio suscitabit. Sequere potius eum usque ad atrium principis sacerdotum, et speciosissimam faciem ejus quam sputis illinunt, tu lacrymis lava. Intuere quam piis oculis, quam misericorditer, quam efficaciter tertio negantem respexerit Petrum, quando ille conversus et in se reversus flevit amare. Utinam, bone Jesu, tuus me dulcis oculus respiciat, qui te toties ad vocem ancillae procacis, carnis scilicet meae, pessimis operibus affectibusque negavi. Sed jam, mane facto, traditur Pilato, ibi

accusatur, et tacet, quoniam *tanquam ovis ad occisionem ductus est* (Isa. LIII, 7; Act. VIII, 32). Vide, attende quomodo stat ante praesidem inclinato capite, demissis oculis, vultu placido, sermone raro, paratus ad opprobria, promptus ad verbera. Scio, non poteris ulterius sustinere, nec dulcissimum dorsum ejus flagellis atteri, nec faciem alapis caedi, nec tenerum illud caput spinis coronari, nec dexteram, quae coelum regit et terram, arundine dehonestari, tuis oculis aspicere poteris. Ecce educitur, flagellatur portans spineam coronam et purpureum vestimentum, et Pilatus dicit: *Ecce homo* (Joan. XIX, 5). Vere homo est, quis dubitet? Testes sunt plagae virgarum, livor vulnerum, foeditas sputorum. Jam nunc cognosce, Zabule, homo est. Vere homo est iste, inquis. Sed quid est iste, inquis. Sed quid est, quod in tot injuriis non irascitur ut homo, non movetur ut homo, non suis indignatur tortoribus ut homo? Ergo plus est quam homo. Sed quis cognoscit illum? Cognoscitur certe homo impiorum terrae judicia sustinens, sed cognoscetur Deus judicia faciens. Sero animadvertisti. Zabule. Quid tibi per mulierem agere visum est, ut dimittatur? Tarde locutus es. Sedet pro tribunali judex, prolata est sententia. Jam propriam portans crucem ducitur ad mortem. O spectaculum! Videsne? *Ecce principatus ejus super humerum ejus* (Isa. IX, 6). Haec est virga aequitatis, virga regni sui. Datur ei vinum felle mistum, exuitur vestimentis, et inter milites dividuntur. Tunica non scinditur, sed sorte transit ad unum. Dulces manus ejus et pedes clavis perforantur, et extensus in cruce inter latrones suspenditur. Mediator Dei et hominum, inter coelum et terram medius pendens, ima superis unit, coelestibus terrena conjungit. Stupet coelum, terra miseratur. Quid tu? Non mirum si, sole contristato, tu contristaris; si terra contremiscente, tu

contremiscis: si scissis saxis, cor tuum scinditur; si flentibus juxta crucem mulieribus, tu conclamaris. Inde in omnibus iis considera illud dulcissimum pectus quam tranquillitatem servaverit pietatis. Non suam attendit injuriam, non poenam reputat, non sentit contumelias. Sed ipsis potius a quibus patitur, ille compatitur; a quibus vulneratur, ille medetur; ille vitam procurat, a quibus occiditur. Cum qua mentis dulcedine, cum qua spiritus devotione, cum qua charitatis plenitudine clamat: *Pater, ignosce illis?* (**Luc. XXIII, 34.**) Ecce ego, Domine, tuae majestatis adorator, non tui corporis interfector; tuae mortis venerator, non tuae passionis derisor; tuae misericordiae contemplator, non infirmitatis contemptor. Interpellet itaque pro me tua dulcis humanitas, commendet me Patri tuo tua ineffabilis pietas. Dic igitur, dulcis Domine: *Pater, ignosce illi.*

At tu, virgo, cui major est apud Virginis Filium confidentia quam mulieribus quae longe stant, cum matre Virgine et discipulo virgine accede ad crucem, et perfusum pallore vultum cominus intueri. Quid ergo? Tu sine lacrymis, amantissima, Dominae tuae lacrymas videbis? Tu siccis manes oculis, et ejus animam pertransit gladius doloris? (**Luc. II, 35.**) Tu sine singultu audies dicentem Matri: *Mulier, ecce filius tuus*; et Joanni: *Ecce mater tua?* (**Joan. XIX, 26, 27.**) Similiter cum discipulo Matrem committeret, latroni paradisum promitteret, tunc unus ex militibus lancea latus ejus perforavit (**ibid., 34.**) Festina, ne tardaveris, comede favum tuum cum melle tuo (**Cant. V, 1.**) Bibe vinum tuum cum lacte tuo (**ibid.**). Sanguis tibi in vinum convertitur, ut inebrieris. In lac aqua mutatur, ut nutriaris. Facta sunt tibi in petra flumina, in membris ejus vulnera, et in corporis ejus maceria, caverna.

In quibus instar columbae latitans et deosculans singula, ex sanguine ejus fiant *sicut vitta coccina labia tua, et eloquium tuum dulce* (**Cant. IV, 3**).

Sed adhuc exspecta, donec nobilis ille decurio veniens extractis clavis manus pedesque dissolvat. Vide quomodo felicissimis brachiis corpus amplectitur, ac suo astringit pectori. Tunc potuit vir ille sanctissimus dicere: *Fasciculus myrrhae dilectus meus* (**Cant. I, 12**), etc. Sequare tu pretiosissimum coeli terraeque thesaurum, et vel porta pedes, vel manus brachiaque sustenta, vel certe defluentes minutatim pretiosissimi sanguinis guttas curiosius collige, et pulverem pedum ejus linge. Cerne praeterea quam dulciter, quam diligenter beatissimus Nicodemus sanctissima ejus membra tractat digitis, fovet unguentis, et cum S. Joseph involutum sindone collocat in sepulcro (**Luc. XIX, 38-42**).

Noli praeterea Mariae Magdalenae deserere comitatum, sed paratis aromatibus cum ea Dominicum sepulcrum visitare memento. O sicut illa oculis, tu in spiritu cernere merearis nunc super lapidem revolutum ab ostio monumenti angelum residentem (**Marc. XVI, 3-5**); nunc intra monumentum unum ad caput, unum ad pedes resurrectionis gloriam praedicantes (**Joan. XX, 12**); nunc ipsum Christum Mariam flentem et tristem tam dulci reficientem oculo, tam suavi voce dicentem: *Maria* (**ibid., 16**). Rumpuntur ad hanc vocem omnes capitis cataractae, ab ipsis medullis eliciuntur lacrymae, singultus et suspiria ab imis trahuntur visceribus. *Maria*. O beata, quid tibi mentis fuit, quid animi, cum ad hanc vocem te prosternens, et reddens vicem salutanti, clamares, *Rabboni*? (**ibid.**) Quo, rogo, affectu, quo desiderio, mentisque ardore clamasti, *Rabboni*? Nunc plura dicere

lacrymae prohibent, cum vocem excludit affectus, omnesque animae corporisque sensus nimius amor absorbeat. Sed, o dulcis Jesu, cur a sacratis ac desideratissimis pedibus tuis sic arces amantem? *Noli*, inquis, *me tangere* (**ibid.**, 17). Ut quid, Domine? Quare non tangam illa desiderata vestigia tua pro me perforata clavis, perfusa sanguine, non tangam, nec deosculabor? An inimicitior solito, quia gloriosior? Ecce non dimittam te, nec recedam a te, non parcam lacrymis, pectus singultibus suspiriisque rumpetur, nisi tangam. Et ille inquit: *Noli timere*. Non auferetur tibi hoc bonum, si differtur; vade tamen, et nuntia fratribus meis quia surrexi (**ibid.**). Cucurrit cito, cito volens redire. Redit; sed cum aliis mulieribus, quibus ipse Jesus occurrens blanda salutatione dejectas erigit, tristes consolatur (**Matth. XXVIII, 9**). Adverte: tunc est datum quod fuit ante dilatum. *Accesserunt enim, et tenuerunt pedes ejus* (**ibid.**) Hic quandiu potes, virgo, morare. Non has delicias tuus somnus interpellet, nullus exterior tumultus impediat. Verum quia in hac vita misera nihil stabile, nihil aeternum est; nec unquam eodem statu permanet homo, necesse est ut anima nostra, dum vivimus, quadam varietate pascatur. Unde a praeteritorum recordatione, ad experientiam praesentium transeamus, ut ex his quoque, quantum a nobis diligendus sit Deus. intelligamus.

MEDITATIO XVI. *Sive meditationis quintae
decimae pars secunda.---De praesentibus
beneficiis Dei.*

233 Non parvum aestimo beneficium, quo Deus bene utens malo parentum nostrorum creavit nos de carne illorum, et inspiravit in nobis spiraculum vitae, discernens nos ab illis qui vel arbortivi projecti sunt ab utero, vel qui inter materna viscera suffocati poenae videntur concepti non vitae. Quod etiam integra nobis et sana membra creavit, ne essemus nostris dolori, alienis opprobrio. Magnum est hoc certe. Sed quomodo illud quantaeve bonitatis aestimabimus, quod eo tempore et inter tales nasci voluit, per quos ad fidem suam et sacramenta pervenimus? Videmus innumerabilibus hominibus hoc negatum, quod nobis gratulamur esse concessum, cum quibus una est et nobis conditio. Illi derelicti sunt per justitiam, nos vocati sumus per gratiam. Procedamus intuentes munus ejus fuisse, quod educati a parentibus fuimus Christianis. Quod nos flamma non laesit, quod aqua non absorcuit, quod non vorati a daemone, quod non percussi a bestiis, quod praecipitio non necati, quod usque ad congruam aetatem in ejus fide et bona voluntate nutriti. Huc usque ea percurrimus, soror, quibus fuit nobis una conditio, quos idem pater genuit, ac idem venter complexus est, eadem viscera profuderunt.

Jam nunc, soror, in me adverte quanta fecerit Deus animae tuae. Divisit enim inter me et te, quasi inter lucem et tenebras, sibi te servans, me mihi relinquens. Deus meus, quo abii? quo fugi? quo evasi? Ejectus a facie tua sicut Cain, habitavi in terra vagus et profugus, et quicumque invenerit me, occidet me. Quid enim ageret miserabilis creatura, a suo derelicta Creatore? Quo iret, quove lateret ovis erronea suo destituta pastore? O soror, fera pessima devoravit fratrem tuum. In me ergo cerne, quantum ibi contulerit qui te a tali bestia

conservavit illaesam. Quam miser ego sum, qui meam pudicitiam perdi; tam beata tu, cujus virginitatem misericordia divina protexit. Quoties tentata, quoties impetita tua tibi castitas est servata, cum ego libens in turpia quaeque progrediens, coacervavi mihi materiam ignis quo comburerer, materiam fetoris quo necarer, materiam vermium a quibus corroderer? Recole si placet illas foeditates meas pro quibus plangebas, et corripiebas saepe, puella parvulum, femina masculum. Sed non fallit Scriptura quae ait: *Nemo potest corrigere, quem Deus despexit* (**Eccle. VII, 14**). O quam diligendus est a te, qui cum me repelleret, te attraxit; et cum aequa conditio foret utriusque, tamen me despexerit, te dilexerit. Recole nunc, ut dixi, corruptiones meas, cum exaltaretur nebula libidinis ex luxuriosa concupiscentia carnis, et non esset qui eriperet et salvum faceret (**Psal. VII, 3**). *Verba enim iniquorum praevaluerunt super me* (**Psal. LXIV, 4**), qui in suavi poculo amoris propinabant mihi venenum luxuriae. Convenientes in unum affectionis suavitas et cupiditatis impuritas, rapiebant imbecillem adhuc aetatem meam per abrupta vitiorum, atque mergebant gurgite flagitiorum. Venerunt super me ira et indignatio tua, Deus, et ego nesciebam. Ibam longius a te, et sinebas. Jactabar, et effundebar, et defluebar per immunditias meas, et tacebas. Eia, soror, diligenter attende omnia ista turpia et nefanda, in quae me praecipitavit meum arbitrium; et scito quod in haec corruisses, si te Christi misericordia non servasset. Non haec dico quasi nihil mihi contulerit boni, dum exceptis iis quae superius diximus utriusque collata, mira patientia meas sustinuerit iniquitates. Cui debeo quod terra non me absorbit, nec fulminavit coelum, nec flumina submerserunt? Quomodo enim sustineret creatura tantam injuriam Creatoris sui, si non

impetum ejus cohiberet ille ipse qui condidit, qui non vult *mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat?* (**Ezech. XXXIII, 11.**) Ad illud quantae fuit gratiae, quod fugientem persecutus est, metuenti blandiebatur, quod erexit in spem totius desperatum, quod suis obruit beneficiis ingratum, quod gustu interioris dulcedinis, immundis assuetum delectationibus attraxit et illexit, quod indissolubilia malae consuetudinis vincula dissolvit, et abstractum saeculo benigne suscepit? Taceo multa, et magnae misericordiae suae circa me opera, ne aliquid gloriae suae, quae tota illius est, ad me videatur transire. Ita etiam secundum hominum aestimationem sibi cohaeret gratia dantis et felicitas recipientis, ut non solum laudetur, quia solus laudandus esset ille qui dedit, sed etiam ille qui recipit. Quis enim habet aliquid quod non receperit? Si autem gratis accepit, quare laudatur velut promeruerit? Tibi igitur laus, Deus meus, tibi gloria, tibi gratiarum actio; mihi autem confusio faciei meae (**Dan. IX, 7**), qui tot mala feci, et tot bona recipi. Quid igitur (inquis) me minus accepisti? O soror, quia felicius est ille, cujus navem plenam mercibus et onustam divitiis flatus ventorum integram revexit ad portum, quam qui passus naufragium nudus evasit mortem. Tu ergo in his, quas tibi divina gratia conservavit, exsultas divitiis; mihi maximus labor incumbit ut fracta redintegrem, amissa recuperem, scissa resarciam. Verumtamen et me volo ut aemuleris, valdeque putes erubescendum, si post tot flagitia in illa vita tibi inventus fuero aequalis, cum saepe virginitatis gloriam intervenientia quaedam vitia minuant, et veteris conservationis opprobrium morum imitatio et succedentes vitiis virtutes oblitterent. Sed jam illa, in quibus tibi sola conscia es divinae bonitatis, inspice nunc munera, quam

jucunda facie abrenuntianti saeculo Christus occurrerit, quibus esurientem deliciis pavit, quas miserationum suarum divitias ostendit, quos inspiravit affectus, quo te charitatis poculo ebriavit. Nam si fugitivum servum et rebellem sola sua miseratione revocatum spiritualium consolationum non reliquit inexpertum; quid dulcedinis crediderim eum virgini contulisse? Si tentabaris, ille sustentabat; si fluctuabas, ille solidabat. Quoties prae timore arescenti pius consolator astabat? Quoties aestuanti prae amore, ipse se tuis visceribus infundebat? Quoties psallentem vel legentem spiritualium sensuum lumine illustrabat? Quoties orantem in quoddam ineffabile desiderium suum rapiebat? Quoties mentem tuam a terrenis subtractam, ad coelestes delicias et paradisi amoenitates transportabat? Haec omnia revolve animo, ut in eum tuus totus revolvatur affectus. Vilescat tibi mundus, omnis amor carnalis sordeat, nescias te esse in mundo hoc; quoniam ad illos qui in coelo sunt et Deo vivunt, tuum transtulisti propositum. *Ubi est thesaurus tuus, ibi sit et cor tuum* (**Matth. VI, 21**). Noli cum argenteis simulacris vili marsupio tuo tuum includere animum; quia nunquam cum nummorum pondere poteris transvolare ad coelum. Puta te quotidie morituram, et de crastino non cogitabis. Non te **234** futuri temporis sterilitas terreat, non futurae famis timor mentem tuam dejiciat, sed ex ipso tota fiducia tua pendeat qui aves pascit, lilia vestit. Ipse sit horreum tuum, ipse apotheca, ipse marsupium tuum, ipse divitiae, ipse deliciae tuae; solus tibi sit omnia in omnibus. Haec interim de praesentibus satis sint.

MEDITATIO XVII. *Sive meditationis quintae decimae pars tertia.---De futuris beneficiis Dei.*

Qui autem praestat suis tanta in praesenti quanta illis servat in futuro? Principium futurorum et finis praesentium, mors est. Hanc cujus natura non abhorret? cujus non expavescit affectus? Nam bestiae fuga, latibulis, et aliis mille modis mortem cavent, vitam tuentur. Jam nunc diligenter attende quid tua tibi respondeat conscientia, quid praesumat fides, quid spes promittat, quid expetat affectus. Si vita tua tibi oneri est, si mundus fastidio, si caro dolori, profecto desiderio mors est tibi, quae jugum hujus oneris deponit, tollit fastidium, corporis dolorem assumit. Hoc unum dico omnibus hujus mundi praestare deliciis, honoribus atque divitiis, si ob conscientiae serenitatem, fidei firmitatem, spei certitudinem mortem non timeas. Quod ille poterit maxime experiri qui, aliquo tempore sub hac servitute suspirans, in liberiores conscientiae auras evasit. Haec sunt futurae beatitudinis tuae primitiae salutare, ut morte superveniente naturalem horrorem fides superet, spes temperet, conscientia pura repellat; et inde quodammodo mors est principium quietis, laborum meta, peremptoria vitiorum. Sic enim scriptum est: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur (Apoc. XIV, 13)*. Unde propheta reproborum mortem ab electorum morte discernens, *Omnes, inquit, reges dormierunt in gloria, unusquisque in domo sua; tu autem projectus es de sepulcro tuo, quasi stirpis inutilis, pollutus et obvolutus (Isa. XIV, 18, 19)*. Dormierunt quippe in gloria quorum mortem commendat bona conscientia, quia *pretiosa est in conspectu Domini mors sanctorum ejus (Psal. CXV, 15)*. Dormierunt sane in gloria quorum dormitioni assistunt angeli, occurrunt sancti, concivi

suo praebentes auxilium, et impartientes solatium; hostibus se opponunt, obsistentes repellunt, refellunt accusantes, et sic usque ad sinum Abrahae sanctam animam comitantes in loco pacis collocant et quietis. Non sic impii, non sic, quos de corpore quasi de fetenti sepulcro pessimi spiritus cum instrumentis infernalibus extrahentes, pollutos libidine, obvolutos cupiditate injiciunt ignibus exurendos, avibus lacerandos, aeternis fetoribus deputant suffocandos. *Vere exspectatio justorum laetitia; spes autem impiorum peribit (Prov. X, 28)*. Sane qualis sit illa requies, quae pax illa, quae jucunditas in sinu Abrahae, quae illis quiescentibus promittitur, et exspectatur laetitia, quia experientia non docuit, stylus explicare non poterit. Exspectant felices donec impleatur numerus fratrum suorum, ut in die resurrectionis duplici stola, scilicet corporis et animae perpetua felicitate fruantur.

Jam nunc intuere illius diei terrorem, quando coelorum virtutes movebuntur, elementa ignis calore solventur, patebunt inferi, occulta omnia nudabuntur; veniet desuper iratus Judex, ardens furor ejus, et *ut tempestas currus ejus (Jer. IV, 13)*, ut reddat in ira vindictam et vastitatem in flamma ignis. Beatus est qui paratus est occurrere illi. Quid tunc miseris animabus erit? Quam tunc miseri erunt, quos nunc luxuria foedat, avaritia dissipat, extollit superbia. *Exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum (Matth. XIII, 49)*, illos a dextris, illos a sinistris statuentes.

Cogita te nunc ante tribunal Christi inter utramque hanc societatem assistere, et necdum in alteram partem separatam. Deflecte oculos nunc ad sinistram Judicis, et miseram illam

multitudinem contemplare. Qualis ibi horror, quis pudor, quis fetor, quis timor, quis dolor? Stant miseri et infelices, stridentes dentibus, nudo latere palpitantes, aspectu horribiles, vultu deformes, dejecti prae pudore, prae corporis turpitudine et nuditate confusi. Latere volunt, et non datur; fugere tentant, nec permittitur. Si oculos levant desuper, Judicis imminet furor; si deponunt, infernalis putei eis ingeritur horror. Non suppetit criminum excusatio, nec de iniquo judicio erga Deum aliqua poterit esse causatio, cum quidquid decretum fuerit, justum esse ipsam eorum conscientiam non latebit. Cerne nunc quam amandus tibi sit, qui te ab hac damnata societate praedestinando discrevit, vocando separavit, justificando purificavit.

Retorque nunc ad dexteram oculos, et quibus te glorificando sit inserturus adverte. Quis ibi decor, quis honor et quae felicitas, et quae securitas? Alii judiciaria sede sublimes, alii corona martyrii splendentes, alii flore virginitatis candidi, alii eleemosynarum largitione fecundi, alii doctrina et eruditione praeclari, in unum charitatis foedus copulantur. Lucet eis vultus Jesu, non terribilis, sed amabilis; non amarus, sed dulcis; non terrenus, sed blandiens.

Sta nunc quasi in medio, nesciens quibus te Judicis sententia deputabit. O dura expectatio! *Timor et tremor venerunt super me, et contexerunt me tenebrae (Psal. LIV, 6)*. Si me sinistris sociaverit, non causabor injustum; si dextris ascripserit, gratiae ejus hoc non meis meritis est imputandum. Vere, Domine, vita in voluntate tua. Vides ergo quantum in ejus amore tuus extendi debeat animus, qui, cum injustis posset in te prolatam retorquere sententiam, justis te maluit ad salvandum inserere. Jam te puta sanctae illi societati

conjunctam vocis illius audire decretum: *Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi* (**Matth. XXV, 34**). Inde miseris audientibus verbum Domini plenum irae et furoris: *Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum* (**ibid., 41**). *Tunc ibunt ii* inquit, *in supplicium aeternum; justi autem in vitam aeternam* (**ibid., 46**). O dura separatio! o miserabilis conditio! Sublatis enim impiis ne videant gloriam Dei; de justis vero singulis secundum gradum suum et meritum angelicis ordinibus insertis, fiet illa gloriosa processio, Christo praecedente capite nostro, omnibusque suis membris sequentibus, et tradetur regnum Deo Patri, ut ipse regnet in eis, et ipsi in eo, regnum illud percipientes, *quod paratum est illis ab origine mundi*, cujus regni status ne cogitari quidem a nobis potest, multo minus dici vel scribi. Hoc scio quod nihil omnino aberit quod velis adesse.

Nullus igitur ibi luctus, nullus fletus, nullus dolor, nullus timor. Non tristitia, non discordia, non invidia, non tribulatio, non tentatio, non aeris mutatio vel corruptio, non suspicio, non ambitio, non adulatio, non detractio, non aegritudo, non senectus, non mors, non paupertas, non nox, non tenebrae, non edendi vel bibendi vel dormiendi ulla necessitas, fatigatio nulla. Quid ergo ibi boni est? Ubi neque luctus, **235** neque fletus, neque dolor, nec tristitia, quid potest esse nisi perfecta laetitia? Ubi nulla tentatio, vel tribulatio, nulla temporum mutatio, vel corruptio aeris, aestus vehementior, nec hiems asperior, quid potest esse nisi summa quaedam rerum temperies, et mentis et carnis vera et summa tranquillitas? Ubi nihil est quod timeas, quid potest esse nisi summa securitas? Ubi nulla discordia, nulla invidia, quid potest esse nisi summa

et vera dilectio? Ubi nulla deformitas, quid potest esse nisi summa et vera pulchritudo? Ubi nulla paupertas, quid potest esse nisi omnis plenitudo? Ubi nullus labor vel defectio, quid erit nisi summa requies et fortitudo? Ubi nihil est quod gravet vel oneret, quid erit nisi summa felicitas? Ubi nec senectus exspectatur, nec morbus timetur, quid potest esse nisi vera sanitas? Ubi nec nox, nec tenebrae, quid est nisi lux perfecta? Ubi mors et mortalitas omnis absorpta, quid est nisi vita aeterna?

Quid est ultra quod quaeramus? Certe, quod iis omnibus excellentius est, scilicet visio, cognitio et dilectio Creatoris. Videbitur in se, videbitur in omnibus creaturis suis, regens omnia sine sollicitudine, sustentans omnia sine labore, impertiens quodammodo se singulis pro sua capacitate, sine diminutione vel divisione. Videbitur ille vultus amabilis et desiderabilis, in quem angeli desiderant prospicere: de cujus plenitudine, de cujus lumine, de cujus suavitate quis dicet? Videbitur Pater in Filio, et Filius in Patre, Spiritus sanctus in utroque. Videbitur enim sicuti est, impleta ejus promissione qua dicit: *Qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum* (**Joan. XIV, 21**). Ex hac visione illa procedit cognitio, de qua ipse ait: *Haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum* (**Joan. XVII, 3**). Ex his tanta nascetur dilectio, tantus ardor pii amoris, tanta dulcedo charitatis, tanta fruendi copia, tanta desiderii vehementia, ut nec satietas desiderium, nec desiderium satietatem impediat. Quid est hoc? Certe *quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quae praeparavit Deus diligentibus se* (**I Cor. II, 9**).

Haec tibi, soror, de praeteritorum beneficiorum Christi memoria, de praesentium experientia, de expectatione futurorum, quaedam meditationum spiritualium semina proseminare curavi, ex quibus divini amoris fructibus uberius oriatur et crescat: ut meditatio affectum excitet, affectus desiderium pariat, lacrymas desiderium extorqueat: ut tibi sint *lacrymae* tuae *panes die ac nocte* (**Psal. XLI, 4**), donec appareas in conspectu ejus, et suscipiaris ab amplexibus ejus, dicasque illud quod in Canticis scriptum est: *Dilectus meus mihi, et ego illi; inter ubera mea commorabitur* (**Cant. I, 12**). Quod ipse tibi praestare dignetur, qui vivit et regnat Deus in saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO XVIII. *Gratiarum actiones pro beneficiis divinae misericordiae et petitio divini adjutorii.*

Spes mea, Christe Deus, hominum tu dulcis amator,
Lux mea, vita, salus, pax et decus omne tuorum,
Omnia pro quorum voluisti ferre salute,
Carnem, vincla, crucem, vulnus, mortemque sepulcrum.
Post tres inde dies devicta morte resurgens
Discipulis visus, nutantia corda reformans,
Inde quaterdena coelorum summa petisti,
Vivis in aeternum, nunc et per saecula regnas.

Tu es Deus meus vivus, Christus meus sanctus, Dominus meus pius, rex meus magnus, pastor meus bonus, magister

meus verax, adiutor meus opportunus, dilectus meus pulcherrimus, panis meus vivus, sacerdos meus in aeternum, dux meus ad patriam, lux mea verax, dulcedo mea sancta, vita mea recta, sapientia mea praeclara, simplicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tuta, portio mea bona, salus mea sempiterna, misericordia mea magna, patientia mea robustissima, victima mea immaculata, redemptio mea sancta, spes mea firma, charitas mea perfecta, resurrectio mea sancta, vita mea aeterna, exsultatio et vita mea beatissima sine fine mansura. Te deprecor, supplico et oro ut perficias in me opus coeptum misericordiae tuae: ego enim, ultimus servorum tuorum, non immemor beneficiorum miserationis tuae, quae mihi peccatori collata sunt, gratias tibi ago, quia me indignum pro tua sola clementia ex Christianis parentibus nasci fecisti, et per aquam sancti baptismatis et renovationem sancti Spiritus ab originalibus vinculis expedisti, et in tuos adoptionis filios aggregasti; quoniam mihi rectam fidem donasti, eamque in corde meo semper augere et confirmare dignatus es per illuminationem gratiae tuae, et per documenta sanctae matris Ecclesiae; obsecroque te, Domine, et suppliciter rogo, adauge semper in me hanc fidem, fidem veram et fidem sanctam, catholicam et orthodoxam, fidem prudentissimam et invictissimam, bonis omnibus cunctisque virtutibus adornatam, quae per dilectionem operetur in me quod tibi placet; quae nequeat vinci inter verba altercationis in tempore persecutionis, vel in die necessitatis et mortis. Cunctarum fons et origo, largitor et conservator virtutum, Deus, auge, quaeso, in me fidem rectam, spem inconcussam, charitatem perfectam, humilitatem profundam, patientiam invictissimam, corporis et animae castitatem perpetuam. Da mihi prudentiam, iustitiam, fortitudinem et temperantiam,

discretionem in omnibus, et sensum pervigilem, ut possim inter bona et mala, inter dextram et sinistram prudenter discernere. Fac me ergo divitem sacrarum virtutum, ex quibus tibi serviam, per quas tibi in veritate placeam: amator enim factus sum pulchritudinis earum per gratiam tuam. Da mihi eas propter honorem et gloriam nominis tui; conjunge illas fidei meae, ut sint ei individuae comites per omne tempus vitae meae; unde, rogo, fac me per gratiam tuam semper et in fide stabilem, et in omni opere efficacem, ut fidem tuam, quam lingua mea loquitur et manu mea scripta testantur, probabilis vita bonis moribus fateatur.

Gratias tibi ago, Domine, quia me vas vacuum, et inutilem idiotam replesti scientia, intelligentia; et dedisti semper hamilem scientiam, quae aedificet. Da mihi et mitissimam et sapientem eloquentiam, quae nesciat inflari, et de tuis bonis super fratres extolli. Pone, quaeso, in ore meo verbum consolationis et aedificationis et exhortationis per Spiritum sanctum tuum, ut et bonos valeam ad meliora exhortari, et eos, qui adverse gradiuntur, ad tuae rectitudinis lineam revocare verbo et exemplo. Sint verba, quae dederis servo tuo tanquam acutissima jacula, et ardentes sagittae, quae penetrent et incendiant mentes audientium ad timorem et amorem tuum. Tu pastor et rector omnium, Christe Deus, qui nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiae tuae, vocasti parvitatem **236** meam ad hoc pastorale officium; propter te et nomen tuum fac me idoneum ad hoc ministerium, et sapienter domum tuam regam, et in omnibus secundum voluntatem tuam gregem tuum pascere valeam. Tribue pro pietate et bonitate tua, ut efficiar in domo tua lucerna ardens et lucens; concede propter honorem et gloriam nominis tui, ut

cum multo bono fructu fraternae societatis, merear pervenire ad gloriam tuam: non est tibi enim quidquam difficile, non aliquid impossibile. Velle tuum, facere; voluntas tua, opus est. Et ideo corde credo, et ore confiteor (**Rom. X, 10**) quod tu potes et vis opus illud magnifice adimplere per me tantillum: scio, et certus sum quod tu vales fructus bonos et magnos facere de grege tuo per me exiguum et infirmum. Parvulus quippe sum, et nullius virtutis homuncio, nihil habens in me quod expediat, vel quod dignum sit tanti officii, idcirco desperans omnimodis de parvitate, non respiro nisi in sola misericordia tua.

Sed licet sis magnus in magnis, gloriosius tamen operaris magna in minimis. Erit certe tua laus dulcior, et copiosior in ore hominum, cum per me tantillum operari dignus fueris magna de grege tuo. Mitte ergo in auxilium meum sanctum angelum tuum de coelis (**Psal. XIX, 3**), qui me adjuvans in omnibus, prosperari istud opus faciat in manu mea; ita ut glorificetur nomen tuum benedictum in me misero peccatore. Dives in misericordia, largus in muneribus, qui omnibus omnia tribuis et nihil perdis, da mihi coelestia et terrena subsidia ad omnem sufficientiam, ut habeam unde gregem tuum possim pascere et sustentare tam spiritualiter quam corporaliter, atque venientes in tuo nomine suscipere absque ulla haesitatione, simulque loca commissa ordinare et praeparare ad quietem et salutem fratrum, sicut decet et oportet. Omnia a te haec postulo, Domine Deus noster, quia cuncta bona nostra, dona tua sunt. Non enim aliunde possumus tibi servire neque placere, nisi de tuo munere.

At si non forte est in consilio aeternae voluntatis tuae, ut facias per me de ovibus tuis fructum bonum et magnum, obsecro et

suppliciter rogo, dissolve me a nexu tanti officii, modis quibus tibi videtur, or dine quo tibi placet. Scis enim omnia, et potes omnia. Quid hic facio? Quid moror in his tumultibus, si facturus non sum per gratiam tuam aliquid boni de fratrum salute? Duo a te peto: unum horum pro tua clementia ne deneges mihi. Rogo te per omnes miserationes tuas, da mihi consolationem tuam coelestem in multis tribulationibus meis. Pondus enim istud gravissimum, quod impositum est super cervices meas, ferre non valeo, deponere timeo: angustiae mihi sunt undique, et quid eligam ignoro. Adjutor omnium in te sperantium Deus, ne me deserat pietas tua, ne me derelinquat gratia tua. In te sperantem Deus, et in tua misericordia solummodo confidentem adjuva me; quia sine te tibi placere non valeo. Quis unquam speravit in te, et derelictus est? (**Eccli. II, 11.**) *Non est auditum a saeculo (Joan. IX, 32).* Deus tu es optimus infinitae pietatis et immensae bonitatis, qui in te sperantes nunquam consuevisti relinquere. Ostende, quaeso, misericordiam tuam in me, quia *ad te confugi, ut videant qui me oderunt, et confundantur; quoniam tu, Domine, adjuvisti me et consolatus es me (Psal. LXXXIII, 17).*

Gratias tibi ago, Domine, quia me et a vano hujus mundi consortio separasti, et ad tuum sanctum officium perduxisti, nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiae tuae. Benedico te, Domine Deus noster, qui mihi das indigno servorum tuorum societate et charitate perfrui. Da mihi quietem, et salutem corporis et animae, simulque opportunam ad te vacationem. Libera me a vanissimis hujus mundi implicationibus ad profectum animae meae, propter honorem et gloriam nominis tui; et quia scriptum est: *Nemo militans*

Deo implicat se saecularibus negotiis (II Tim. II, 4), et ab omnibus curarum tumultibus separas animas servientium tibi, ut tibi soli Domino vacent die ac nocte; da fructuosum et spiritale otium abrenuntiantibus mundo, ut ipso cordis palato gustent et sapiant quoniam dulcis (I Petr. II, 3) et suavis es, Domine, sicut tua Scriptura admonet, dicens: Vacate et videte, quoniam ego sum Deus (Psal. LIV, 11). Et alibi: Sapientiam discite in tempore olii, et qui minoratur actu ipse percipiet eam (Eccli. XXXVIII, 25). Sed et sacratissima sententia tua ore tuo pio prolata plenius informat nos, et a mundanis curis prorsus prohibet, dicens: Non potestis Deo servire et mammonae (Matth. VI, 24; Luc. XVI, 13). Et rursum: Nemo mittens manum suam ad aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno coelorum (Luc. IX, 62). Et alibi nos evidenti exemplo retrahere dignaris, dicens: Mementote uxoris Lot (Luc. XVII, 32).

Gratias tibi ago, misericordissime Domine, qui me miserum multumque negligentem peccatorem a principio, et a cunabulis per universa pene vitia et peccata decurrentem, benigne et patienter adhuc ad poenitentiam expectas, nolens me perdere cum peccatis, vitiis, culpis et negligentis meis. Si enim mihi, Domine, secundum peccata mea facere voluisses, olim me terra vivum absorbere debuisset. Sed rogo, pie Domine, ne tua in me expectatio sit vacua, sit quod absit, infructuosa. Tu qui non vis mortem peccatoris (Ezech. XXXIII, 11), da mihi de praeteritis malis meis indulgentiam; de praesentibus concede emendationem; de futuris vero largire jugiter custodiam atque cautelam. Da locum et spatium ad dignos poenitentiae fructus (Luc. III, 8). Aperi oculos

cordis mei per Spiritum sanctum tuum, ut videam et plangam omnia peccata mea. Domine, *tempus est acceptabile, et dies sunt salutis* (II Cor. VI, 2). Miserere mei, Domine, et ne perdas me cum peccatis meis (Psal. XXV, 9), ne reserves mala mea punienda in illa futura vita, in illis infernalibus suppliciis, in illo tremendo examine tuo. Propter magnam clementiam tuam solve omnium peccatorum meorum vincula, priusquam ab hac vita egrediar. Da mihi cor contritum et humiliatum, da mihi gratiam lacrymarum. Da lumen in corde, da vires in corpore, ut quae agenda sunt videam, et ad ea implenda, quae videro, fortiter convalescam cunctis diebus vitae meae. *Miserere mei, Domine, miserere mei* (Psal. LVI, 2). Non permittas hanc animam peccatricem, pro qua et nasci de Virgine, et mori in cruce dignatus es; non jubeas, quaeso, separari eam ab hoc mortali corpore priusquam me facias plene et perfecte poenitere, et plangere omnia peccata mea quaecunque egi post baptismum ab ipsis cunabulis meis, sive scienter et nescienter, sive superbe, vel negligenter; ita ut in die exitus mei, emundatis dilectis omnibus et bene correctis moribus, securus et gaudens videam dulcissimam et pulcherrimam faciem tuam cum laetitia et exultatione propter tuam nimiam misericordiam et bonitatem.

Gratias tibi ago iterum iterumque, omnipotens et misericors Christe, qui immeritam exiguitatem meam propter te, et nomen sanctum tuum, de multis angustiis, tribulationibus, calamitatibus et infirmitatibus; de multis foveis, laqueis, scandalo, et peccatis; de multis insidiis visibilium et invisibilium inimicorum; de multis malis, et gravissimis periculis hactenus liberare dignatus es, dirigens mirabiliter et misericorditer vitam meam inter adversa et prospera; ita ut nec

adversa me dejicerent, nec prospera extollerent. Posuisti enim frenum tuum in maxillis meis, et non dereliquisti me penitus in manu arbitrii mei, habens curam mei paterna pietate, et non permittens amplius tentari supra id quod potero sustinere (**I Cor. X, 13**). Ubi locus fuit peccandi, quandoque non fuit voluntas; vel quando voluntas, non fuit locus.

Sit itaque tibi laus, sit benedictio, sit gratiarum actio, Domine Deus meus, pro universis tuis donis et datis, **237** et pro omnibus beneficiis tuis, quae animae et corpori meo largiris, et semper largitus es ab ipsis cunabulis, pro pietate tua, et bonitate, nullis meis meritis exigentibus, imo peccatis meis gravissimis non obstantibus. Sed rogo, Domine, rogo ne sinas me ingratum esse tantis beneficiis, et indignum tam multis miserationibus. Non mihi, non diabolo, non mundo, non alicui rerum, non cuilibet hominum liceat in me tua dona subvertere, quia totum est fragile quidquid tibi nititur obviare. Pone, quaeso, magis magisque frenum tuum in maxillis meis, et trahe me post te tanquam mansuetum animal, in nullo tuis jussionibus recalcitrantem, sed plano moderatoque incessu te Dominum meum portantem, et voluntati tuae in omnibus obtemperantem. Excita, Domine, torporem meum tuis stimulis, et fac me toto corde totaque virtute quaerere faciem tuam cunctis diebus vitae meae. Attrahe me ad te, virtus salutis nostrae, Deus, freno potentis gratiae tuae, et non sinas me propria voluntate in arbitrio proprio evagari. Imaginem tuam non sinas in me obscurari; quae si te praestante defendatur, semper egregia, nobilis et perspicua est. Miserere, Domine, mei miserrimi et indigni servi tui, quia non sum sicut innumeri et multiplices famuli tui, qui tibi ab ipsis cunabulis devotissime servierunt; non sicut illi qui post publica flagitia

poenitendo, tibi meruerunt esse devoti. Non sum sicut nonnullae Christianae feminae viris conjunctae quae tibi serviunt in actibus misericordiae cum summa devotione. Non sum sicut et multi illorum qui in oculis hominum tanquam iniqui et perversi esse videntur, sed multo aliter se habent in conspectu tuo: *Tu enim solus nosti corda filiorum hominum* (**II Par. VI, 30**). Si quid tamen, Domine, boni facio, aut fecero, tua gratia largiente, quo fine hoc faciam, quave distictione a te pensetur, ignoro. Unde, *Deus terribilis in consiliis super filios hominum* (**Psal. LXV, 5**), tuam sanctam et immensam supplex et multum tremens deprecor clementiam, ut qui neminem vis perire, sed omnes salvos facere (**I Tim. II, 4**), non me derelinquas in manu consilii mei, neque in iudicio arbitrii mei, neque in potestate aut tentatione daemonum, neque in errante iudicio aut noxio consilio hominum, sed pro bonitate ac pietate tua, juxta suam benignissimam, quae in sui dispositione falli non potest, providentiam, dispone hic et ubique, nunc et semper, dies vitae meae in beneplacito tuo, et dirige per Spiritum sanctum tuum cor, linguam, actusque meos secundum voluntatem tuam in tua misericordia ut te rectore, te duce illa semper studeam cogitare, loqui et agere quae tibi placent, per gratiam tuam in veritate; et me tandem ad vitam perducant aeternam, te miserante et donante, qui es largitor omnium bonorum, et qui es Deus benedictus cum Patre et Spiritu sancto in saecula saeculorum. Amen.

MEDITATIO XIX . *De dulcedine divinae majestatis, et de aliis multis.*

I. *Admiratio de ineffabili bonitate Creatoris, et de magna miseria creati hominis.*---Dum considero quid sit Deus, quam dulcis natura, quam amabilis, quam bona, quam ineffabilis, quam admirabilis, quantum ab omni creatura veneranda et adoranda, et iterum video et intelligo quid sit homo, quem ipse Deus fecit ad imaginem et similitudinem suam, quemque praeterea talem creavit, ut sicut semper in se exprimeret imaginem Creatoris sui; sic semper in memoria haberet voluntatem ejus et dilectionem, qui eum talem creavit, miror multum et obstupesco et de inaestimabili bonitate Dei creatoris, et de magna miseria creati hominis.

De ineffabili bonitate Dei miror quod, cum sit ipse omnipotentissimus et justissimus, patitur hominem vel ad horam vivere, quem propterea voluit tam honorabilem creare ut sicut ipse homo honorabilior esset caeteris creaturis, honorabilius caeteris creaturis viveret semper secundum voluntatem sui Creatoris: et ipse miserrimus et infelicissimus per contrarium agit, quod, cum omnes aliae creaturae semper concordent cum voluntate Creatoris sui, ipse semper aut fere semper resistit illius voluntati. De immensa vero miseria hominis miror quomodo sensum sic perditum habeat, sic quasi pecus, quod sensum non habet, vivat, ut unquam obliviscatur Creatoris sui qui sui ipsius non potest oblivisci. Puto, nisi insanus sit, nunquam sui ipsius est immemor; ut non intelligat se esse, vivere et intelligere. Haec autem omnia homo se intelligens habere,

mirandum est et multum obstupescendum quomodo unquam ipsius obliviscatur cui complacuit sibi omnia ista dare.

II . *Quantum homo ab homine diligatur; et quare Deus plus debeat diligere, quam aliquis homo.*--- Homo itaque , cui ab alio homine aliquod bonum in hoc saeculo datur, saepius tam ferventer illum solet diligere, qui sibi hoc bonum fecit, sicque jugiter se praesentare in ejus obsequium , ut si causa illius benefactoris suis exigit, mortem etiam saepius incurrere pro illo non metuat ; et tamen nullum, quod unquam homo in hoc saeculo possit habere, vel quod alius alii possit dare, nullus est tam parvi sensus qui non intelligat se non in perpetuum retinere, sed, vel antequam finis ei eveniat, vel si non ante, saltem tunc cum finis ei advenerit, dimittere .

Quod vero Deus homini in hoc saeculo dat, aut tale est quod nunquam amittat, et nunquam ei aliquis auferat aut tale est, ut etiamsi homo illud perdat, per illud tamen promereri possit , finita praesenti vita, ut in aeternum sit cum Creatore suo in beata vita. Dat autem Deus homini saepius in hoc saeculo secundum rationem vivere et Creatorem suum, sicutipse praecipit et justum est, diligere, praeceptis ejus sine ulla contradictione per omnia obtemperare, et hoc bonum nullus hominum, nisi ipse sola sua voluntate dimittat, potest auferre. Pecuniam temporalem, velit nolit homo, necesse ei erit dimittere; sed, dum eam habet, si largitur eam sicut Deus suus praecepit, merebitur sic faciendo ad perpetuam vitam pervenire.

O immensa Creatoris nostri bonitas! o inaestimabilis misericordia! Ipse in nullo unquam egens homine, hominem tamen prosola bonitate sua creavit, creando rationalitate

exornavit ; ut felicitatis ejus et aeternitatis posset esse particeps, et sic cum eo gaudium **238** et laetitiam in perpetuum possidere . Adhuc etiam cum homo in multis contrarius ei existat, multa, quanquam ei displiceant , sciens volensque faciat; monet tamen eum ut redeat, et misericordiam Creatoris sui requirat, nec pro ullo commisso, tametsi gravi desperare praesumat. Est enim fons pietatis et misericordiae, et omnes, quacunque macula peccati sint foedati, desiderat mundare, mundatis perennis vitae laetitiam reddere.

III . *Quod omnia bona Deus fecit, et quod solus ipse essentialiter bonus sit.*--- Suavissime et dulcissime Jesu Christe, qui es pius amator hominum, ac benignissimus Redemptor peccatorum, te adoret anima mea, tibi serviat omnis vita mea, te desiderent omnia interiora mea. Vult, piissime Domine, vult mea misera anima cogitare de te, tua mirabilia inspicere, et quam bonus et misericors sis erga peccatores intelligere, ne propter mea peccata desperans, a bonitate tua (heu, miser!) me velim alienare, ut sic cogitans, et tibi, qui veritas es, credens, jam aliquando ab iniquitatibus possim cessare, et ad recta facienda animum meum malis operibus et peccatis incurvatum reformare .

Ecce scio, Domine, quia omnia quae sunt, de nihilo fecisti; id est, non erant, et ea fecisti; sed tu ipse qui ea fecisti, semper fuisti, et nunquam fuit quando fueris; fuisti vero semper bonus, et semper omnipotens, et propterea omnia quaecunque fecisti, bona fecisti. Tu ergo qui semper fuisti, et es et eris, et non qui de non esse ad esse venisti, sicut tibi

semper esse fuit, ita tibi semper bonitas et omnipotentia fuit. Et propter hoc non tibi est aliud essentia quam bonitas et omnipotentia; sed quae est tibi essentia, eadem est bonitas et omnipotentia. Et ideo non potes esse, nisi bonus et omnipotens, et omnia illa quae similiter de te dicuntur et creduntur.

Tu vero vere es, et non est aliud nisi tu, et non est tibi nisi unum est, quia non quod modo es, modo non es, sed quod modo es, semper es. Creaturae autem, cui non semper esse fuit, sed quae de non esse ad esse venit per te et a te cui semper esse fuit, non est eadem essentia quae bonitas et quae potentia; sed quando bona est, et quando bona facere potest, a te bona est, et a te bona facere potest, qui essentialiter es bonus et omnipotens. Fecisti autem omnem creaturam bonam, sed tamen non omni creaturae, licet sit bona facta a te, dedisti rationem intelligendi te. Et quamvis omnis creatura te laudet, te Creatorem suum et gubernatorem esse reclamet; tamen non omnis creatura te intelligit, nisi tantummodo rationalis, et quam fecisti ad imaginem et similitudinem tuam.

IV. *Quod omnis creatura suum laudet Creatorem.*--- Laudat te etiam illa creatura, cui donum intelligentiae non dedisti, quando rationalis creatura eam a te creatam bonam pulchreque ordinatam conspicit; et hoc est ab illa te laudari, a rationali creatura, scilicet intelligi te eam bonam fecisse pulchreque ordinasse. Humanam vero naturam quam rationalem fecisti, et illam naturam cui intelligentiae donum non dedisti, sic distinxisti ut humana natura, propter quam

aliam creaturam fecisti, illam secundum tuam voluntatem disponderet, et ex ipsa, te concedente, alimentum unde se sustentaret, acciperet.

Sed quia homo ex duabus naturis constat, ex anima scilicet et carne, alimentum, unde secundum carnem vivit, accipit a creatura; unde vero secundum animam vivit, accipit a Creatore, sed tamen utrumque a Creatore. Vivit autem homo hic interim secundum carnem, dum alitur cibus humanis; vivit vero secundum animam, dum voluntatem et praecepta Creatoris sui custodit. Et sicut moritur secundum carnem, si non sustentatur cibus humanis, sic moritur secundum animam, quando non obtemperat praeceptis divinis. Homo itaque qui constat ex anima et carne, faciendo quae jubet Deus, vivit in carne et in anima, quia in hoc agendo promeretur ut feliciter vivat cum Creatore suo in vita aeterna. Si vero ab agendo quae jubet Creator suus, deviare conatur, et magis appetit secundum carnis desideria vivere, quod vere non est vivere, sed sibi infeliciter vitam auferre; si quis diligenter intueretur, videret in illo non figuram illius hominis qui factus est ad imaginem Dei, sed figuram pecudis, cujus et mores satagit imitari, et tunc vere potest asseri quia est mortuus, mortem aeternam sine dubio subiturus, si in hoc perseverans finiatur.

V . *In quo similis est homo Creatori suo.*--- Fecit autem Deus Creator hominem ad imaginem et similitudinem suam, quia fecit eum rationalem . Et sicut Deus voluntate bonus est, sic homo, ad ejus similitudinem factus, voluntate bonus est; in hoc similis Creatori, quia Creator voluntate bonus, homo voluntate bonus ; sed in hoc differens, quia Creator aeternaliter a seipso est bonus et essentialiter homo: vero ideo

bonus, quia imitatur eum qui aeternaliter et essentialiter a se ipso est bonus. Est autem, sicut dixi, Creator voluntate bonus, homo ad similitudinem Creatoris factus voluntate bonus, sed in hoc differens, quod Creator non vult nec potest esse vel velle aliud quam esse bonus; voluntas enim, et potentia est illi essentia. Homini vero est aliud voluntas et potentia quam essentia. Si tamen concordat cum voluntate Dei, et idem vult quod Deus, exprimit in se imaginem Dei. Et si in hoc usque in finem perseverat, meretur operante miseratione divina ut post in aeternum voluntati Creatoris sui adhaereat, nec jam amplius ab ea divelli queat. Et sicut postea semper erit quod erit, sic semper quodcumque voluerit erit. Et sicut Creatori non est aliud essentia quam voluntas, nec aliud voluntas quam essentia, sic homini in ipsa felicitate jam existenti, secundum suum modum, tam immutabilis erit dono Creatoris sui voluntas quam essentia, quae tam sine dubio poterit quidquid voluerit quam sine dubio feliciter existens felix essentia erit. Et tunc homo habebit liberum arbitrium vere ab omni malo ex toto liberatum, secundum quod hic interim, dum vivit, operante Dei gratia, vult quae Deus praecepit facere, quae vero prohibet dimittere.

VI. *Quod homo existat in duabus naturis, quarum una erigitur ad summa, altera deprimitur ad ima.*---Constat autem homo ex duabus naturis: ex natura animae et ex natura carnis. Natura autem animae, quia anima spiritalis est, naturaliter tendit ad superiora; natura autem carnis, quia caro ex desiderio in carnales appetitus exit, quasi naturaliter ad infima tendit. Est vero inter has duas naturas, ex quibus homo constat, voluntas, quasi media habens liberum arbitrium. Quo libero arbitrio si se junxerit cum anima quae naturaliter tendit

ad superiora, tunc anima **239** et voluntas (opitulante tamen divina gratia) carnem sursum ad excelsa secum elevant, et in aeterna felicitate sine fine victuram locant, ut jam amplius non sit inter carnem et animam ulla repugantia, sed semper idem amor, eademque voluntas. Et tunc erit una voluntas Creatoris, et creati hominis, quem creavit ad imaginem et similitudinem suam, cum Deus omnia in omnibus erit (**I Cor. XIII, 28**). Si vero eodem libero arbitrio se junxerit desideriis carnis, quae quasi naturaliter ad infima tendit, tunc voluntas, male utens libero arbitrio, et caro animam superno auxilio destitutam ad inferiora trahunt, et peccata hominis totum ipsum hominem, scilicet animam et carnem, in perditionem mergunt, ut jam amplius non habeat nisi malum, vel quod patiaturs nisi tormentum.

VII. . *Hic orat homo Deum, ut non permittat eum male uti libero arbitrio.*---O dulcissime Domine , o piissime Deus meus, Creator meus, salus mea, vita mea, spes et consolatio mea, refugium meum, per gratiam tuam et per piissimam misericordiam tuam governa et sustine liberum arbitrium meum, ne illo male utendo possim offendere te dulcissimum Creatorem meum, et quotiescunque malum mihi placet, antequam illud opere perficiam, destrue et confunde omne malum desiderium meum. Malo a te , dulcissime Pater , vel invitatus trahi, vel etiam catenis ligatus in aliquo angulo domus tuae projici, quam a te separari, ubi etsi non piissimum vultum tuum possim propter peccata mea respicere, saltem laetitiam et gaudium illorum qui tibi famulantur valeam audire.

Quis, dulcissime Creator hominum, potest aestimare ineffabilem bonitatem tuam, qua in tantum humanam naturam dilexisti; ut non solum eam creares , cum non esset,

sed tu ipsa, Creator, ejus, pro amore ejus creatura fieres? Cujus cor tam durum, tam ferreum, sciens et intelligens tantam dilectionem tuam erga hominem quem creasti, non potest emolliri, et totum liquefieri in gratiam et venerationem tuae dulcedinis? Vere, anima mea, vere cor meum, et omnia intima mea, mirum est si unquam tantae charitatis tantaeque pietatis Creatoris vestri potestis oblivisci. Ecce, miser homo, quid fecit Creator tuus, quid fecit Dominus tuus. Ipse, cui semper esse est, et semper esse fuit, immutabilis et invisibilis, inaestimabilis et incomprehensibilis, miro et ineffabili modo suum esse non dimittens, pro te se exinanivit, cum pro te creatura fieri voluit, ut te, qui de non esse ad esse venisti, ad se qui non de non esse ad esse venit, sed cui semper esse fuit, familiariter reconciliaret, reconciliatum et ex toto in pristinam dignitatem reformatum ad suum esse reduceret, uti felix semper et laetus in aeterna sua gloria secum in aeternum gauderes. Ecce, Deus meus, et Creator meus, ecce vides quo cogitando perveni; et tamen, hoc cogitando, quantis adhuc vanitatibus et stultitiis infelix anima mea subjecta sit. Si aliquando gratia tua respectus incipio cogitare quomodo pertineat ad aliquam utilitatem animae meae, instabilis mens mea, et fere ab omni bono vacua cito labitur ad inania et noxia, veluti palea quam levissimus flatus venti exsufflat de area.

Cernens ergo, Creator meus, tantam inconstantiam mentis meae, tam torpentem et desidiosam ad cogitandum ea quae sunt utilia, tam ferventem et studiosam ad ea quae sunt noxia, non respicias ad hoc quod peccator sum. Fateor, fateor, peccator sum, indignus sum, immundus sum, et tamen non recedo a te, dulcissime Jesu Christe, velis nolis, non dimitto

te, etsi infirma manu tenebo te, nec recedes a me, donec ab omni cogitatione peccati absolvas me. Verbera me, emenda me, et corripe me, et tandiu castiga servum tuum, donec per ineffabilem bonitatem tuam perducas me ad gloriam tuae contemplationis.

MEDITATIO XX. *Querimonia de absentia Dei.*

Non sufficit, Domine, non sufficit peccatrici animae meae quod ex abundantia ineffabilis clementiae tuae sua sibi sperat relaxari peccata, nisi dolorem suum, quem patitur de absentia vultus tui, querimoniam suam saltem coram te exponendo, quoquo modo studeat relaxari. Peregrinatur enim a te, et hoc propter iniquitates suas. Ubi ergo mihi caput sermonis occurreret, dolorem meum intendo consolari, et eum intueor acquisita consolatione augmentari. Ipsa enim inquisitio consolationis menti memoriam repraesentat doloris. Consolationem namque de dolore non quaererem, nisi me dolere meminissem, quia ex memoria doloris quaeritur refugium consolationis, et ex appetitu consolationis augetur memoria doloris, et quo saepius dolor menti repraesentatur, eo majori augmento cumulatur. Quid igitur facio? an ipsa expositio doloris quaecunque dat emolumentum consolationis? Expandam ergo, Domine, coram misericordia tua amaritudines animae meae, quibus circumdata est ex abundantia iniquitatum suarum: propter easdem enim iniquitates amaram patitur absentiam pulcherrimae faciei tuae. Hinc itaque, Deus meus, hinc est summa doloris mei,

quia cognosco me clementiam tuam mea iniquitate graviter offendisse, et oculos cordis mei ob eandem iniquitatem, ne desiderandae claritatis tuae lumen aspiciant, caecatos fuisse. Fecisti me, ut gauderem de te, et ego tam turpem me feci, ut erubescam apparere coram te. *Iniquitates enim meae supergressae sunt caput meum, et sicut onus grave gravatae sunt super me (Psal. XXXVII, 5);* mens mea malitiae felle inebriata est, et anima mea pondere sceletum incurvata est, animus meus vitiorum luto faedatus est, et cor meum injustitiae tabe repletum est; anima mea peccatorum nexibus irretita est, et tota substantia mea mole criminum oppressa est. Quis ergo mihi in tanta miseriarum profunditate constituto subveniet? Quis manum porriget? An ego, quod verum est, tanta iniquitate Deum solus exacerbavi ut nec ipse, nec aliqua creatura sua me ulterius jure debeat intueri. Heu mihi! quare vel una hora postquam natus fui in hoc mundo manere debui, ut tanta a me mala contra Deum deberent exerceri? Quare mihi vita tam diu conceditur, quae tota vitiosis affectibus dissipatur? Sed dilationem vitae cur deploro, quando me per eam ad poenitentiam a Deo invitari cognosco? *An ignoras, ait Apostolus, quia patientia Dei ad poenitentiam te adducit: tu autem secundum duritiam tuam, et cor impenitens, thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis justi judicii Dei? (Rom. I, 4, 5.)* Ad hoc ergo mihi vita praestatur ut eadem emendetur. Cur igitur non fiat ista? si propter poenitentiam vita differtur, quare poenitentia ipsa simulatur? Si Deus animae meae parcat, ad tempus subsistendo, quare ipsa sibi non parcat, peccata dimittendo? O insensibilis duritia cordis mei! ob hoc mors differtur, **240** ut vita melioretur, et dum vita prolongatur, mors deterior acquiritur. Utrobique angustia. Cum sum in corpore, peregrinor a Domino (**II Cor. V, 6**) et

ne mihi propter peccata mea extra corpus pejus sit, exire de corpore pertimesco, praesentia Dei privari doleo, et absentiam corruptibilis corporis, sine qua praesentiae Dei sociari non possum, subire pertimesco. Quid est, Domine, quid est quod cor hujus peccatoris intuetur, et verbis explicare non sufficit. Certe, bone Jesu, dissolvi et tecum esse multo magis optimum est. Quare ergo non desideratur quod optimum esse probatur. Dissolvi a mortali corpore et esse cum Christo (**Philipp. I, 23**), beatitudo est; ligari corpore, et abesse a Christo, miseria est. Ut quid igitur miseria timetur amitti, et beatitudo non desideratur haberi? Sed haec est causa quare a nobis a corpore dissolvi non appetitur, quia post dissolutionem utrum cum Christo esse contingat dubitatur. Ac per hoc commoratio in carne idcirco utilis esse judicatur, quia dum in ea vivitur, melioratio vitae speratur. Vae peccatis hominum, quorum merito agitur ut ipsa vitae humanae miseria utilis judicetur! Nonne tota praesens vita miseria? et tamen haec miseria nonnunquam ipsis etiam justis utilis est, propter boni meriti augmentum; injustis autem maxime necessaria propter poenitentiae medicamentum. Tunc vero haec eadem miseria praecipue bonis mentibus lugenda esse videtur, quando ab insipientibus nimis periculose amatur. Quia cum in ejus amore perseveratur, peripsam eandem miseriam ad aeternam miseriam pervenitur, fitque modo miserabili per miseriam ad miseriam transitus, dum et praesens miseria expenditur in cupiditatum labore, et hinc succedens aeterna miseria sustinetur in sempiterno dolore. Sed et ipsa miseria aeterna eo utique erit acrior ad vindictam, quo praesentis vitae miseria a misericorde Christo diutius fuerit dilata propter poenitentiam. O Pater, qui vere es, quoniam summe es, quia tu *ipse es et anni tui non deficient* (**Psal. CI, 28**), succurre mihi miseria

oppresso. Si ipsa quam patior miseria, disponente misericordia tua, propter maiorem miseriam devitandam, quod poenitentiae studio fieri solet, differtur, quare vel ipsa miseria amatur? Quare amo quod me necesse est citius amittere, et illud non desidero quod me praesentis vitae finita miseria posset beatificare? Si beatitudinem, quam te diligentibus promittis, prout mihi expediret amare non valeo, quare saltem supplicia, quae contemptoribus tuis minaris, ex quibus, proh dolor! ego sum unus, non expavescio? Si enim ea expavescerem, aliqua ex parte me ipsum emendarem, fieretque, misericordia tua praestante, ut per timorem ac correptionem pervenirem aliquando ad amorem. Quare autem iudicia tua non timeo, nisi quia de eis negligo cogitare? Ne vero de eis frequentius valeam cogitare, vitia mea lethiferis amoenitatibus et voluptatibus mihi blandientia me impedire non desinunt. *O Domine, Domine, ecce ego servus tuus et filius ancillae tuae (Psal. CXV, 16).* Quia etsi peccator, tamen filius sanctae Ecclesiae tuae. Sed quid dixi, qua audacia praesumpsi nominare servum tuum cum servum me non ignorarem peccatorum? *Omnis enim qui facit peccatum, servus est peccati (Joan. VIII, 34);* ego autem indesinenter peccare non desisto: servus ergo sum peccati; quomodo ergo me sum ausus nominare servum tuum? Non utique hoc dicerem, nisi quia de tua ineffabili miseratione praesumpsi ut haec dicere auderem, quia etsi servus peccati sum propter infirmitatem quam sustineo ex iniquitate, tamen servus tuus sum per desiderium quod mihi praestitum esse gaudeo ex tua venerabili bonitate. Servus ergo tuus sum, Domine, et si non opere et conversatione, certe affectu et voluntate. Sed in hoc miserabilis sum et valde deflendus quia, cum me servum tuum esse cognoscam, honorem Domini, sicut mihi expediret, tibi

deferre non studeo. Si enim hoc agerem, nihil utique esset quod me a memoria tui, ac desiderio te intelligenti, a beata tui amoris dulcedine revocaret. Domine meus, Domine meus, quare, tu cum sis Dominus meus, non vivo sicut debet vivere servus tuus? Te Deum meum cognosco, et servus tuus esse desidero. Quare vitam servi tui veri conversatione tenere non valeo? Sed cur hujus miseriae meae causam quaero, quando meam iniquitatem hanc promeruisse non ambigo? Heu mihi! ut quid vivo? quare tandiu vivo, qui tam male vivo. Idcirco mihi vivere conceditur ut mors evadatur; et vita ipsa deterior morte invenitur. Concedis mihi, formator meus sapientissime, ut me ad contemplandam pulchritudinem tuam studeam praeparare, et ego me turpiorem non cesso quotidie exhibere. Quid, Deus meus, quid tua inenarrabili claritate pulchrius et quid mea iniquitate turpius! O totum cor meum, suspiriis delectare, quorum studio et tua pulchritudine illuminetur, et ad supernae lucis claritatem contemplandam tuus interior oculus facilius erigatur! O tota anima mea, jam omnes tuas depone vagationes, soli divino splendori intende, ex ejus desiderio opulentos lacrymarum imbres effunde, quarum inundatione et tui innumerabiles coenosi reatus diluantur, et naturalis decor, quem tibi bonus universorum contulit artifex, ejus praesulante miseratione tibi repararetur! O, inquam, omnia intima mea, sumite vires, totum vestrum exerite conatum ad quaerendum illud sincerum, simplex, aeternum, et solum beatum bonum, cujus lux tenebras vestras repellat, cujus fons limpidissimus vestra contagia abluat, cujus libertas eos quibus sub vitiorum dominio constringimini vestros nexus absolvat, cujus fortitudo imbecillitatem vestram corroboret, cujus sapientia stultitiam vestram evacuet, cujus vita ab aeterna vos morte eripiat, et suae immortalitati

consociet! O bonum quod superat omnia bona, quia a te et in te omnia bona; tu es enim omnia bona! Confiteor quia nimia sunt mala mea, quia nimis multa et gravia sunt peccata mea, et sine mensura multiplicata vitia mea, quia eis miserabiliter intenta hactenus exstitit anima mea. O mala mea, quare super me tam crudeliter irruistis ut me ab omni bono alienum efficeretis? O peccata mea, quomodo me tam immisericorditer nodis vestris irretitum tenetis, ut nullam justitiae libertatem me adire permittatis? O vitia mea, ut quid lethiferis illecebris, sicut gliris bastulam suam tenacitate infectam vincere solet, animum meum vobis agglutinatis, ut ullo constitutum itinere, vel rependo, me, incedere sinatis. Mens mea, angustiare; cor meum defice; anima mea, exhorresce; oculi mei, plorando deficiite. Quid enim me in omni statu miserabilius inveniri potest? Omnia constitutum sibi ordinem inviolabiliter servant; ego quotidie violo. Sed qui peccantem tandiu tolerat, poenitentem non suscipiet? Hoc fieri non potest, nisi ut me vivere permittat. Adibo ergo patrem meum, tametsi indignus filius; adibo illum post dissipatam ab illo mihi datam innocentiam, post diuturnam coelestis eloquii, quam tolero, famem. Et dicam ei: *Pater. jam non sum dignus vocari filius tuus (Luc. XV, 19)*; non cum filiis de dignitate praesumo certare, sed cum servis misericordiam quaero, et ideo *fac me sicut unum ex mercenariis tuis (Ibid.)*. Praedicabitur inde, pie Pater, clementia tua, nec minuentur divitiae tuae, si mihi ad te cupienti redire occurras, si me misericordiae tuae brachiis amplectaris, si me fidei annulo et stola justitiae vestiri praecipias, si de me angelis tuis dicere digneris: Gaudere nos oportet, quoniam *hic filius meus mortuus fuerat, et revixit; perierat, et inventus est (Ibid., 24)*. Sed quis, o Pater optime et admirabilis, quis dabit mihi de

vitulo illo saginato digno fidei ac sanctitatis affectu comedere, quem pro mea redemptione in ara crucis immolari praecepisti? et quis iste vitulus tam **241** mitis ad immolandum, tam salubris ad comedendum, nisi ille tuus proprius unigenitus Filius, cui non pepercisti, sed pro nobis omnibus illum tradidisti? (**Rom. VIII, 32.**) Iste est, Domine, iste est, cujus dulcedine refici desiderat cor meum; hic est, quem prae omnibus amare affectat mens mea. Iste est, a cujus absentia non sine magnis gemitibus separari conqueritur anima mea; sed dum Filium desidero, nunquid Patrem negligo? Absit! Hoc enim quomodo fieri potest, cum non sit aliud Pater qui genuit, quam qui genitus est Filius, sed hoc sit Pater quod Filius, licet non ipse sit Pater qui Filius? Sed quomodo possum desiderare Patrem et Filium, remoto amore Patris et Filii, qui non est aliud quam quod est Pater et Filius, tametsi alius sit quam Pater et Filius? Nulla utique ratione. Dic ergo, anima mea, dic factori tuo Patri et Filio et Spiritui sancto, uni Deo: *Quaesivi vultum tuum; vultum tuum, Domine, requiram* (**Psal. XXVI, 8**). Ecce, Domine, ecce quaero, peto et pulso. Quando inveniam, quando accipiam, quando mihi aperietur? Tibi, Domine, patent secreta cordis mei; tu vides quia sola praesentia vultus est spes consolationis meae. Heu mihi! quam longe sum projectus ab illo ineffabili gaudio praesentiae illius: quomodo ergo consolabor? Nunquid, nisi illa, Domine, pulchritudo vultus tui appareat, in qua spes universae consolationis meae suspenditur? Deficiant ergo, Deus meus, deficiant *oculi mei in eloquium tuum, dicentes: Quando consolaberis me* (**Psal. CXVIII, 82**). Attende ergo, Deus meus, ad singulare desiderium animae meae; attende gemitum cordis mei, et pone *lacrymas meas in conspectu tuo* (**Psal. LV, 9**), quas

fundo ex dolore quo afficitur anima mea propter absentiam vultus tui deficiens : *Quoniam defecit in dolore vita mea, et anni mei in gemitibus (Psal. XXX, 11)* Miserere mei, Domine, miserere mei; opportune importune clamabo ad te, nec derelinquam te, donec de praesentia vultus tui laetificaveris me; omnem mihi negabo consolationem, solo de absentia vultus tui luctu me vindicabo. O vultus splendide! o facies Dei luminosa! quandiu non videbo te, manebit anima mea tenebrosa. O dura, o amara absentia vultus Dei, quandiu me cruciabis? O molesta vita hujus saeculi vani, quandiu infelicem tua inhabitatione animam meam in tuis vanitatibus, tanquam carcere inclusam tenebis? O anima mea, quid te in hac vita mortali delectat? Cur non festinas ad felicitatem divinae visionis pervenire, a qua culpae merito separaris? Quare non horres peregrinari a facie Dei, et vitae hujus luculentis vinculis irretiri? Quare non tanto affectu concupiscis illius beatae vitae gaudiis interesse et hujus obscenae vitae spurcitiis abesse? Cur non istam fugis, et in illam curris? Si tibi ista vita ad inducias praestatur, quare tardas. Quare Deo talem cito poenitentiam, ut peccatis tuis indulgeat et te misericorditer ad se assumat? Sed ad te conversio mea, ut me respiciat misericordia tua, et mentem meam in desiderio vultus tui confirmet, et perseverantem reddat clementia tua, credo enim quia a beatitudine non ero alienatus, si desiderando te non fuero fatigatus. Desideret gloriam vultus tui jugiter anima mea, amet eam mens mea, intendat in illam cogitatio mea, suspiret ad illam totus affectus cordis mei, loquatur de ea lingua mea, occupetur in amore illius tota substantia mea, tantummodo jubeat me pietas tua, dum hoc mortale corpus gero, et peregrinationis meae nexus sustineo, in timore esse tuo fundatum, in amore tuo

magnanimum, in lege tua eruditum, in praeceptis tuis devotum, in promissis tuis desiderandi ferventissimum, vitiorum calcatorem et virtutum cultorem, quibus ornatus et tibi semper placere, et ad te quantocius feliciter pervenire valeam, ubi est tibi gloria sine fine, laus sine termino, honor in saecula. Amen.

MEDITATIO XXI *Excitans animam ad quaerendum et inveniendum Deum.*

Fiat nunc, homuncio, fuge paululum occupationes terrenas, absconde te modicum a tumultuosis cogitationibus tuis, abjice nunc onerosas curas tuas, et postpone laboriosas distensiones tuas. Vaca aliquantulum Deo, et requiesce aliquantulum in eo. Intra in cubiculum mentis tuae, exclude omnia praeter Deum, et quae te juvant ad quaerendum eum, et clauso ostio quaere eum; et dic nunc, totum cor meum, dic nunc Deo : Quaero vultum tuum; vultum tuum, Domine, requiram.

Eia nunc ergo, Domine Deus meus, doce cor meum ubi et quomodo te quaerat, ubi et quomodo te inveniat. Domine, si hic non es, ubi te quaeram absentem! Si autem ubique es, cur non te video praesentem? Sed certe habitas lucem inaccessibilem. Et ubi est lux inaccessibilis? aut quomodo accedam ad lucem inaccessibilem? aut quis me ducet in illam, ut videam te in illa? Denique quibus signis, qua facie te quaeram? Nunquam te vidi, Domine Deus meus, non novi faciem tuam. Quid faciet, altissime Domine, quid

faciet iste tuus longinquus exsul? Quid faciet servus tuus anxius amore tui, et longe projectus a facie tua? Anhelat videre te, et nimis abest illi facies tua. Accedere ad te desiderat, et inaccessibilis est habitatio tua. Invenire te cupit, et nescit locum tuum. Quaerere te affectat, et ignorat vultum tuum.

Domine, Deus meus es, et Dominus meus es, et nunquam te vidi. Tu me fecisti et refecisti, et omnia bona quae habeo tu mihi contulisti; et nondum novi te. Denique ad videndum te factus sum; et nondum feci propter quod factus sum . O misera sors hominis, cum hoc perdidit homo ad quod factus est! O durus, o dirus casus ille! Heu quid perdidit et quid invenit? Quid abscessit et quid remansit? Perdidit beatitudinem ad quam factus est, et invenit miseriam propter quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, et remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat tunc homo panem dolorum, quem tunc nesciebat.

Heu publicus luctus hominum , universalis planctus filiorum Adae! Ille eructabat saturitatem, nos suspiramus esuriem . Ille abundabat , nos mendicamus. Ille feliciter tenebat et misere deseruit, nos infeliciter egemus et miserabiliter desideramus; et heu vacui remanemus! Cur non nobis custodivit, cum facile posset, quo tam graviter caremus? Quare sic nobis obseravit lucem, et obduxit nos tenebris? Ut quid nobis abstulit vitam, et induxit **242** mortem? Aerumnosi, unde sumus expulsi, quo sumus impulsus? Unde praecipitati, quo sumus obruti? A patria, in exsilium; a visione Dei, in caecitatem nostram; a jucunditate immortalitatis, in amaritudinem et honorem mortis. Misera mutatio! De quanto bono in quantum malum!

Grave damnum , gravis dolor, grave totum. Sed heu me miserum, unum de aliis filiis Evae, miseris elongatis a Deo! Quid incoepi? quid feci? quo tendebam? quo deveni? ad quid aspirabam, et in quibus suspiro? *Quaesivi bona, et ecce turbatio (Job XIV, 19)*. Tendebam in Deum, et offendi in me ipsum. Requiem quaerebam in secreto meo, et *tribulationem, et dolorem inveni (Psal. CXIV, 3)* in intimis mei. Volebam redire a gaudio mentis meae, et cogor rugire *a gemitu cordis mei (Psal. XXXVII, 9)*. Sperabatur laetitia, et ecce condensantur suspiria. Et, o tu Domine, usquequo? *Usquequo, Domine, oblivisceris me, usquequo avertis faciem tuam a me? (Psal. XII, 1)*. Quando respicies et exaudies me? Quando illuminabis oculos meos, et ostendes mihi faciem tuam? Quando restitues mihi?

Respice, Domine, et exaudi me, et illumina me: ostende mihi te ipsum. Restitue mihi te, ut bene sit mihi, sine quo tam male est mihi. Dirige, Domine, labores meos, et conatus meos ad te, quia nihil valeo sine te. Invitas me, adjuva me, obsecro, Domine, ne desperem suspirando ; sed respirem sperando . Obsecro te, Domine, amaricatum est cor meum sua desolatione, indulca illud tua consolatione. Obsecro te, Domine, esuriens incoepi quaerere te, ne desistam jejunos de te; famelicus accessi, ne recedam impastus. Pauper veni ad divitem , miser ad misericordem, ne recedam vacuus et contemptus. Et si antequam comedam suspiro, da mihi post suspiria quod comedam.

Domine, incurvatus sum, non nisi deorsum aspicere valeo. Erige me, ut possim sursum intendere. *Iniquitates meae supergressae sunt caput meum (Psal. LVII, 5)*, et obvolvunt me, *et sicut onus grave gravant me (Ibid.)*, evolve me,

exonera me, *ne urgeat puteus earum super me os suum* (**Psal. LXVIII, 16**). Liceat mihi de longe aspicere lucem tuam, vel de profundo. Doce me quaerere te, Domine, et ostende te quaerenti, quia nec quaerere te possum, nisi tu doceas me, nec invenire, nisi ostendas te mihi. Quaeram te desiderando, desiderem quaerendo, inveniam amando, amem inveniando. Fateor, Domine, et gratias ago tibi, quia tu creasti me hanc imaginem tuam, ut tui memor te cogitem, te amem. Sed sic abolita est attritione vitiorum, sic offuscata fumo peccatorum ut non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoves et reformes eam. Non tento, Domine, penetrare altitudinem tuam, quia nullatenus comparo illi intellectum meum, sed desidero aliquatenus intelligere veritatem tuam, quam credit et amat cor meum; neque enim quaero intelligere, ut credam, sed credo , ut intelligam.

Vere, Domine, haec lux est inaccessibilis in qua habitas. Vere enim non est aliquid , quod hanc penetret, ut ibi te videat. Vere hanc non video, quia nimia est , et tamen quidquid video, per hanc video, sicut infirmus oculus, qui quidquid videt per lucem solis videt, quam in ipso sole nequit aspicere. Non potest intellectus meus ad illam accedere; nimis enim fulget, ideo non capit illam, nec sufficit oculus animae meae diu intendere in illam. Reverberatur fulgore, vincitur amplitudine, obruitur immensitate, confunditur capacitate. O summa et inaccessibilis lux, o sancta et beata veritas , quae longe es a me, qui tam prope sum tibi! Quam remota es a conspectu meo, qui sic praesens sum conspectui tuo! Ubique es tota praesens, et non video te. In te moveor, et in te sum, et ad te non possum accedere. Intra me et circa me es, et non sentio te.

Adhuc lates, Domine, animam meam in luce et beatitudine tua, et idcirco versatur illa adhuc in tenebris et miseria sua; conspicit enim, et non videt pulchritudinem tuam. Auscultat, et non audit harmoniam tuam. Olfacit, et non percipit odorem tuum; palpat, et non sentit lenitatem tuam; gustat, et non agnoscit saporem tuum. Habes enim haec in te, Domine Deus meus, tuo ineffabili modo, quia ea dedit rebus creatis suo sensibili modo, sed obriguerunt et obstupuerunt, et obtusi sunt sensus animae meae vetusto languore peccati. Quid es, Domine, quid es, quid te intelligit os meum? Certe vita es, veritas es, bonitas es, beatitudo es, aeternitas es, et omne bonum es.

Excitare nunc, anima mea, et erige totum intellectum tuum, et cogita quantum, quale et quod sit illud bonum. Si enim singula bona delectabilia sunt, cogita intente quam delectabile sit illud bonum, quod continet omnia bona et jucunditatem omnium bonorum; non qualem experti sumus in rebus creatis, sed tanto differentem, quantum differt Creator a creatura. Si enim bona est vita creata, quam bona est vita creatrix. Si jucunda est salus facta, quam jucunda est salus, quae fecit omnem salutem. Si amabilis est sapientia in cognitione rerum conditarum, quam amabilis est sapientia, quae omnia condidit ex nihilo. Denique si multae et magnae delectationes in rebus delectabilibus sunt, qualis et quanta est delectatio in eo qui fecit delectabilia? O qui hoc bono fruetur, quid illi erit, et quid illi non erit? Certe quidquid volet, erit, et quidquid nolet, non erit; ibi quippe erunt bona corporis et animae, qualia nec auris audivit, nec oculus vidit, nec cor hominis cogitavit.

Cur ergo per multa vagaris, homuncio, quaerendo bona animae tuae et corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt

omnia bona, et sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum, et satis est. Quid enim amas, caro mea? quid desideras, anima mea? ibi est quidquid amatis, quidquid desideratis. Si pulchritudo delectat, *fulgebunt justi sicut sol* (**Matth. XIII, 43**). Si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obsistere possit, *erunt similes angelis Dei* (**Luc. XX, 36**), quia *seminatur corpus animale, surget corpus spiritale* (**I Cor. XV, 44**), potestate utique, non natura. Si longa et salubris vita, ibi est sana aeternitas, et aeterna sanitas, quia *justi in perpetuum vivent* (**Sap. V, 16**); *et salus justorum a Domino* (**Psal. XXXVI, 39**). Si satietas, *satiabuntur cum apparuerit gloria Dei* (**Psal. XVI, 15**). Si melodia, ibi angeli concinunt sine fine Deo. Si ebrietas, *inebriabuntur ab ubertate domus tuae* (**Psal. XXXV, 9**). Si quaelibet non immunda, sed munda voluptas: *De torrente voluptatis tuae potabis eos, Domine* (**Ibid.**). Si sapientia, ipsa Dei sapientia ostendet eis semetipsam. Si amicitia, diligant Deum plusquam seipsos, et Deus illos plusquam illi seipsos, quia illi illum et se invicem per illum, et ille se et illos per seipsum. Si concordia, omnibus illis erit una voluntas, quia nulla erit illis, nisi sola Dei voluntas. Si potentia, omnipotentes erunt voluntatis suae, ut Deus suae. Nam sicut Deus poterit quod volet per se ipsum, ita illi per illum. Quia sicut non aliud volent quam ille, ita ille volet quidquid volent illi, et quod ille volet non poterit non esse. Si honor et divitiae, Deus servos suos bonos et fideles super multa constituet. Imo Filii Dei, et dii vocabuntur, et ubi erit Filius, tunc etiam illi, *haeredes quidem Dei, cohaeredes autem Christi* (**Rom. VIII, 17**). Si vera securitas, certe certi erunt se sua sponte illud non amissuros; nec dilectorem Dominum dilectoribus suis illud ablaturum, nec aliquid Deo

potentius invitos Deum et illos separaturum. Gaudium vero quale ac quantum est, **243** ubi tale ac tantum bonum est? Cor humanum, cor indigens, cor expertum aerumnas, imo obrutum aerumnis, quantum gauderes, si iis omnibus abundares! Interroga omnia intima tua, si capere possunt gaudium suum de tanta beatitudine sua. Sed certe, si quis alius, quem omnino sicut teipsum diligeres, eandem beatitudinem haberet, duplicaretur gaudium tuum; quia non minus gauderes pro eo quam pro te ipso. Si vero duo, vel tres, vel multo plures id ipsum haberent, tantumdem pro singulis, quantum pro te ipso gauderes, si singulos sicut temetipsum amares. Ergo in illa perfecta charitate innumerabilium beatorum angelorum et hominum, ubi nullus alium diligit minus quam se ipsum, non aliter gaudebit unusquisque pro singulis aliis quam pro se ipso.

Si ergo cor hominis de tanto suo bono vix capiet gaudium suum, quomodo capax erit tot et tantorum gaudiorum? Et utique quantum quisque diligit aliquem, tantum gaudebit de suo bono. Sic et in illa perfecta felicitate, unusquisque plus amabit Deum sine comparatione, quam se et omnes alios secum. Itaque plus gaudebit absque aestimatione de felicitate Dei quam de sua et omnium aliorum secum. Sed si Deum sic diligant toto corde, tota mente, tota anima, ut totum cor, tota mens, tota anima non sufficiant dignitati dilectionis, profecto sic gaudebunt iusti in illa superna felicitate toto corde, tota mente, tota anima, ut totum cor, tota mens, tota anima non sufficiant plenitudini gaudii.

Deus meus, et Dominus, spes mea et gaudium cordis mei, dic animae meae si hoc est gaudium de quo nobis dicis per Filium tuum: *Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit*

plenum (Joan. XVI, 24). Inveni namque gaudium quoddam plenum, et plusquam plenum. Pleno quippe corde, plena vita, plena anima, pleno toto homine gaudio illo, adhuc supererit supra modum gaudium. Non enim totum illud gaudium intrabit in gaudentes, sed toti gaudentes intrabunt in illud gaudium.

Dic, Domine, dic servo tuo, intus in corde suo, si hoc est gaudium in quod intrabunt servi tui, qui intrabunt in gaudium Dei sui. Sed gaudium illud certe quo gaudebunt electi tui, *nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit* in hac vita (**I Cor. II, 9**). Nondum ergo dixi, Domine, aut cogitavi quantum gaudebunt illi beati tui. Utique tantum gaudebunt quantum amabunt, tantum amabunt quantum cognoscent. Quantum te cognoscent tunc, Domine, et quantum te amabunt. Certe *nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit* in hac vita quantum te cognoscent, et amabunt in illa vita sancti tui. Oro te, Deus meus, ut cognoscam te, amem te, gaudeamque de te; et si non possum in hac vita ad plenum, vel proficiam in dies, quousque veniat illud ad plenum. Proficiat hic in me notitia tua, et ibi fiat plena. Crescat hic amor tuus, et ibi fiat plenus; ut hic gaudium sit in spe magnum, et ibi sit in te plenum.

Domine, per Filium tuum jubes, imo consulis petere et promittis accipere, ut gaudium nostrum sit plenum. Peto, Domine, quod consulis per admirabilem consiliarium tuum, ut accipiam quod promittis per veritatem tuam, ut gaudium meum plenum sit. Meditetur interim in te mens mea, loquatur inde lingua mea, amet illud cor meum, sermocinetur de ipso os meum, esuriant illud anima mea, sitiatur caro mea, desideret tota substantia mea, donec intrem in gaudium Domini mei, qui

est trinus et unus Deus, benedictus in saecula saeculorum.
Amen.